

Myšlienka roka (Tomáš Janovic)

VĎAKA ČORAZ RÝCHLEJŠÍM AUTÁM SA DOSTÁVAME ČORAZ
RÝCHLEJŠIE TAM, ODKIAL CHCEME ČO NAJRÝCHLEJŠIE ZMIZNÚŤ.

Z OBSAHU ČÍSLA:

- DUCHOVNÉ SLOVO – OBECNÝ ÚRAD INFORMUJE
- ROZHOVORY – REPORTÁŽE – HISTÓRIA
- REMINISCENCIE – ÚVAHY – PROFILY OSOBNOSTÍ
- RECEPTY NA TENTO ČAS – POÉZIA – JUBILEÁ
- HUMOR – ŠPORT – KRÍŽOVKA...

To všetko + mnoho ďalších zaujímavostí nájdete
vo vianočnom čísle, ktorým sa uzatvára
27. ročník vydávania novín Terchová.

Aby sme boli...

Vianoce z Evanjelia nie sú vôbec šťastné ani veselé. Neopisujú harmonický či idyllický životný príbeh mladej zabezpečenej rodiny. Nie sú ani o umelo naaranžovanej sviatočnej atmosfére, ale najmä a hlavne o tom, že Boh sa zrodil ako človek a nadväzuje s ľuďmi kontakt. S každým z nás! Podľa tradičných svetských meradiel sú múdrymi a učenými starší z ľudského rodu. Keď však prišla na svet Múdrost', bola dieťaťom. A keď k Múdrosti doputovali mudrci, táto udalosť im zvestovala, aby boli ako deti. Vianoce sú teda korunovaním detstva, oslavou mladých, ktorých srdcia sú čisté a prosté. Na druhej strane však Vianoce ohlasujú starnúcim srdciam, že nemusia zúfať a umierať. Prameň múdrosti sa totiž znovu otvoril a prišiel na tento svet s plánmi na oživenie. Aby odbremenil roky, vrátil naspäť

čas, a aby sa zo starého opäť zrodilo mladé. Univerzálny odkaz svätého Jána Pavla II. nám v tejto súvislosti veľavravne pripomína: „Sú Vianoce! Naše tápajúce ľudstvo čaká na Teba, betlehemske Dieťa, ktoré prichádza zjaviť Božiu lásku. Ty, Kráľ pokoja, práve v dnešný deň povzbudzuješ, aby sme sa nebáli a svoje srdcia otvorili dokonán k vyhliadkam nádeje.“

Nenapišem nič svetoborné, keď uvediem, že koniec starého a začiatok nového roka býva obdobím hromadného výskytu rôznych vinšov a ľudských predsavzatí. Zaželajme si preto spoločne, aby sme mali vždy dost' energie, odvahy a sily obstáť v tom, čo život priniesie. Aby sme zvládli úspech a nevzdávali sa v krízach. Aby sme sa vedeli aj tým, čo bude nepríjemné, prepracovať k niečomu, z čoho vznikne ľudský užitočnosť, alebo si naň aspoň trpezlivo

počkať. Aby sme objavili nových ľudí pre zmysluplný dialóg a tvorivú spoluprácu. Aby sme vedeli svoje okolie nadchnúť, inšpirovať, motivovať a povzbudiť. Na prvé počutie to možno znie dosť neskromne, ale skúsme uveriť, že načrtnutý životný program naplníme v novom roku 2017 aspoň o čosi lepšie, ako v tom práve odchádzajúcom. Majme ale vždy na pamäti – o súčasnej Terchovej to platí dvojnásobne – , že bezohľadnosť, pýcha a závisť dokážu zvalcovať i tie najslabšie ľudské a tvorivé zápery.

Milí priatelia! Dovoľte mi, aby som vám zavinšoval milostiplné a pokojné prežitie vianočných sviatkov v kruhu svojich najbližších.

Peter CABADAJ

Foto - František MUCHA

Vianoce ako čas zblíženia

Na Štedrý večer 1914 v zákopoch západného frontu prvej svetovej vojny nastal pokoj. Žiadne strelanie. No napriek tomu zbrane ostali namierené na zákopy nepriateľa. Skupina anglických vojakov začala rozprávať o tom, ako trávia tento svätý večer doma. Zrazu začuli vzdialený spev. Nahli sa nad okraj zákopu a načúvali. Bola to nemecká vianočná pieseň, ktorá sa ozývala z nepriateľských zákopov. Keď nepriatelia skončili pieseň, anglickí vojaci ostali bez slova. Po chvíli jeden z nich pretrhol

ticho. Začal spievať známu anglickú kľedu. Postupne sa k nemu pridávali aj ostatní. Spievali nahlas, tak nahlas, aby to bolo počuť do nemeckých zákopov. Akonáhle skončili, Nemci, ihneď začali spievať Tichú noc. Angličania sa pridali vo svojom jazyku. A tak sa na bojiisku ozývala rovnaká pieseň v dvoch jazykoch... Angličania zrazu spozorneli. Z nepriateľských zákopov vyšiel nemecký vojak. Išiel pomaly a mával bielu látkou. Keď sa priblížil, videli, že v druhej ruke má balíčky

čokolády. Pomaly zo zákopov povychádzali všetci vojaci. Bojisko sa stalo neutrálnou pôdou, kde si navzájom podávali ruky, obdarovávali sa cukríkmi, cigaretami i kalíškami alkoholu. Ukazovali si fotografie svojich drahých, od ktorých ich oddelila vojna. V ten večer sa odohrala iba jedna bitka – a to o víťazstvo v štedrovečernom futbale, ktorý si nakoniec zahrli.

Potom sa vrátili do zákopov. Opäť na seba namierili zbrane. Ale pre týchto vojakov to už nebolo ako predtým. Nepriateľ už nebol bez tváre. Teraz už to boli priatelia, ktorí sa dokázali obdarovať, ktorí si zahrli futbal. Tichá svätá noc, noc narodenia Ježiša Krista, zblížila tieto nepriateľské vojenské sily. Na druhý deň bola anglická a nemecká jednotka prevelená z tohto úseku frontu. Vojaci už v tých druhých nevideli nepriateľov, ale svojich bratov.

Vianočné sviatky vstupujú i do našich srdiec. V týchto dňoch zrejme zmĺknu zbrane na rôznych frontoch, kde „bojujeme“ voči svojim blízkym. Koľko narušených vzťahov medzi nami nás povoláva do zbrane, aby sme uskutočnili pomstu, odplatu za rôzne „nespravodlivosti“, ktoré na nás dopadli? Kiež by sme v tieto sväté dni dokázali spoznať v blízkych svojich bratov a sestry. Kristus prichádza tak pre nás, ako aj pre nich. Táto pravda by nás mala odzbrojiť natoľko, aby sme v nasledujúce dni nedokázali pozdvihnúť pomyselnú zbraň voči svojmu blížnemu. Ved' tu ide o brata, o sestru!

páter **Martin ŠTEFANEC, SVD**
(Misijný kalendár 2011)
Foto - Vladimír Kuzma

115 rokov od postavenia Lurdskej kaplnky v Terchovej

V tomto roku uplynulo 115 rokov odvtedy, ako naši predkovia postavili kaplnku na slávu a česť Panny Márie Lurdskej, ktorá sa v mestečku pod francúzskymi Pyrenejami zjavila Bernadette Soubirousovej 11. februára 1858. Kaplnka v Terchovej bola postavená v roku 1901 a pôvodne stála pred starou školou. V roku 1967, počas pôsobenia vdp. Alojza Drgoňa, bola premiestnená ku Kostolu svätých Cyrila a Metoda, kde je dodnes. Príslušná informácia sa nachádza na mramorovej tabuľke, ktorá je vedno s ďalšími dvoma tabuľkami umiestnená

zvonku v dolnej časti kaplnky. Na jednej z nich je latinský text, na druhej po slovensky napísané: „Ku Slave Božej a ucte Panny Marie nepoškvrnene Počatej povstala som z milodarov od Terchovcov z Ameriky a Budapeštu doposlaných ROKU 1901.“ Naším predkom roztrúseným po vtedajšom svete treba vysloviť úprimné Pán Boh odplatiť, lebo sa pričínili o naozaj vzácnu sakrálnu pamiatku, ku ktorej sa aj dnes veriaci radi chodia modliť.

-zaj-

Foto - František MUCHA

SPOMIENKA

„Dobrý človek nikdy neumiera v srdciach tých, ktorí ho milovali.“

Odišla láska, odišla neha, keď sme pred rokom stratili Teba. Smútok srdce zvíeta, oči plačú prúdy slz. Ty však hľadáš na nás z neba a tiško šepkáš: „Neplačte už.“ Ja som už v raji medzi anjelmi, nič ma už nebolí. Vaše rany na srdci snád čas zahojí. Na hrobe kytica, kahanček svieti, spomína rodina i Tvoje deti.

Dňa 20. októbra 2016 sme si pripomenuli 1. smutné výročie, čo nás navždy opustila naša milovaná mama, svokra, starká a prastarká

Mária REPÁŇOVÁ

Kto ste ju poznali, venujte jej s nami spomienku. Spomienky v nás budú žiť naveky.

S úctou a láskou v modlitbách spomínajú synovia a dcéry s rodinami a celá ostatná rodina

SPOMIENKA

S tichou spomienkou k Tvojmu hrobu chodíme, pri plamienkoch sviečok sa za Teba modlíme.

Dňa 4. augusta 2016 sme si pripomenuli druhý rok, čo nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec a starý otec

Štefan ONDRUŠ

S úctou a láskou spomína celá rodina

SPOMIENKA

Čas plynie, smútok zostáva. Tá strata v našich srdciach, bolesť neprestáva. Na hrobe kahanček svieti, spomienka rodiny, manželky a Tvojich detí.

Dňa 26. novembra 2016 sme si pripomenuli 10. výročie, čo nás opustil drahý manžel, otec a starý otec

Ľudovít KUBO
z Terchovej

S láskou a úctou spomína celá rodina

Začiatkom septembra odišiel z našej farnosti po ročnom pôsobení pán kaplán **Tomáš Gerboc, SVD**. V súčasnosti pôsobí v Nitre - Kalvárii, kde majú slovenskí verbisti sídlo provincie. Za všetko sa chceme pánovi kaplánovi Tomášovi poďakovať a na novom pôsobisku mu želáme veľa šťastia a Božieho požehnania.

-red-

SPOMIENKA

„Sú ľudia, ktorí pre nás v živote znamenajú viac ako ostatní. O to ťažšie je naučiť sa bez nich žiť!“

Dňa 28. októbra 2016 sme si pripomenuli 25. výročie úmrtia nášho drahého manžela, otca starého otca

Pavla TURČANA

Kto ste ho poznali, venujte mu s nami tichú modlitbu a spomienku.

S úctou a láskou spomína smútiaca rodina

POĎAKOVANIE

„Aj si poplačte, aj sa zasmejte a v dobrom spomínajte.“

Dňa 12. októbra 2016 nás navždy opustila naša manželka, mama, babka, krstná mama a teta

Sidónia HOLÚBKOVÁ,
rod. CIGÁNIKOVÁ

Ďakujeme všetkým rodinným príslušníkom a známym za účasť na poslednej rozlúčke.

Budeš nám chýbať!

PROGRAM SVÄTÝCH OMŠÍ A PODUJATÍ

v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej počas vianočného obdobia 2016/2017

Rímskokatolícka cirkev, Farnosť sv. Martina, 013 06, Terchová
tel.: 041/5695 190, www.fara.sk/terchova

DÁTUM	DEŇ	LITURGICKÉ SLÁVENIE	ČAS SV. OMŠÍ A PODUJATÍ
19. 12. 2016	Pondelok	Spoločná sv. spoveď	Od 14:30 – 18:00
23. 12. 2016	Piatok	Advent	6:30 zakončenie rorát
24. 12. 2016	Sobota	Štedrý deň	6:30 sv. omša 24:00 Polnočná sv. omša
25. 12. 2016	Nedeľa	Narodenie Pána	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša - Domov dôchodcov 10:30 sv. omša 15:00 Jasličková pobožnosť
26. 12. 2016	Pondelok	sv. Štefan, mučeník	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša - Domov dôchodcov 10:30 sv. omša
30. 12. 2016	Piatok	sv. Rodiny Ježiša, Márie a Jozefa	6:30 sv. omša 17:00 sv. omša - obnova manželských sľubov
31. 12. 2016	Sobota	sv. Silvester, pápež	6:30 sv. omša 16:00 sv. omša s ďakovnou pobožnosťou na koniec roka 23:30 adorácia a požehnanie o polnoci
1. 1. 2017	Nedeľa	Panny Márie Bohorodičky, Nový rok	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša - Domov dôchodcov 10:30 sv. omša
6. 1. 2017	Piatok	Zjavenie Pána – Traja králi	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša - Domov dôchodcov 10:30 sv. omša
8. 1. 2017	Nedeľa	Nedeľa Krstu Pána	7:00 sv. omša 8:30 sv. omša 9:00 sv. omša - Domov dôchodcov 10:30 sv. omša

Pred 40 rokmi začal vznikať Terchovský betlehem

Veru tak! Je to už štyridsať rokov, čo sa v roku 1976 námet pátra Šaba a fortieľ i zánietenosť majstrov remeselníkov, na čele so Štefanom Hanuliakom (na fotografii hore), začali zhmotňovať do dnes unikátneho diela, ktoré v našom kostole mnohí obdivujú. Pri tejto príležitosti sme oslovili Jána Hanuliaka, najstaršieho syna dnes už nebohého autora Terchovského betlehemu Štefana Hanuliaka, aby si zapomínal na otca a na začiatky tohto pozoruhodného diela.

„Hej, je to už štyridsať rokov, čo prišiel páter Šabo, že by bolo niečo vhodné spraviť, lebo dovtedy bol betlehem síce odjakživa, ale len maličký, stacionárny, machom

vykladaný, s papierovými a sadrovými figúrkami. Páter požiadal otca, či by nebol ochotný urobiť niečo vo väčších rozmeroch. Otec sa toho chopil a odvtedy sa začal taký

jeho vianočný „šturm“. Prizval si k sebe partiu ľudí; Jána Hanuliaka „Piliara“, ďalej suseda Jožka Holúbka „Čaludnika“, lebo figúrky boli zo začiatku krojované a on sa v tom vyznal. Potom to bol Štefan Krištofik, s ktorým otec robil v ČSAD. Ten bol technický typ – strojník. Spomenúť treba ešte elektrikárov Štefana Ondruša a Ondreja Cingela. No a otec to všetko navrhol a vyrezával také, aké chcel. Postupne sa betlehem z roka na rok zväčšoval do výšky, šírky aj hĺbky. Ešte sa ale stále obkladal machom, až sa napokon rozhodlo, že betlehem bude celý drevený.

Aj figúrky sa z krojovaných vymenili komplet za drevené. Celú kompozíciu, že v strede bude betlehemska maštalka, naľavo stará Terchová a vpravo Svätá zem, dal páter Šabo; záležalo však od otca, čo tam spraviť. Terchovskú časť chcel mať otec za každú cenu. Betlehemska musí byť, bez nej to nie je betlehem. Židovská časť má tiež svoje opodstatnenie. To všetko muselo do seba zapadať. Odkedy bol betlehem už len drevený, pomáhali sme otcovi my – synovia. O akýkoľvek pohyb som sa staral ja, elektriku robil Fero a Jožko vyrezával s otcom. Pri stavaní betlehemu sme zažili všeličo. Dost' bolo aj veselých príhod, lebo páňko doniesol občas dobrú slivovicu...“, zakončil s humorom sebe vlastným Janko Hanuliak rozprávanie o začiatkoch Terchovského betlehemu.

Na záver ešte pripomenul, že pred tohtoročnými Vianocami, 21. decembra, to bude už 28 rokov, čo otec Štefan odišiel na večnosť. Spomeňme si i my, keď budeme počas sviatkov stáť pred pohyblivým betlehemom v našom kostole, na tohto výnimočného majstra rezbára a v duchu sa pomodlíme a poďakujeme za ľudí, ktorí vedia svojím talentom rozdávať radosť a inšpirovať.

Marián ZAJAC
Fotoarchív - MKS

Pred 10 rokmi bol osadený kríž na Veľkom Rozsutci

Pred desiatimi rokmi, presnejšie 15. novembra 2006, bol na Veľkom Rozsutci osadený kovový kríž.

Ide o dar našich priateľov a rodákov z Dunajskej Lužnej, ktorý zhotovili majstri kovári z tejto obce na Žitnom ostrove. Kríž priviezli do Kostola sv. Cyrila a Metoda v Terchovej vtedajší starosta a čestný občan našej obce Ladislav Cingel so zaťom. Počas nedeľnej sv. omše kríž posvätil kaplán Lukáš Twardowski. Následne sme ho odovzdali chlapom z Horskéj záchranej služby v Malej Fatre, ktorí neskôr kríž vyniesli a osadili na vrchole majestátného fatranského končiara. Zaujímavosťou, ktorú nám prezradil náčelník HZS v Malej Fatre Juraj Ondruš, je skutočnosť, že kríž pre zlé počasie vynášali dva dni, takže jednu noc prekal ukrytý v svahu Rozsutca...

Všetkým, ktorí sa na zrealizovaní uvedenej myšlienky podieľali, patrí naša veľká vďaka!

-zaj-
Foto - Internet

K prvému Slovanovi na Petrovom stolci, ktorý bol 27. apríla 2014 pápežom Františkom vyhlásený za svätého, prechováme v našej farnosti veľkú úctu. S menom Ján Pavol II. sa v Terchovej spája viacero zaujímavých súvislostí. Už počas jeho dlhého pontifikátu, keď tri razy navštívil Slovensko, putovali terchovskí veriaci v hojnom počte do Vajnor, Nitry i Bratislavy.

Páter P. Hudák podpisuje listinu o prevzatí relikvií od kardinála Dziwisza

Relikvie sv. Jána Pavla II. natrvalo v našej farnosti

Známostou je tiež skutočnosť, že ešte počas pôsobenia v Krakove zavítal ako turista do Malej Fatry. Bol na Veľkom Rozsutci, kde sa prednávanom na jeho pamiatku už štvrtý rok v rade konal pamätný výstup, a kde sa nachádza tabuľka s jeho podobizňou a mottom „Nebojte sa!“.

Busta sv. Jána Pavla II. pred Kostolom sv. Cyrila a Metoda v Terchovej bola odhalená v deň jeho blahorečenia v roku 2011. V októbri 2012 bol v našom chráme vyhlásený za patróna slovenských horských záchranárov a od roku 2005 sa vždy na Nedeľu Božieho milosrdenstva koná koncert Poďakovanie za lásku, venovaný práve tomuto veľkému priateľovi Slovákov.

Povzbudení týmito skutočnosťami, ale aj odhodlaním naďalej rozvíjať odkaz sv. Jána Pavla II., rozhodla sa naša farnosť pred

rokom požiadať otca kardinála Stanislava Dziwisza, krakovského arcibiskupa a dlhoročného pápežovho osobného tajomníka vo Vatikáne, o relikvie Jána Pavla II.

Dňa 30. septembra 2016, na pravé popoludnie po modlitbe Anjel Pána, nás kardinál Dziwisz prijal na audiencii v arcibiskupskej kúrii na Františkánskej ulici v Krakove. Terchovská farská delegácia tvorená pátrami Pavlom Krutákom a Pavlom Hudákom, ďalej Rudolfom Patrničkom a Mariánom Zajacom (viď fotografia) zotrvala zhruba v 20 minútovom priateľskom rozhovore s otcom Stanislavom, počas ktorého nám odovzdal relikvie – kvapku krvi sv. Jána Pavla II. – a zaujímal sa o našu farnosť i diecézu. Nakoniec nám daroval ružence a dal svoje požehnanie. Pre nás všetkých to bol mimoriadny zážitok, veď sme mohli zotrvať

v prítomnosti človeka, čo žil denno-denne v blízkosti svätca, ktorý v dobrom ovplyvnil svet na prelome tisícročí.

Relikvie sv. Jána Pavla II. boli v Terchovej slávnostne privítané a uvedené počas Osláv sv. Martina, na sv. omši 11. novembra 2016, ktorú celebraval otec biskup František Rábek, ordinár Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky. Otec biskup udelil veriaciom s relikviami Jána Pavla II. aj záverečné požehnanie. Následne si mohli všetci prítomní osobne uctiť relikvie. Tie ostávajú natrvalo v našej farnosti – v Kostole sv. Cyrila a Metoda, ktorých práve Ján Pavol II. vyhlásil v roku 1980 za spolupatrónov Európy.

Svätý Ján Pavol II., oroduj za nás!

Marián ZAJAC

Foto - Tadeusz WARCZAK

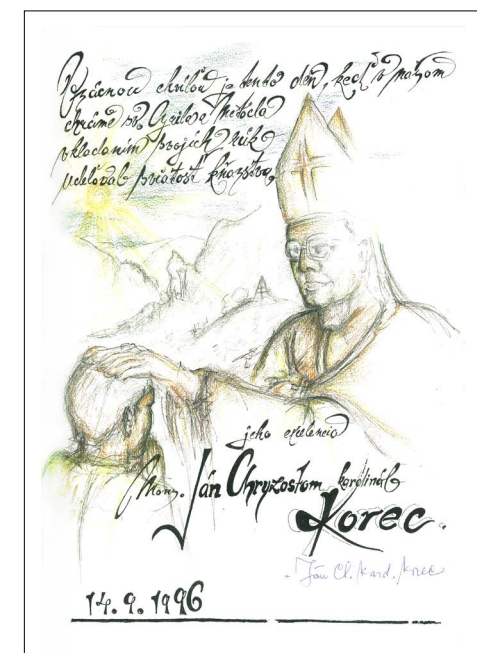

Nedožitá deväťdesiatka pátra Jozefa Šaba, SVD

V stredu 9. novembra 2016 by sa bol páter Jozef Šabo dožil 90 rokov. Pri tejto príležitosti sa v spomenutý deň konala v Kostole sv. Cyrila a Metoda d'akovná sv. omša za dar života a požehnané pôsobenie pátra Šaba v terchovskej farnosti. Po sv. omši

sme si mohli pozrieť film Milana Kosca Náš páňko. Dokumentárna snímka verne zachytáva životnú púť kňaza a rehoľníka, ktorý v Terchovej pôsobil v rokoch 1975 – 1995.

-zaj-

Zápis kardinála Korca v Pamätnej knihe obce spred dvadsiatich rokov.

„Dôvera za dôveru“

ROZHOVOR SO STAROSTOM OBCE JOZEFOM DÁVIDÍKOM

Starostom Terchovej sa stal Jozef Dávidík

Ako je všeobecne známe, v nedávnych starostovských voľbách presvedčivo zvíťazil dovtedy zastupujúci starosta našej obce Jozef Dávidík. V nasledujúcom rozhovore sa dozvieme viac o jeho zamýšľaných plánoch.

TERCHOVÁ: Jozef, dovoľ mi v mene redakčnej rady novín Terchová úprimne Ti zagratulovať k víťazstvu vo voľbách, konaných 5. novembra 2016. Prekvapilo Ťa také obrovské víťazstvo, aj keď voľičská účasť v starostovských voľbách neprekročila 50 %?

Jozef DÁVIDÍK: Áno, bol som milo prekvapený počtom hlasov, ktoré som dostal od voľičov. Osobne som si myslel, že výsledok volieb bude veľmi tesný, nakoľko sa o funkciu starostu uchádzalo viacero kandidátov. Konkurencia bola veľká.

TERCHOVÁ: Tvoj mandát bude trvať iba dva roky. Čo chceš za toto obdobie stihnúť v obci zrealizovať?

Jozef DÁVIDÍK: Môj volebný program pozostáva zo šiestich hlavných tematických okruhov, ktoré si na tomto mieste dovoľm zopakovať. Úrad bližšie k občanovi – zlepšenie a zefektívnenie práce na obecnom úrade;

triedy Terchová – Krížové Mláky; zrekonštruovanie Domu smútku na starom cintoríne; dokončenie nového cintorína; oprava miestnych komunikácií; vybudovanie detského ihriska; výmena starých autobusových zastávok; na dobudovanie infraštruktúry využiť výzvy na čerpanie prostriedkov z eurofondov.

Volebný program je stručný, ale presne vystihuje to, čo v Terchovej potrebujeme zrealizovať a akým smerom budem obec ako starosta viesť. Dva roky je síce krátka doba, ale vynaložím všetky svoje sily a schopnosti, aby som volebný program splnil.

TERCHOVÁ: Bude mať naša obec počas Tvojho mandátu zástupcu starostu?

Jozef DÁVIDÍK: Áno, naša obec bude mať zástupcu starostu. Na základe môjho návrhu sa ním stal poslanec obecného zastupiteľstva Marián Zajac, ktorý má s výkonom tejto funkcie bohaté skúsenosti.

TERCHOVÁ: V rámci Tvojej volebnej kampane ma zaujal slogan Dôvera za dôveru. Ako by mali občania tomuto sloganu rozumieť? Rozmeň to na drobné z pohľadu reálneho života.

Jozef DÁVIDÍK: Priznám sa, že som dlho rozmýšľal, či vôbec kandidovať na funkciu starostu obce.

Po detailnom zvážení všetkých okolností a faktorov som sa nakoniec rozhodol, že kandidovať budem. Do volieb som išiel so sloganom Dôvera za dôveru, ktorý považujem za výstižný a najmä mimoriadne zaväzujúci. Občania mi vo voľbách prejavili veľkú dôveru a vybrali si ma za starostu obce. Pre mňa z toho logicky vyplýva, že si nemôžem dovoliť hazardovať so získanou dôverou. Povedané inak: budem sa vytrvalo snažiť dôveru občanov Terchovej nesklamať a náš krásny Jánošíkov kraj reprezentovať čo naj dôstojnejšie.

TERCHOVÁ: Blížia sa Vianoce, čas, keď si pripomíname narodenie Ježiša Krista. Nedá mi, aby som nespomenul udalosť, ktorá sa veľmi dotkla mnohých z nás. V Terchovej máme tradíciu Jasličkovej pobožnosti – znám, dovoľm si tvrdiť, po celom Slovensku. Tento rok ale v tradičnej podobe nebude. Ako si prijal spomenutú informáciu?

Jozef DÁVIDÍK: Keď som dostal správu, že Jasličková pobožnosť údajne v tomto roku nebude, veľmi ma to prekvapilo. Sám seba som sa pýtal, prečo sa ruší niečo, čo má dlhú tradíciu a úspech nielen u nás doma v Terchovej, ale aj v rámci celého Slovenska. Po konštruktívnom rozhovore s pánom

farárom Pavlom Hudákom som dospel k záveru, že Jasličková pobožnosť síce nebude v takom podaní, ako ju poznáme dlhé roky, ale uskutoční sa v inej podobe. V súvislosti s tohtoročnými Vianocami sa už

zásadnejšia zmena urobiť nedala. Ponúkol som ale správcovi našej farnosti všestrannú pomoc a podporu pri realizácii Jasličkovej pobožnosti v budúcom roku. Pevne verím, že naše spoločné úsilie vyústi do zdarného

konca, ktorý ocenia obyvatelia Terchovej i jej početní návštevníci.

Za rozhovor poďakoval **Ján MIHO ml.**
Foto - František MUCHA

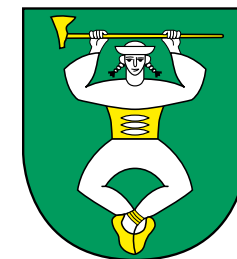
Počet hlasov:

P. č.:	Meno kandidáta	1. okrsk	2. okrsk	3. okrsk	4. okrsk	Hlasov spolu
1.	Jozef Dávidík	160	186	302	106	754
2.	Mgr. Martin Hanuliak	11	24	34	20	89
3.	Mgr. Jozef Chovanec	39	62	67	45	213
4.	Ing. Michal Krištofik	69	57	41	33	200
5.	Monika Lacúchová	6	5	2	18	31
6.	Jaroslav Ondruš	29	48	17	6	100
7.	Ing. Mária Zuziaková	32	23	5	2	62

Volebná účasť:

	1. okrsk	2. okrsk	3. okrsk	4. okrsk	Hlasov spolu
Počet voličov	346	405	468	230	1449
Celkovo voličov	810	889	1032	592	3323
Účasť	42,72%	45,56%	45,35%	38,85%	43,61%

- Volebný obvod Terchová ústredie – okrsk č. 1 a okrsk č. 2
- Volebný obvod Struháreň – okrsk č. 3
- Volebný obvod Biely Potok – okrsk č. 4

Občanom Terchovej, ako aj všetkým ľuďom dobrej vôle úprimne želám milostiplné prežitie Vianoc, pokoj v duši, šťastie, ktoré nič neruší, a v novom roku 2017 veľa sily, aby sme v zdraví dlho žili.

pf 2017

Jozef DÁVIDÍK
starosta obce

u. fond na podporu umenia

Knižnica po obnove

Pozývame vás do knižnice

Terchovská knižnica sídlila viac ako 50 rokov v priestoroch starej cirkevnej školy. V júli 2015 sa presťahovala do nových priestorov, ktoré sa nachádzajú v budove Obecného úradu Terchová nad expozíciou Jánošíkovho múzea – so všetkým svojím starým, starším a ešte starším zariadením. Priestor je pekný, s nádherným výhľadom na centrum obce, ale zariadenie pamätalo ešte našich starých rodičov. V tomto roku sa nám podarilo v rámci projektu Obnova zariadenia Obcej knižnice v Terchovej, s významnou podporou Fondu na podporu umenia, zrealizovať výmenu časti zariadenia. Nakoľko však nebol schválený kompletný projekt (regály, stoly a stoličky),

rozhodli sme sa „zjednotiť“ aspoň regály celej knižnice. V rámci druhého projektu s názvom Obnova knižničného fondu Obcej knižnice v Terchovej nám boli pridelené peniaze na doplnenie a obnovenie fondu knižnice za účelom kvalitnejšieho uspokojenia kultúrnych a vzdelávacích potrieb obyvateľov i návštevníkov našej obce. Keďže knižnica je i napriek novým technológiám stále miestom kultúry a vzdelávania, pozývame všetkých milovníkov kníh a písaného slova do našich nových priestorov.

-AC-

Foto - Adriána ONDRUŠOVÁ

Najmladší čitateľ Marko

Jozef Kolba čestným občanom našej obce

Obec Terchová sa v zmysle uznesenia obecného zastupiteľstva č. 4/2016 zo dňa 18. marca 2016 rozhodla udeliť titul Čestný občan Terchovej Ing. Jozefovi Kolbovi – za významné zásluhy o všestranný rozvoj a dlhoročnú podporu spoločenských, kultúrnych, športových i dobročinných podujatí a podporu organizácii v našej obci.

Jozef Kolba sa narodil 10. novembra 1961 v Žiline. Základnú deväťročnú školu, kde sa športovo zameriaval na basketbal, navštevoval v rokoch 1968 – 1977 na žilinskom sídlisku Hliny VIII. V rokoch 1977 – 1981 študoval na Gymnáziu Veľká Okružná v Žiline; svojmu rodnému mestu venoval aj vysokoškolské časy, keď v období rokov 1981 – 1985 úspešne vyštudoval na Vysokej škole dopravy a spojov strojárske technológie. Prvým zamestnaním Jozefa Kolbu po vysokoškolských štúdiách boli pozície konšuktéra a technológa v Považských chemických závodoch v Žiline. Nasledovalo pôsobenie v spoločnostiach KRÁL Žilina a METTLER

TOLEDO Bratislava. Od roku 1996 do roku 2004 bol riaditeľom a predsedom predstavenstva akciovej spoločnosti RUBENA Slovakia v Predmieri; ďalej pôsobil ako výrobo-technický riaditeľ AVC, a. s. Čadca, odkiaľ v roku 2005 prichádza do spoločnosti COBA automotive v Terchovej – Vyšných Kamencoch na funkciu riaditeľa a konateľa firmy, strategicky naviazanej na automobilový priemysel. V súčasnosti je okrem toho tiež konateľom rovnomených dcérskych spoločností v Bosne a Hercegovine i Rusku. Počas jeho pôsobenia zaznamenala spoločnosť komplexný rozvoj a v súčasnosti zamestnáva okolo 350 zamestnancov. Dôležitým aspektom filozofie firmy je

podpora spoločenských, kultúrnych, športových i dobročinných podujatí a organizácií v našej obci a jej okolí. Jozef Kolba, ako rodák z neďalekej Žiliny, sa netají pozitívnym vzťahom k regiónu, v ktorom zaujíma významné miesto i Terchová.

V Terchovej 30. septembra 2016

List z Ruskej federácie

Vážený pán Dávidík, dovoľte, aby sme sa Vám poďakovali za výbornú organizáciu vystúpenia ruskej spevackej skupiny Babkiny vnuki v rámci 54. ročníka folklórneho festivalu Jánošíkove dni v Terchovej. Veríme, že takéto kultúrne podujatia prispievajú k ďalšiemu rozvoju kultúrnych stykov medzi Ruskom a Slovenskom v záujme obidvoch krajín.

Obzvlášť by sme chceli vyzdvihnúť perfektnú spoluprácu v rámci projektu s riaditeľom koncertného programu festivalu, radcom predsedu Matice Slovenskej P. Cabadajom.

Dúfame, že spolupráca s Terchovou v oblasti kultúry a umenia bude naďalej pokračovať, o. i. v rámci 55. ročníka festivalu Jánošíkove dni v roku 2017.

Veľvyslanectvo je na svojej strane pripravené poskytnúť organizačnú a informačnú súčinnosť.

S pozdravom,
A. ŠABANOV
CHARGÉ D'AFFAIRS
RUSKEJ FEDERÁCIE
V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Obráz sv. Olega venovaný obci Terchová počas 54. ročníka MFF Jánošíkove dni kultúrnym atašé Veľvyslanectva Ruskej Federácie v SR Vladislavom Kulikovom.

Deň obce Dunajská Lužná

Dňa 10. septembra 2016 sa v Dunajskej Lužnej konal tradičný Deň obce, na ktorý vždy pozývajú aj zástupcov Terchovej. Za kultúrnu obec vystúpili na pódiu v areáli pekne zrekonštruovaného štadióna miestneho OŠK Ťažká muzika a Trio z Chotára, športovcov zas reprezentovali „starí páni“ v kopačkách, ktorým sa

podarilo vyhrať turnaj starých gárd tretí raz za sebou. Zvíťazili sme nad Slovanom Prieasné 7:4 a nad domácimi Lužňanmi 4:0. Naše góly vsietili L. Kopas (6), R. Boženík (2), J. Ondruš, M. Hanuliak a M. Zajac.

-zaj-

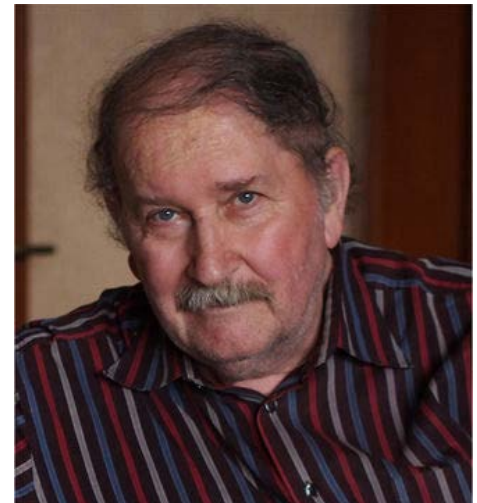
Darovali sme krv

2. decembra 2016 sa už po niekoľký krát konal dobrovoľný odber krvi pre Národnú transfúznú stanicu, ktorý prebiehal v obradnej sieni na Obecnom úrade v Terchovej.

Zúčastnilo sa ho 10 darcov, ktorým vyslovujeme úprimné poďakovanie.

-zaj-

Foto - František MUCHA

Zomrel Viktor Szarka

Dňa 14. novembra 2016, vo veku 72 rokov, náhle zomrel skladateľ, vydavateľ a rozširovateľ hudobnej kultúry na Slovensku Viktor Szarka.

Bol rodákom z Tešedíkova (29. 2. 1944), vyštudoval Pedagogickú fakultu v Nitre a hudobnú vedu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Od roku 1972 sa nepretržite venoval vyhľadávaniu, editovaniu a vydávaniu slovenského folklóru a dychovej hudby vo vydavateľstve Opus. Po roku 1990 založil Viktor Szarka vydavateľstvo Akcent a počas 26 rokov v ňom vydal takmer 300 rôznych titulov ľudovej a folklórnej hudby, dychovíek či hovoreného slova. Nechýbajú medzi nimi ani tituly prezentujúce FS Rozsutec, Ťažkú muziku a Trio z Chotára, TM FS Pupov a viacerých terchovských heligonkárov. Česť jeho pamiatke!

-red-

Zomrel Miroslav Kinder

Odišiel v spánku po tom, čo mu „odišlo“ srdce. Jeden z posledných dôsledných, tvorivých, korektných, kultivovaných, vynaliezavých, pokojných ľudí aj v stresových chvíľach. Spolupracovník filmových a televíznych diel, garant programov a výstav viacerých veľkých festivalov, milovník prírody a turistiky, stále hladný po spoznávaní nového, najmä vo výkladoch dejín Slovenska.

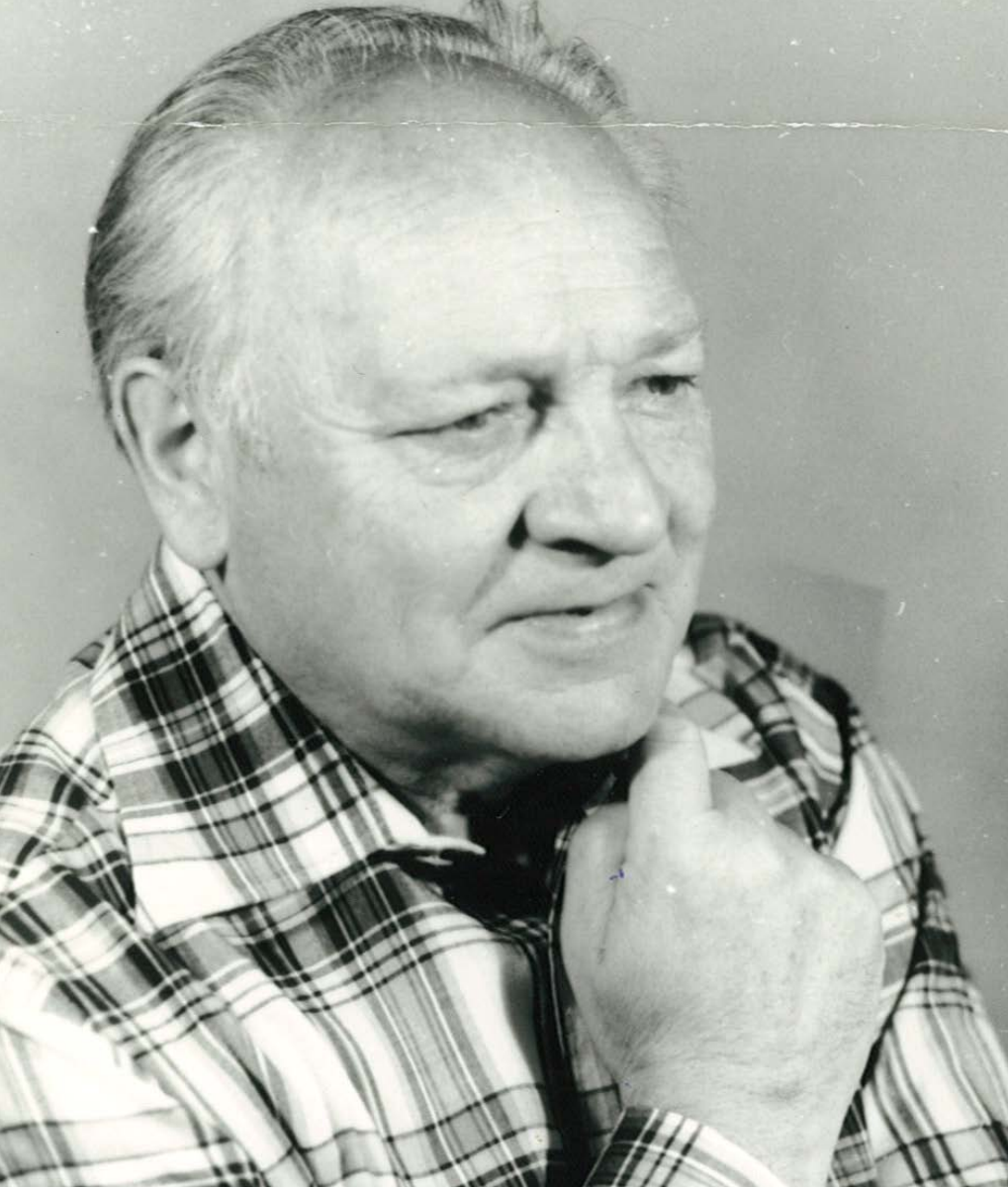
Miroslav KINDER

(11. 6. 1941 v Pezinku – 16. 10. 2016 v Liptovskej Anne)

Posledná rozlúčka s ním bola v Dome smútku na cintoríne v Spišských Vlachoch v piatok, 21. októbra 2016 o 13.30 h.

Smutnú zvesť o svojom mnohoročnom priateľovi a spolupracovníkovi poslal

Viliam J. GRUSKA

Kto spieva hviezdám sonet do ticha?

V októbri 2016 si naša kultúrna verejnosť pripomenula **nedožitú sté výročie narodenia významného básnika, literárneho vedca a historika, esejistu, prekladateľa, speváka a pedagóga Jána Frátrika (9. 10. 1916 Žilina – 31. 7. 2000 Žilina).** Táto osobnosť má zaujímavé väzby i s Terchovou. Ľudová škola u Vyšných Repánov patrila medzi prvé Frátrikove učiteľské zastávky, pričom Jánošíkovmu kraju venoval niekoľko svojich básní. Peter Cabadaj, ktorý sa s ním dobre poznal, napísal o poetovi scenár dokumentárneho filmu a viacero štúdií či esejí. Skladateľ Pavol Cabadaj zas zhudobnil tri jeho básne. Uvedené skutočnosti rezonujú aj v nasledujúcom texte venovanom pamiatke Jána Frátrika.

Spomienka prvá

Niekedy začiatkom leta 1996 ma Ján Frátrik navštívil v Martine. Dlho sme spolu hovorili na rôzne literárne a kultúrne témy, spomínali, rozoberali rôzne udalosti a osobnosti.

Na záver nášho takmer dvojhodinového stretnutia vyslovil básnik želanie, či by som sa neujal moderátorskej taktovky v rámci podujatia, ktoré pri príležitosti jeho blížiacich sa osemdesiatich narodenín pripravujú

viaceré žilinské organizácie. S dohodou nebol nijaký problém.

Jubilejné podujatie malo dve časti – odbornú a spoločenskú. Prvú som moderoval a počas druhej prečítal vlastný, esejisticky ladený text vyjadrujúci môj vzťah k tejto osobnosti. Živo si spomínam, ako vtedy vitálny oslávenec s mnohými prítomnými prehodil slovo, pretože slovo je aj človek. A človek je aj do slov prevtelená veličina. Otvorene priznávam: hreje ma pri srdci skutočnosť, že na svojom texte z októbra 1996 nemusím ani po rokoch meniť vôbec nič. V starých zastrčených uličkách ľudských spomienok, nedosnívaných snov a márnratných ilúzií ešte vždy šarmantne vyhrávajú podmanivé sviatočné akordy nedeľnejšej chvíľky poézie. Jej jemné pramienky vydávajú úprimné svedectvo slova, ktoré hrejivým kamenným vzdychom bezbolestne odhaľuje dialky v nás. Zem zvoní zdvihnutou básňou a kdesi v polnočnej presile tichej radosti počuť clivú pieseň monológov na úvetrí. Svet sa nemilosrdne zmenil a my poslušne s ním. V domovine zvonov už len sporadicky, ako vzácna po dúhe, sneží na lásku. Náš tajomný námorný cintorín už nedýcha a Paul Valéry sa na nás opätovne veľkoryso nehnevá. A vám, rodni moji, posielajú neofrankované pozdravy z nadpozemských výšok Žarnov, Dilong, Beniak, Haranta, Gašparovič-Hlbina, Silan, Šprinc, Strmeň, Zvonický a mnohí ďalší, na ktorých si dnes len málokto chce a dokáže spomenúť. Ich hlas však počuť zreteľne. Ohlasuje so sebe vlastnou vrodenu skromnosťou zvest, že nezabúda na tých spolubežcov zo svojho pokolenia, ktorým bolo súdené vnímať arómu dnešných čias.

a dezilúzií. No ostal vždy a v každom čase i nečase sám sebou. Básnikom, čo sa vyvíjal výsostne individuálne a ktorý nikdy nepociťoval zaužívanú potrebu niekam sa povinne zaradiť. Hľadanie vlastnej cesty a neustále objavovanie mystéria vlastného jazyka bolo pre Jána Frátrika typické nielen pred vyše polstoročím. Je tomu tak i teraz, keď hľadol žilinských zvonov už vešti nášmu storočiu aj tisícročiu tóny labutej piesne.

Spomienka druhá

Počas marcových dní roka 1999 nakrúcala vtedajšia Slovenská televízia podľa môjho scenára dokumentárny film o Jánovi Frátrikovi s názvom Dobrý deň, básnik. Režisérom snímky bol, žiaľ, už medzičasom zosnulý žilinský rodák Ivan Petrovický. Nikdy nezabudnem na uvoľnenú atmosféru a rôzne súvislosti, ktoré harmonicky sprejádzali vznik spomínaného diela. Málokedy sa veru stáva, že scenárista, režisér a hlavný protagonista filmového opusu sú rodákmi z jedného mesta. Táto skutočnosť sa musela zákonite premietnuť do celkového realizačného procesu, ktorého integrálnou súčasťou boli tiež váženejšie i veselšie ladené rozhovory v básnikovom byte, pútavé reminiscencie na „starú“ Žilinu, inšpiratívne prechádzky mestom s jeho pôsobivými zákutiami aj okolím. Naznačený rozmer pertraktovaného filmového dokumentu umocnila a zvýraznila terchovsko-žilinská kapela Arzén. Pavol Cabadaj, gitarista a skladateľ tejto skupiny, sa už vtedy venoval i zhudobňovaniu

veršov slovenských básnikov medzivojnového a vojnového obdobia 20. storočia. V bohatej rodinnej bibliotéke natrafil okrem iných kníh aj na výber z Frátrikovej celoživotnej tvorby, ktorý pod názvom Večné dialógy vydalo Knižné centrum Žilina pri príležitosti poetovej osemdesiatky (1996). Postupne sa tak v bohatom repertoári kapely Arzén objavujú tri zhudobnené básne Jána Frátrika – Kdeže ťa nájsť?, Ostanú už len slová a Dievčatko z Predmestia.

Vraj provinčný tvorca

Nášmu básnikovi často vyhadzovali na oči, že je až príliš zviazaný s rodným prostredím, ergo že je provinčným tvorcom. Najlepšou odpoveďou na tieto a podobné malichernosti a nezmysly bol Frátrikov hlboký vzťah k významným európskym literatúram. a jeho prekladateľské dielo. Ako rozhladený človek si veľmi skoro uvedomil, že bez dotyku so svetovou kultúrou, bez prijímania a využívania jej impulzov na vlastný duchovný rast by nám reálne hrozilo, že natrvalo uviazneme v postavení neplnohodnotného príslušníka civilizovaného európskeho spoločenstva. Záverom sa žiada vysloviť rečnícku otázku: Ako obstál básnik v premenách času? Autentickú odpoveď hľadali aj viaceré sprievodné podujatia v rámci storočnice Frátrikovo narodenia. Tie v plnej miere odzrkadlili, čo všetko plynutím času básnik urobil, čo zanechal, čo veľkoryso odovzdal svojim vďačným nasledovníkom. To veru nemá s provinčnosťou nič spoločné!

– odkazujem všetkým, ktorí akosi stále nevedia alebo nechcú prísť nášmu básnikovi na meno.

Peter CABADAJ

ROZSUTEČ

Skalina stovežatá nad priepastou,
slnko a dažďe zošívajú hradbu stien.
Kto raz sa vybral za snežná skalnou vlasťou,
ten v kosodreví dosníva svoj veľký sen.

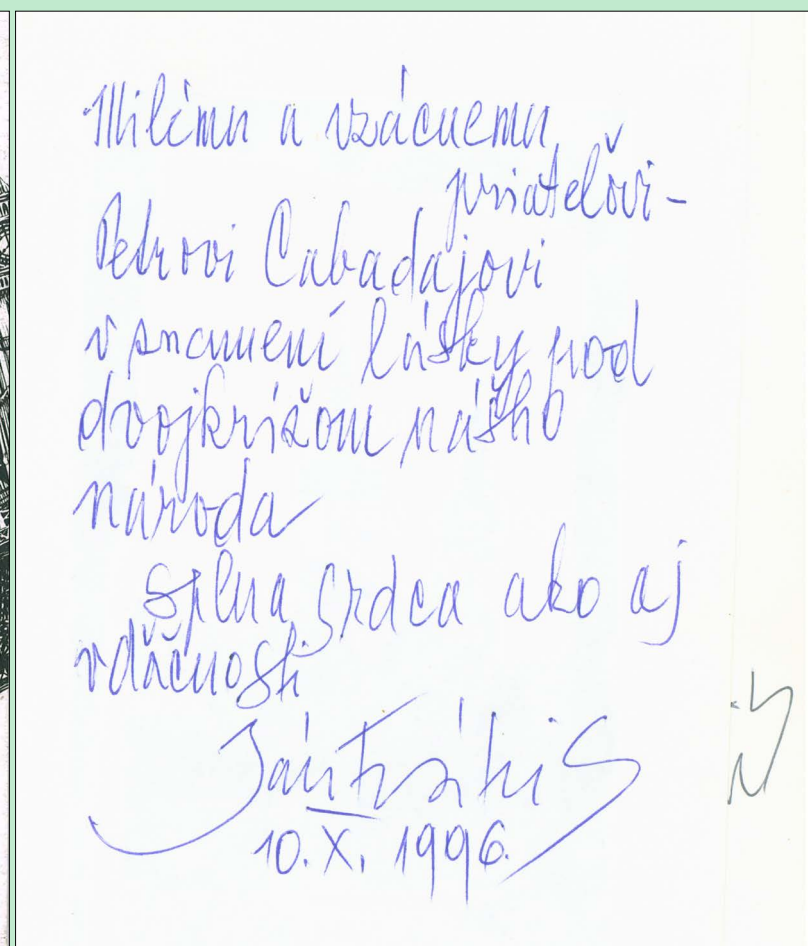
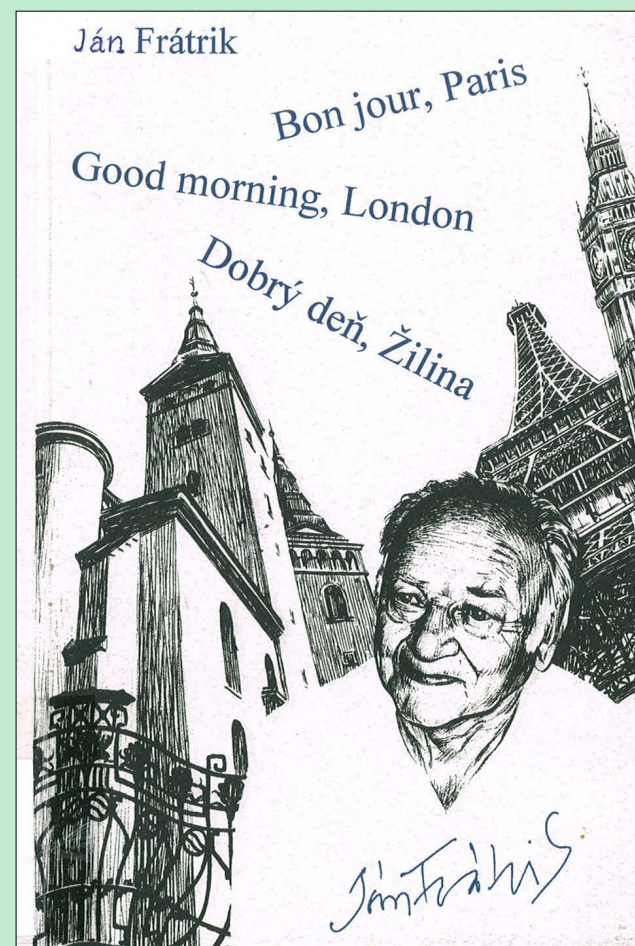
Na brale skalný orol blesky priťahuje,
pukliny v tiesňavách – ach, číra gotika!
V hĺbinách ručaje a neodkryté sluje
spievajú hviezdám sonet do ticha.

V úžlaboch trhlín opriadajú hieroglyfy,
zbojnícky chodník uhnízený paprskom.
Jánošík meral slobodienku na buky a rify,
Odvaha vyklenutá riečišťami riek.

Ako vás pomenúvať, končiare a skaly,
čo nedostali ste sa na mapu či na obraz!
Odveké krásy do tajomstva zvetrávali,
kým skalné mesto postriebruje sneh a mráz.

V studienkach horských zbieram túžby ľudu,
čarovné víly vybijajú opasky.
Válašky v bučinách sa k novej piesni rúbu,
v dolinách už len starý chodník bolastí.

(Ján Frátrik)

Osudová téma Zdena Horeckého

Integrálnou súčasťou bohatého programu 54. ročníka Jánošíkových dní bola aj vernisáž výstavy akad. maliara Zdena Horeckého s príznačným názvom Môj život s Rozsutcom. Výtvarník ponúkol v Terchovskej galérii umenia rozsiahly, precízne zostavený výber zo svojej úctyhodnej šesťdesiatročnej tvorby (1956 – 2016). Nasledujúci text Petra Cabadaja pochádza z katalógu, ktorý vyšiel pri príležitosti tejto pozoruhodnej výstavy.

Kdesi som čítal, že v umení niet pokroku ako vo vede. Človek nemôže maľovať lepšie ako starí majstri, môže maľovať len inak. Tieto slová, myslím si, platia aj v prípade silnej generácie, ktorá do slovenského výtvarného života vstúpila niekedy v polovici 50. rokov minulého storočia. Jej najvýraznejší protagonisti vtedy vlastným autorským konceptom, vychádzajúcim z nevyčerpatelnej žriedla našej jedinečnej národnej kultúry a tradície, hodili pomyselnú rukavicu tupej ideologickej angažovanosti a tendenčnosti oných čias. Krédu umenia ako tvorby a neukončeného hľadania oslali z tohto generáčného okruhu verní viačeri jeho členovia. Osobne som presvedčený, že dôstojné miesto medzi nimi patrí aj Zdenovi Horeckému (narodený 27. novembra 1930 v Bytčici – Žiline).

Pod autorove prepracované maliarske

postupy a kompozície sa zreteľne podpisuje silný myšlienkový kontext, v ktorom sa umelec vždy slobodne pohyboval a pohybuje, ktorý programovo rozvíja a v súradniciach ktorého neúnavne hľadá a nachádza výdatné inšpiračné zdroje. Ide o kontext bytostnej, až osudovej zviazanosti a prepojenosti s krajinou, pričom Horeckého maliarsky svet sa rokmi pôsobivo mení na veličinu, v menej ktorej výtvarník citlivo prehlbuje princípy vlastnej tvorby smerujúcej od pocitu, vnemu či javu k podstate – a naopak. V spomenutom ohľade a úsilí mu nenahradiťnú „službu“ zabezpečuje a poskytuje zobrazený motív. Na druhej strane však treba jedným dychom zdôrazniť, že v autorovom umeleckom programe nikdy nechýbala túžba vyskúšať si nosnosť farby a jej vzťah ku krajine, tvaru alebo línii. Správa o vlastnom, výsostne autonómnom

pohľade a precítení sveta vôkol je na jednotlivých obrazoch zároveň aj nadčasovou správou o živote videnom a prežitom optikou vysokého stupňa citovej, respektíve emocionálnej zaujatosti.

Použitá slova sa v plnej miere vzťahujú i na monotematickú výstavu s viac ako veľavravným názvom Môj život z Rozsutcom. Ide o výber z umelcovho diela, ktoré vzniklo v časovom rozpätí úctyhodných šesťdesiatich rokov (1956 – 2016). O hlbokom, doslova osudovom vzťahu Zdena Horeckého k Rozsutcu či Malej Fatre sa už popísalo množstvo riadkov. Azda teda postačí, keď na tomto mieste v maximálnej stručnosti pripomenieme aspoň slová kunsthistorika prof. Ľudovíta Petráskeho, že „*autorovi sa veľmi úspešne darí zachytiť určitú atmosféru krajiny, ktorá je poznačená jeho vnútornými pocitmi. Lyrické tóny striedajú dramatické polohy, a to všetko v kultivovanej tvarevej mäkkosti.*“

O Zdenovi Horeckom vždy platilo, že v každom vývinovom období striktnie dodržiaval vlastný estetický program. Nikdy nepodľahol rôznym módnym vlnám a radšej riskoval neúspech, ako by sa mal vzdať svojho umeleckého presvedčenia. Možno to povedať aj tak, že v jeho prípade výtvarná krása spočíva v neakcentovaní zbytočných efektov a lacnej exhibície ťažkých kalibrov. Hoci si tvorca ponecháva slobodu pri voľbe farebnej škály, nevládne s farbou ľubovoľne, pretože si stále, permanentne udržiava silnú väzbu k východiskovému motívu – v našom konkrétnom prípade k magickému Rozsutcu. Tu niekde pramení príťažlivosť a životnosť Zdenovej maľby, ktorú možno pokojne vnímať ako virtuózne farebný koncert, založený na osobitnej, prepracovanej rukopisnej štruktúre svojich diel. Pevne verím, že sa s tvorbou Zdena Horeckého – jedného z našich najstarších aktívnych výtvarníkov – budeme spoločne stretávať ešte veľa rokov, do ktorých mu v mene jeho početných terchovských kamarátov a obdivovateľov úprimne želim pevne zdravie a neutíchajúci životný elán.

Peter CABADAJ

Foto - František MUCHA

Otváracím programom 54. ročníka Jánošíkových dní bola vernisáž výstavy **Môj vienok zelený dolu vodou padá...** ktorá sa konala v priestoroch Krajského kultúrneho strediska v Žiline (Makovického dom). Súčasťou tohto precízne pripraveného výstavného projektu bol aj katalóg, z ktorého uverejňujeme nasledujúci text.

Mnohoraké podoby tradičnej svadby

Kľúčovým slovom 54. ročníka Jánošíkových dní je kontinuita ako zdôraznenie princípu nepretržitého historického, duchovného, osobnostného a medzigeneračného pokračovania v plnohodnotnom využívaní komplexného ľudského, tvorivého a prírodného potenciálu Terchovej a jej okolia. V našom duchu bola prijatá a realizovaná i dramaturgia tohtoročných Jánošíkových dní.

Popri bohatých hudobných, speváckych či tanečných vystúpeniach tak nemôžu chýbať ani programy, ponúkajúce prezentáciu iných druhov nášho jedinečného národného kultúrneho dedičstva. Za tie roky sme si zvykli, že zásluhou agilného a kreatívneho Krajského kultúrneho strediska v Žiline sa v priestoroch Makovického domu realizujú pozoruhodné výstavné projekty, reflektujúce z viacerých uhlov pohľadu rozmanité prejavy a formy ľudového umenia. Túto koncepčne a systematicky profilovanú líniu atraktívnym spôsobom rozvíja výstava „Môj vienok zelený dolu vodou padá...“, ktorej vernisáž otvorila Jánošíkove dni 2016. Výstava je tematicky zameraná na tradičnú svadbu z oblasti Žilinského kraja – špeciálne s akcentom na prevoz nevestinej výbavy a svadobné dary. Návštevníci budú môcť napríklad obdivovať svadobné truhlice,

periny, riad a ďalšie pre súveky domácnosti potrebné predmety. Osobitne treba spomenúť prezentáciu ľudového odevu s jeho unikátnou výzdobou a farebnou pestrosťou. Zároveň vysoko kvitujeme skutočnosť, že inštalácii projektu predchádzal seriózny etnografický výskum, ktorý je už v dnešných časoch, žiaľ, zriedkavosťou. Každý vystavený exponát bude tak popri stručnej charakteristike obsahovať i odborný výklad. K celkovému umocneniu výstavy istotne prispievajú svadobné fotografie z povojnového dedinského aj mestského prostredia.

Keď sa povie tradičná ľudová svadba, máme na mysli historicky vyvinutý systém obradov a zvykov sprevádzajúcich uzavretie manželstva, spoločensky či aj sakrálny potvrďujúci jeho právoplatnosť. Základná významová rovina spočívala vo vylúčení nevesty a ženicha z doterajších zväzkov – čiže z rodiny alebo spoločenstva slobodných – a ich prechod a prijatie do nového rodinného prostredia, respektíve medzi dospelých členov príslušnej spoločnosti. Podľa etnografu tak uvedené ponímanie svadby vo viacerých ohľadoch zastupovalo v európskych kultúrach iniciácie, pričom sa tak dialo za účasti širšieho okruhu ľudí. Samozrejme, aj tradičná svadba v lokalitách dnešného Žilinského kraja trvala

niekoľko dní a pozostávala z množstva zvykov, obradných odevov, jedál či predmetov, magických úkonov a veštieb a, samozrejme, obradného folklóru. Zároveň platí, že obsah a časová postupnosť jednotlivých zložiek slávnostného aktu boli všade variabilné, čiže jeden typ svadby nejestvoval ani v tomto prostredí. Z naznačeného uhla pohľadu teda budú záujemcovia, ktorí si prídu výstavu pozrieť, akoby svedkami viacerých „svadiieb“ súčasne...

Organizátori Jánošíkových dní si hlboko ctia tradíciu a odkaz dedičstva otcovizne. Do tejto kategórie bezpochyby patrí aj dobová ľudová svadba, ktorej „dramaturgia“, symbolika, spoločensko-duchovný rozmer, myšlienkové poslanstvo, folklórne súvislosti a vlastne celý priebeh je azda najkrajším prejavom tradície v jej mnohorakých autentických podobách, odtieňoch, chutiach a vôňach. Jedinečnú monotematickú výstavu v Makovického dome preto treba oprávnenne považovať za mimoriadne cenný príspevok k naplňaniu snahy dôstojne si pripomínať a sprístupňovať kultúru, obvyčajne, spôsob života a hodnotovú hierarchiu našich predkov. Klobúk dolu pred tvorcami výstavy a ich podporovateľmi!

Peter CABADAJ

Foto - Milan KOSEK

Rozhovor s jubilantom Petrom Cabadajom

Pri príležitosti svojho životného jubilea poskytol Peter Cabadaj v apríli tohto roku rozsiahly rozhovor mesačníku Orol tatranský – revue pre mladú literatúru, umenie a spoločnosť. Rozhovor je uverejnený pod názvom Z kolektívnej nemohúcnosti priemeru sa rodí štýl permanentného spochybňovania a znevažovania... Publikujeme ho v skrátenej verzii.

OROL TATRANSKÝ: Celý život sa pohybuješ v oblasti literatúry, kultúry i vedy, bol si vo vedúcich pozíciách významných inštitúcií. Keď sa dnes späťne obzrieš za tým, čo si prešiel, je niečo, čo by si teraz urobil inak? Ak áno, tak prečo?

Peter CABADAJ: Patrím do kategórie ľudí, ktorí permanentne zápasia so svojim vnútorným nepokojom a ktorých neustále prenasledujú pochybnosti o zmysle a kvalite

vlastnej roboty. Z tohto uhla pohľadu zákonite nemôžem byť spokojný s podobou mnohých vecí a rozhodnutí, ktoré som v minulosti urobil. Keď sa však nad položenou otázkou zamyslím trochu hlbšie, prichádzam k záveru, že skúsenosti generácií a ľudí sú neprenosné – sú uzavreté. Človek nemôže odovzdať iným svoju vlastnú starobu, problémy alebo charakter. Každý musí vždy všetko zakúsiť od začiatku sám, na vlastný účet, akoby predtým nikdy nič

nebolo, akoby pamäť mohol mať len človek, a to iba pre seba. Akoby ľudstvo vôbec nijakú pamäť nemalo. Naše snaženia a odovzdávanie sa svojej práci sa však o historickú pamäť opierajú a priamo z nej vychádzajú, čerpajú Pochybnosti a otvorené otázky ale mučivo pretrvávajú. Malo to všetko nejaký zmysel a význam? Vzťahuje sa to nielen na hľadanie minulého, ale aj prítomného a budúceho času.

OROL TATRANSKÝ: Mnohí Ťa považujú za bezodnú studnicu nápadov, svoje postrehy a vedomosti si pretavil do mnohých publikácií, štúdií, článkov. Odkiaľ berieš toľko energie? Čo Ťa v živote posúva ďalej?

Peter CABADAJ: Na podobné otázky som zvykol v minulosti reagovať parafrázou výroku Karla Čapka, že keď nemám čo robiť, tak pracujem. Zjednodušene a s určitou dávkou humoru by som mohol povedať, že práve toto ma posúva ďalej... V súvislosti s „dobíjaním baterky“, respektíve čerpaním energie som si spomenul na jednu esej, v ktorej autor píše, že človek nie je stvorený definitívne. Stáva sa ním najmä vďaka snom, víziám a túžbam nielen postupne, ale aj stále znovu. Nie je to proces automatický, samohybný vývin – je to zápas, pretože tisíc nástrah striehne a každý z nás môže kedykoľvek prestať byť samým sebou. I ja sa pohybujem v labyrintoch naznačeného pomyselného zápasu, ktorý nemá prvý ani druhý polčas, prestávku či oddychovú fázu. Podľa „pravidiel“ sa v hre udrží len ten, kto ešte môže ponúknuť svojmu prostrediu niečo užitočné a zmysluplné. Keď dospejeme do stavu, že už nič užitočné ponúknuť nemôžem a neviem, stratím akúkoľvek energiu a životodarnú silu. Vtedy nastane okamih takzvaného umenia odísť. Veľmi si želám, aby som ten čas neprešvihol. Poznám

totiž dosť ľudí, ktorí umenie odísť v pravú chvíľu totálne nezvládli. A dnes sú skôr každému na poľutovanie či sarkastický smiech, ako na spoločenskú užitočnosť.

OROL TATRANSKÝ: Matica slovenská (MS), kde momentálne pracuješ, napríklad i v rámci činnosti svojich vedeckých ústavov realizuje mnohé projekty, o ktorých verejnosť nedostáva správy, respektíve akoby boli systematicky mediálne ignorované... Môžeš čitateľom OT predstaviť aspoň niekoľko najdôležitejších projektov a podujatí realizovaných za posledný rok, na ktorých si aj Ty osobne participoval?

Peter CABADAJ: Viani sme sa naplno venovali Roku Ľudovíta Štúra 2015. V rámci projektu Po štúrovských stopách v slovenských regiónoch pripravila MS sériu, myslím si, že

úspešných a divácky vyhľadávaných podujatí. Rečou čísel povedané, v časovom rozpätí od začiatku mája do polovice novembra 2015 sa spomínaný projekt zrealizoval v 12 slovenských mestách a zúčastnilo sa na ňom vyše 2 500 záujemcov z radov študentov a pedagógov stredných škôl, maticiarov, kultúrnych a osvetových pracovníkov. V prípade tohto projektu sa opätovne potvrdilo, aké mimoriadne dôležité je mať v regiónoch svojich stabilných partnerov a spojencov. Vďaka nim sa napríklad podarilo dostať naše podujatia do miestnych printových aj elektronických médií. Nebola veru nijaká súhra náhod, že práve MS zorganizovala ďaleko najviac štúrovských podujatí – a to prakticky na celom území našej vlasti! Keďže aj v maticnom prostredí poznám ľudí, ktorí tomu akosi nechcú uveriť, odpovúcam im prečítať si čerstvo vydanú brožúru s názvom Maticná pamätnica Roka Ľudovíta Štúra 2015. Máme sa čím pochváliť a dokonca to je zdokumentované!

OROL TATRANSKÝ: Čo Ťa v poslednom čase najväčšmi potešilo, oblažilo, a – naopak – znechutilo a „otrávil“?

Peter CABADAJ: Vždy ma poteší, oblaží a hreje pri srdci, keď niekde počujem duchaplný postreh, keď vyjde dobrá slovenská knižka alebo platňa, keď hrajú v kine kvalitný pôvodný film. To isté platí, keď sa vo svete presadí nielen náš športovec, ale aj umelec, vedec, lekár, architekt, diplomat... Bonusom býva akýkoľvek úspech rodinného príslušníka, kamaráta, kolegu či bývalého spolužiaka. Moje mentálne nastavenie a povaha vedia už v zárodku dostatočne zablokovat' rozbuženie pocitov a prejavov znechutenia alebo „otrávenia“. Aj napriek deklarovanej odolnosti ma zvykne rozčertiť časté primitívne spochybňovanie realizovaných kreatívnych výstupov. Život ma naučil, že tam, kde chýba širší pohľad a nadhľad, kde sú ľudia sústredení len výlučne na seba, pravidelne prichádza k očierňovaniu nielen skutkov, ale aj ich aktérov. Z kolektívnej nemohúcnosti priemeru sa rodí štýl permanentného spochybňovania a znevažovania. Krik obmedzeného ducha a mysle odkazuje: všetko je zlé, nič za nič nestojí, je to o ničom. A tak i u nás bujnie a parazituje „trend“

frflania, šomrania, kritizovania, samochváľly, namysleného vylučovania všetkých, čo myslia a konajú inak, pohrdania kreativitou... Máme teda dočinenia so štýlom systematickej negácie a sarkazmu, vyúsťujúceho do snahy eliminovať z vlastného okolia všetko, čo je iné. Získaná skúsenosť však nahovára, že v podobných prípadoch negácia nepredstavuje podnetnú kritiku, a uštipačný sarkazmus či jedovatá arogancia dôkaz úprimného skeptického prejavu (názoru). Povedané a napísané inak: spomenutý štýl je nad jednotlivcom, skrýva sa v kolektívnom vedomí, v duchu ľudí s nízkou prirodzenou inteligenciou, nadhľadom i rozhladom. „Duch provincie“, ako sa výstižne uvádza v jednej eseji, čerpá z lenivosti, pohodlnosti a nedostatku vedomosti. Tam, kde absentuje ľudské porozumenie, intelektuálne úsilie, vytrvalý záujem o niečo nové a originálne, zvedavosť a poznanie, ostáva množstvo času na rôzne primitívne kombinácie, špekulácie a spochybňovanie zmysluplného konania. V mojom prípade ale vždy platilo a platí, že ľuďom takejto „orientácie“ sa snažím na sto honov vyhýbať.

Pýtali sa: **Zuzana BUKOVENOVÁ**
a **Marián GRUPAČ**
(Orol tatranský, roč. 17, 2016
č. 4 – 5, s. 8 – 11)

Ocenenie Petra Cabadaja

Na sviatok sv. Martina, v piatok 11. novembra 2016, sa v Slovenskom komornom divadle v Martine konalo slávnostné udeľovanie verejných uznaní a ocenení mesta Martin. Medzi laureátmi bol aj Peter Cabadaj, ktorý získal Cenu primátora mesta Martin za „bohatú publikačnú činnosť, zachovávanie kultúrneho dedičstva a prezentáciu mesta doma i v zahraničí. A pri príležitosti životného jubilea.“

Cenu nášmu rodákovi a zakladateľovi novín Terchová odovzdal primátor Martina a podpredseda Národnej rady Slovenskej republiky Andrej Hrnčiar. Na podujatí, ktoré malo vysokú spoločenskú úroveň, bohatú divácku účasť i širšiu mediálnu odozvu, sa okrem Martinčanov zúčastnili aj delegácie z Českej republiky, Holandska, Maďarska, Srbska a Ruskej federácie.

-red-

Ondrej Štefko
(narodený 20. 12. 1951 v Terchovej)

S osobnosťou Ondreja Štefka je neodmysliteľne spojená najmä jaskyniarska činnosť, ktorou kontinuálne nadväzuje a všestranne rozvíja odkaz Adama Valla. Ako celoživotný milovník prírody zrealizoval vo svojom dome malé múzeum. Vďaka nemu sa (nielen) školopovinné deti môžu dozvedieť viac o prírodných pokladoch Krivánskej Fatry. Nikdy pritom, samozrejme, nechýba Ondrejov zaniatený fundovaný výklad.

Po absolvovaní základnej deväťročnej školy v rodnej obci (1958 – 1967) študoval v rokoch 1967 – 1970 na Strednom odbornom učilišti strojárskom v Martine, ktoré vtedy patrilo pod Turčianske strojárne. Dvojročnú základnú vojenskú službu si „odkrútil“ v Hraniciach na Morave (1971 – 1973). Pracoval v spomínaných Turčianskych strojárňach v Martine, potom v podniku Agrostav Žilina (Nemecko, Maďarsko, Česko – letecké strojárne v Prahe, Pardubiciach a Olšanoch na Morave). Neskôr sa zamestnal v Žilmonete Žilina, Bratislave a napokon v Terchovej, kde dnes žije na dôchodku a teší sa z manželky Ivetky, dcér, vnúčat, jaskýň, hôr a dobrých kamarátov.

Blízky priateľ a kolega Ján Dubravay vníma Ondreja Štefka nielen ako oduševneného speleológa a vedúceho Jaskyniarskej skupiny Adama Valla v Terchovej, ale najmä ako vzácnu ľudskú bytosť. Prvý raz sa s ním osobne stretol v roku 2004.

„Spolu s manželkou sme boli milo prekvapení, ako nás – budúcich jaskyniarov – prijal. Hoci sme nemali za sebou speleologické

skúsenosti, Ondrej nás privítal veľmi srdečne, a najmä ako rovnocenných kolegov. Mal vtedy v pláne ísť s niektorými spolupracovníkmi kopat' do jednej jaskyne, keď sme však prišli my, išlo sa na exkurziu do najvýznamnejšej jaskyne Vrátnej – do Jaskyne nad vyvieracou...“

Každý, kto Ondreja Štefka bližšie spoznal, vie, že ide o mimoriadne srdečného a dobromyseľného človeka, ochotného kedykoľvek a komukoľvek nezištne pomôcť.

Dôkladne preskúmal všetky prírodné zákutia Terchovej, Jánošíkovho kraja a jeho okolia. Prechádzať sa s ním po scenériách krajiny a počúvať Ondrejove pútavé rozprávanie, to je neskutočný zážitok a jedinečná mágia okamihu. Azda o každej väčšej skale pozná povest', vie ju detailne okomentovať a dokonca aj ospievať. Ak ste mali príležitosť či šťastie autenticky vidieť a počuť Ondreja v takejto chvíli, istotne potvrdíte, že ide vskutku o jedinečný prejav úprimnej lásky a nefalšovanej hrdosti na svoje rodisko a vlastný terchovský pôvod. Neraz mu pri spievaní vyhráknú v očiach slzy, čím sa len umocňuje jeho čistý, rýdzí interpretačný výkon, neprikrášlený nijakými zbytočnými umeleckými ornamentmi.

Priestorovo veľké múzeum, ktoré Ondrej Štefko zriadil vo svojom dome, sme už spomenuli. Doplníme ešte, že okrem prírodných exponátov má v ňom dôstojné zastúpenie aj terchovská rezbárska tradícia. On sám patrí medzi ľudových umelcov, ktorí túto tradíciu dlhodobo aktívne rozvíjajú. Zainteresovaní nám určite dajú za pravdu,

Od konca roku 2005 uverejňujeme na stránkach našich novín stručné profily výrazných postáv Terchovej. Pri ich publikovaní uplatňujeme princíp časového hľadiska – čiže od 17. storočia až dodnes. V poradí šesťdesiatou druhou osobnosťou v rámci tohto seriálu je Ondrej Štefko. Autorovi medailónu pri zabezpečovaní podkladových materiálov pomohol Marián Zajac.

jaskyniar, rezbár

že bez Ondrejovho vytrvalého úsilia by speleológovia v Terchovej nemali svoju stabilnú základňu, ako i najkrajšiu jaskyniarsku kroniku na Slovensku. Príležitostne tiež publikuje, čo napríklad potvrdzuje jeho autorská participácia na texte o Kryštálovej jaskyni pod Malým Rozsutcom.

„Čo robíme pre seba, zanikne s nami, keď zomrieme; čo robíme pre druhých, to tu po nás zostane,“ píše Ján Dubravay a pokračuje: „Za trinásť rokov, čo Ondreja poznám, musím povedať, že neobjavuje jaskyne pre seba, ale objavuje ich a skúma pre ten svoj čarokrásny kraj, pre ľudí v Terchovej a pre turistov, ktorí tam zavítajú. Ondrej sa nezaujíma len o jaskyne, on sa vlastne snaží pôsobiť a žiť ako jeho predkovia. Snaží sa odovzdávať ich odkaz ďalším generáciám. Smúti, keď vidí, ako sa devastujú lesy a príroda v jeho rodisku.“

Je mu ľúto, že napríklad vzácna orchidea Krivánskej Fatry – črievičník papučkový – sa už skoro nedá nájsť...“

Citované slová presne vystihujú osobnosť, celkové pôsobenie i myšlienkový svet Ondreja Štefka. Netreba už k nim teda pripájať ďalšie riadky navyše. Akurát využijeme príležitosť, aby sme Ondrejovi k jeho aktuálnemu životnému jubileu – 65. výročiu narodenia – zavinšovali pevné zdravie, trvalé rodinné šťastie, neutíchajúci elán a ešte aspoň jednu objavenú jaskyňu.

AD MULTOS ANNOS, vzácny náš priateľ!

Literatúra: Dubravay, J. – Štefko, O.: Kryštálová jaskyňa pod Malým Rozsutcom. História výskumu, opis jaskyne a názory na jej genézu. Rukopis; Dubravay, J.: Pár osobných spomienok na Ondreja Štefka – vedúceho Jaskyniarskej skupiny Adama Valla v Terchovej. Rukopis, 2016.

Peter CABADAJ

Fotoarchív - Ondrej ŠTEFKO

V nedeľu 9. októbra 2016 oslávil vo veľkom štýle ťažko uveriteľnú osemdesiatku prominentný slovenský básnik, dramatik, prozaik, spisovateľ pre deti a prekladateľ Ľubomír Feldek. K celému radu gratulantov sa síce s miernym oneskorením, ale o to srdečnejšie pripája aj redakcia našich novín. Majstrovi vinšujeme do ďalších rokov pevné zdravie a neutíchajúci životný a tvorivý elán. Pevne veríme, že sa v dohľadnom čase opätovne stretneme v Terchovej, kde má jubilant veľa priateľov a obdivovateľov. Počas 54. ročníka Jánošíkových dní vedenie obce Ľubomírovi Feldekovi verejne poďakovalo a ocenilo jeho dlhodobú propagáciu Terchovej a jánošíkovskej tradície. Spisovateľ svoje dojmy a zážitky z pobytu medzi nami publikoval v denníku SME.

Vivat, Ľubomír Feldek!

Chvastek, Terchová, Keňanka a Taylor

Pred vyše päťdesiatimi rokmi som sa v Tesle Orava v Nižnej skamarátil s Terchovcom Milanom Chvastekom – viedol tam súbor Oravan. Bol to však aj sólista, chýrny spevák a harmonikár. „Chcem prísť do Východnej s niečím novým, urob mi...“ – a zaspieval mi prvý verš nejakej ľudovej piesne, napríklad: „Keby ja mal milú Hanku, nedal by jej v noci spánku...“ A chcel odo mňa variácie na ďalšie mená. Urobil som mu nielen Dorku: „Keby ja mal milú Dorku, jedol by s ňou chlieb na dvorku, ej, dal by som jej striedku, bielu striedku, ja by jedol kôrku!“ – ale aj Olgu: „Keby ja mal milú Olgu, šiel by som s ňou na stodolu, ej, tam by som sa na ňu pozrel, len tak pozrel, a šiel by som dolu.“ „Urob niečo aj na moje meno!“, navrhol inokedy. „Na teba sa rýmuje len omastek,“ vravím mu. Súhlasil s omastkom – a potom vo

Východnej aj inde vyspevoval:

„V pekle sú dnes hody, tečie tam omastek, Lucifer tancuje, ako mu hrá Chvastek.“

Na môj úžas tie texty zľudovali. Presvedčil som sa, že ľudové nie sú iba piesne z dávnych čias – ustavične môžu vznikať nové, treba len, aby sa o ich zľudovanie postaral taký geniálny muzikant, ako bol Milan Chvastek, ktorého nedeľte 85. narodeniny som si bol aj ja pripomenúť na tohtoročných Jánošíkových dňoch v Terchovej.

Vypočul som si pri tej príležitosti aj veľa iných, celkom nových ľudových piesní – najmä vo chvíľach, keď pod taktovkou Ruda Patrničiaka vystupoval Terchovský symfonický orchester, tvorený hádam všetkými terchovskými kapelami dokopy (a je ich neúrekom). Koncert vyvrcholil hymnou festivalu „Hučia hory, hučia“, ale keď doznala, za chrptom sa mi ozvala čiasť otázka: „A národná hymna nebude?“ Obzrel

som sa – a bola to na Slovensku žijúca černoška. Vďaka originalite terchovskej folklórnej minulosti (ktorá je zároveň prítomnosťou aj budúcnosťou – veď preto prvok Terchovská muzika na svoj zoznam zapísalo aj UNESCO) sa krásna Keňanka Šeba začlenila do slovenskej kultúry tak nadšene, že na záver koncertu zatúžila ešte aj zaspievať si slovenskú hymnu.

Hľa, pre svet je pritažlivé iba to, čo je rýdzo národné! A toť som sa dočítal, že spoločnosť, ktorá sa definuje „rigidnou chimérou nacionálnej minulosti“, sa nemôže stať súčasťou globalizovaného sveta, pretože bráni pri začleňovaní sa „ľuďom s inou minulosťou“. Prišiel na to kanadský filozof multikulturalizmu Charles Taylor a dostal za to vlnu Nobelovu cenu. Za taký nezmysel!

Ľubomír FELDEK

(SME, 12. augusta 2016, s. 9)

Foto - Peter REEFE

PREZIDENT MICHAL KOVÁČ O NÁS

Terchová je ťarchavá krásou

Pred niekoľkými týždňami zomrel prvý prezident demokratickej Slovenskej republiky Michal Kováč, ktorý mal srdečný vzťah aj k našej obci. Dôkazom tejto konštatácie je článok napísaný do knihy Ved' je tá Terchová... (Terchová: Miestne kultúrne stredisko, 1996, s. 5). Pôsobivý text uverejňujeme v plnom znení.

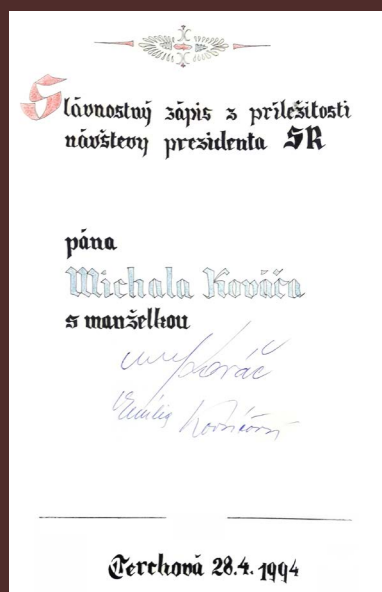
pomáhal prekonávať historické krivdy, neobchodovať s pravdou, neklesať pred nepravosťou. Preto je dobré, ak si tradície úcty k jánošíkovským legendám zachováte a rozvíjate nielen vy a vaše okolie, ale celé Slovensko. Je v nich kus nášho srdca, kus nášho ducha. Je v nich zároveň čosi konkrétne o nás samých, o tom, čo ťažko vyjadriť, čo však tvorí dôležitú správu o vnútornom usporiadaní slovenského hodnotového rebríčka. Pochopiť to znamená čítať medzi riadkami o našej krajine a ľuďoch, ktorí v nej žijú.

Terchová, to sú úžasní ľudia. Mám pred očami vašu zručnosť, umenie šikovných rúk, ktoré vytvárajú krásne ľudové výrobky a diela. Počujem originálnu neopakovateľnú terchovskú muziku, ktorá nemá analógiu. Vidím nádheru Vrátnej, majestátných skál a vrchov, šum lesa a horských bystrín. Terchová je prosto ťarchavá krásou – navonok i vo vnútri.

Želám vám, ako želim celému Slovensku, aby si túto krásu zachovávalo a odovzdávalo ponad všetky nepriaznivé osudy. Po prvý raz v dejinách máme možnosť slobodne rozhodovať sami o sebe. Nuž ukážme, že

sme si vykúpili prítomnosť príhodnú na dobré činy. Ukážme, že sme spôsobilí pretransformovať slobodu na zodpovednosť za seba, za svoje deti, za svoju vlasť.

Michal KOVÁČ
prezident Slovenskej republiky (1996)

MILÍ TERCHOVANIA,

rád prispievam do knihy o vašej obci, ktorej názov je sám osebe legendou. Patrí k trvalým znakom našej krajiny, k symbolom Slovenska a slovenskosti. Ved' k Terchovej sa viaže miesto narodenia Juraja Jánošíka – stelesnenia našich predstáv o dobre a spravodlivosti. Cez túto postavu a jej hrdinské skutky si už desiatky generácií osvojujú hodnotový systém, v ktorom na Slovensku nikdy nechýbala ani solidarita s chudobnými. Naše osudy neboli jednoduché. Náš život sprevádzala bieda, duchovný útlak, viaceré vlny vysťahovalectva, vojny, naposledy polstoročie totality. Práve tento silný základ – sen o spravodlivosti, ktorý sa ornamentálne prejavil v obraze dobrého zbojníka – nám

Za Mariánom Žiškom

V našom živote sa dozvedáme rôzne správy. V sobotu 8. októbra 2016 sme sa dozvedeli jednu smutnú. Vo veku 65 rokov zomrel nám všetkým dobre známy Marián Žiško. Marián bol charakteristický svojím osobitým humorom a dobrou náladou, ktorú vedel šíriť okolo seba. Pri pozdrave a stisku ruky nikdy nechýbal jeho typický úsmev, ku ktorému pridal aj nejaký vtip či aforizmus. Svoj život zasvätil rodine, škole, horám i fotografii. Ako učiteľ zemepisu, ruštiny a nemčiny ma naučil orientovať sa v mapách, písať azbukou a neskôr, keď som maturoval z nemeckého jazyka, spomenul som si aj na prvé slovíčka, ktoré sme lúskali s jeho pomocou. Bol to „pán učiteľ Žiško“, ktorý mi poradil v ôsmom ročníku ZŠ, aby som to skúsil na Športovom gymnáziu v Novákoch, neďaleko jeho rodiska – Kamenca pod Vtáčnikom na Hornej Nitre. Tam som premenu stretol jeho staršieho brata Jozefa,

profesora dejepisu a zemepisu. Keď sme sa počas môjho trnavského vysokoškolského štúdia stretli a rozprávali o živote v „slovenskom Ríme“, kde študoval aj on, zistili sme, že pred 25 rokmi býval na tom istom internáte, ako vtedy ja. A keď som sa po štúdiách a vojenčine vrátil do Terchovej a začal učiť na ZŠ v Struhárni – U Gregušov, Marián Žiško sa stal mojim „zavádzajúcim“ učiteľom. S humorom sa vtedy pýtal, kde sa v tom slove správne píše dĺžeň... S Mariánom som mal naozaj dobrý vzťah a som mu za veľa vďačný. Chcem sa Ti, Marián, v mene svojom, ako i v mene Tvojich kolegov učiteľov, mnohých generácií žiakov, ale aj za redakčnú radu novín Terchová za všetko úprimne poďakovať. Česť Tvojej pamiatke a odpočívaj v pokoji!

Marián ZAJAC
Fotoarchív - rodina Žišková

Mariška

Rozladene, s poriadnou dávkou zlosti, kopem špicou zánovných topánok do hrúd a kameňov zlomyseľne sa škeriacich na staťtočne vychodenom chodníku k môjmu paneláku. Zlosť sa vo mne vzpriečila a nemôžem ju dostať von. Mojih dvadsať dva rokov strojnásobila smola lepiaca sa na všetko, čoho sa dotknem. Svojich meter osemdesiat šesť redukujem na sto sedemdesiat. Ak to takto pôjde ďalej, objem môjho hrbu sa bude zväčšovať a ja zmenšovať. Muchlem list, ktorý mi radí: „Hlavu hore, drž sa, hodne plač, prípadne nadávaj, hoci sám na seba, to je najlepšie liek na tvoju „diagnózu.“ Hlavu držať nevládzem, plakať sa mi nechce. A nadávať? Už som pospomínal kde-koho, aj seba, a nepomohlo. Zbadám kameň, ktorý až tak pišti po špici mojej topánky. Sila znásobená zlosťou vynesie kameň do vtáčích perspektív.

- Ujo, prečo kopeš do kameňov, skoro si zabil Jožka.
- Čože?

Oči znútra prevrátim do jarného poobedia. Ako púpavka vyrástlo predou mnou dievčaťko. Očičká ako trnky vymalované zlosťou, vrkôčik tmavých vlasov stiahnutý tuho gumičkou. Ústa otvorené vyčkávať.

- A kde je Jožko?

- Tam.

Ruka ukáže na kúsok zelene na pustatine kaluži, zhrdzavených rúr a hlbokých koľají. V tejto oáze zelene trónia tri bodky hláv.
- Vieš čo, idem sa pozrieť na Jožka.

Obrátim sa k dievčaťku. S dôležitosťou vlastnou len malým deťom vedie ma spleťou kaluží k deťom. Tie len letmo zaregistrujú moju prítomnosť a pokračujú v trhaní púpavy.

- Ktorý je Jožko?

- Tento tu.

Ukáže asi na dvojročné kučeravé chlapča zahŕúžené do mrvenia púpavy.

- A ved' mu nič nie je.

- Všet som ti povedala, že si ho skoro zabil. Na slovo skoro dala taký dôraz, až to zasychalo. Zberám sa preč, chcem jej zakývať, ale ruku mi v pol ceste zastaví otázka: „Ty bývaš

v tomto paneláku?“ Prikývnem.

- Ešte som ťa tu nevidela. Zavtipkujem. „Také slečny, ako ty, si starcov nevšímajú.“

- Ty nie si starý.

- Ale, ale, zasmejem sa. Dievčaťko ma začína zaujímať.

- Ako sa voláš?

- Mariška.

- Toto sú tvoji kamaráti?

- Nie, sestry a brat.

- Tak u vás je veselo.

- Niekedy.

- A kedy najviac?

- Keď sa bjieme.

- A ty sa vieš aj biť?

- No a? Aj žandári k nám chodia, keď nás otec bje.

Stárpól som údivom. Chcem prestať, ale zvedavosť vo mne rastie. Keď Mariška pobadá v mojich očiach záujem, začína byť dotieravá.

- Máš žuvky?

- Nemám.

- Ani cukríky?

Vyškerí drobné riedke zúbky, v očiach má vyčkávanie. Chcem sa jej zbaviť a nepremyslene prehodím. „Kúpim a keď sa stretne, tak ti ich dám.“ Odchádzam sledovaný dvojicou tmavých očí. Príhodu zahľadia vlastné starosti.

Prejde pár dní. V mojej garsónke presne o štvrtej popoludní zatne zvonec svojím nástojčivým pílením do uší. Otvorím. Predou dvermi stojí Mariška. Útľe rúčky pritiskajú k sebe guľaté teličko Jožka. Z oboch strán ju strážia strapaté šstice sestier. Prekvapením mi ochrnie jazyk. Mariška mi nedá čas spaľovať sa.

- Máš tie cukríky? Zahanbím sa. V duchu revidujem svoje zásoby.

- Cukríky nemám, ale ak chceš dobošky...

- Dobré, aj tie máme radi.

Zvrtnem sa vo dverách a ani nestačím otvoriť ústa, štvorica oživí šestnásť štvorcových metrov. Mariška spôsobne sedí v kresle zavalená malým Jožkom. Sestrám skáču oči po interiéru. Ak niektorá chce siahnúť po niečom, Mariška zakročí a ony ju poslúchnu.

Vyčkávam pokračovanie.

- Bývaš tu sám, však?

- Prečo myslíš?

- Máš tu len jednu posteľ. Aký je z nej logik, myslím si.

- My máme doma desať postelí.

- Ale nevrav. Vari vás je desať?

- Hej, desať. Začne vyratúvať: „Ja, Boris, Roman, Richard, Zuza, Ferko, Žofka, Jožka, mama, otec. Mama je dobrá, ona nám aj varí. Aj otec je dobrý.“

- Ale Mariška, ved' si vrela, že vás otec bje.

- Len niekedy, keď je opitý. Vtedy žilou bje aj mamu.

Dlhá, predlhá pauza. Odrazu sa začínam na ňu dívať ináč. Tie očka sa mi už ani nezdaťjú šibalsky detské, ale smutné. Smutné, nedetské. Hádal som jej zo sedem a teraz sa mi zdá dospelá. Vinú sa k nej, hľadajú u nej ochranu, istotu aj lásku. Usmejem sa na ňu a chcem jej povedať niečo milé. Spozornie. Pozrie mi do úsmevu a zahlási:

- Všet nepiješ tvrde?

- Nie, nepijem. Ako si na to prišla?

- Lebo máš všetky zuby.

Bol som zaskočený a udivený jej detským výkladom dôsledkov alkoholizmu.

- Tvoj otec má zuby?

- Ani jeden.

Hľa, detská prostota, klaniam sa ti. Vyprevádzam Marišku. Stojím pri okne a sledujem štvoricu. Mariška vlečie Jožka na rukách. Zuza ju drží z jednej, Žofka z druhej strany za zásterku. Obozretne sa pozrie napravo, naľavo a prebehne so svojím nákladom cez ulicu.

Z nohavíc nevedomky vylovím umuchlaný list s radou zanaďovať si. A ja nadávam, hreším na všetkých „bezzubých“, ktorí kalichia duše svojich detí.

Objem môjho hrbu sa zmenšuje, postava sa vyrovnáva. Ťarcha mojej smoly sa nedá zrovnať s ťarchou, ktorá tlačí tú púpavičku – Marišku, ktorej šťastie je také prchavé ako semená púpavy, z ktorej tak rada vje venčeky svojim malým súrodencom.

Mgr. Judita PEKÁRIKOVÁ
Foto - František MUCHA

Rozprávanie o „starej kostele“

V roku 2016 uplynulo 285 rokov od postavenia Kostola svätého Martina v Terchovej. Spomínané jubileum rezonovalo aj počas nedávnych novembrových osláv patróna našej farnosti. Pri tejto príležitosti sme sa rozhodli uverejniť článok reflektujúci pohnutú históriu už neexistujúceho chrámu.

prednášal svoje modlitby, ďakovania a prosby Pánu Bohu. Pokračujúci rast obce si ale začal postupom času vyžadovať vlastný chrám so samostatnou farou. K jeho vybudovaniu nakoniec prišlo v roku 1731 a kostol zasvätili sv. Martinovi. Základinu rímskokatolíckemu kostolu v Terchovej venoval majiteľ strečnianskeho panstva Karol Serení. Chrám bol zrealizovaný ako jednodňová stavba s predstavou západnou vežou, ktorá mala k presbytériu pristavanú severnú sakristiu. Samotné presbytérium riešili projektanti polkruhovou lunetovou klenbou a celú loď chrámu valenou klenbou s lunetami. Na južnej, západnej a severnej stene lode boli zakotvené veľké kovové konzoly, ktoré niesli emporu so železným zábradlím. Na západnej strane ju podopierali dva kamenné stĺpiky. Táto empora pochádzala pravdepodobne z 19. storočia – z obdobia úpravy vstupu na chór cez juhozápadnú prístavbu. Pôvodná empora taktiež obiehala všetky tri steny lode; na západnej strane však bola zrejme kratšia. Do lode sa vstupovalo z podvežia obdĺžnikovým portálom so segmentovým záklenkom, z juhu obdĺžnikovým portálom s hladkou kamennou šambránou ohraničenou lištou. Okná lode a svätyne mali polkruhovú záklenku. Strecha lode bola sedlová, krytá šindľom, po stranách čelného štítu sa nachádzali oválne otvory. Päťpodlažná veža sa vyznačovala mierne nepravidelným pôdorysom (štvorcovým). Zo západu sa do nej vstupovalo polkruhovým portálom so segmentovým záklenkom, z juhu neskôr prerezaným vstupom z prístavby. Nad vstupným portálom bola polkruhová nika, na druhom až štvrtom podlaží malé obdĺžnikové okienka so segmentovými záklenkami vnútorných špaliet, na piatom podlaží polkruhové zvukové okná (rovnaké ako v lodi a vo svätyňi). Veža, loď aj svätyňa mali bohato profilovanú podstrešnú rímsu.

Zasvätili ho svätému Martinovi

Až do roku 1731 nedisponovala obec vlastným kostolom ani farnosťou. Táto skutočnosť nútila veriacich zúčastňovať sa bohoslužieb a prijímať sviatosti vo Varíne. Terchová bola súčasťou varínskej farnosti a spomínaný Varín vzdialený 15 kilometrov. Každodenná namáhavá práca na poli a v lesoch však neumožňovala ľuďom cestovať (čiže ísť po vlastných, pešo) tak ďaleko. Pospolitý terchovský ľud si preto budoval kríže, kaplnky a na týchto miestach

tvorili tiež štyri barokové plastiky z 18. storočia. V strede sa nachádzal obraz svätice Anny, nad ním portrét svätého Antona od známeho maliara, rezbára a reštaurátora Konráda Švestku z roku 1906. (Obraz svätého Antona patrí medzi umelcove posledné diela, pretože v novembri 1907 zomrel.) V barokovom štýle bola postavená i kazateľnica; jej parapetu vyplňali ploché reliéfy alegorických postáv. Išlo o voľne namalované obrazy sv. Petra a sv. Dominika z polovice 19. storočia. Kostol sv. Martina bol postavený z lomového kameňa (pieskovec, bridlica), s využitím menšieho množstva tehly. Veža mala cibulovitú podobu so šindľovou strechou.

V inventárnom súpise majetku kostola z roku 1758 sa medzi iným uvádza jedna zlatá monštrancia, dva strieborné kalichy, strieborné cibórium a postriebrená medená patina. Z obradných rúch to bolo dvanásť álb, jedenásť korporálov, tri kazule (ornáty) a jeden zelený pluviál. Na základe dostupných faktov možno terchovskú farnosť zaradiť medzi skromnejšie vybavené, nie však chudobné farnosti.

Svätý Martin, patrón chrámu, sa nachádzal aj na obecnej pečati. Prvý doklad o jej použití pochádza z roku 1822. Oprávnené však možno predpokladať, že pečat používalo vedenie obce už oveľa skôr. Pečat zobrazovala sv. Martina na koni ako dáva časť svojho pláštťa žobrákovi. Rámcoval ju nápis Sigillum pagi Terchová 1822.

Barokový Kostol sv. Martina dlhé desaťročia štedro podporovala grófska rodina Majlátovcov (Mailathovcov) z Gbelian. Pre jeho duchovných správcov bola veľkou oporou a za všetky dobrodenia požívala v chráme rôzne nepísané privilégia. Tie pretrvali až do čias II. svetovej vojny.

Necitlivé rozhodnutie

Od jari 1945 začal kostol viditeľne pustnúť a čoskoro prestal slúžiť pôvodnému účelu. Nemilosrdne ho poznačil „zub času“, pričom všetky dostupné finančné zdroje bolo treba okamžite investovať do národných finálnych interiérových prác v novopostavenom cyrilo-metodskom Božom stánku. V roku 1949 Kostol sv. Martina uzatvorili a jeho ďalší osud predstavuje veľmi smutnú kapitolu terchovskej histórie. Vari

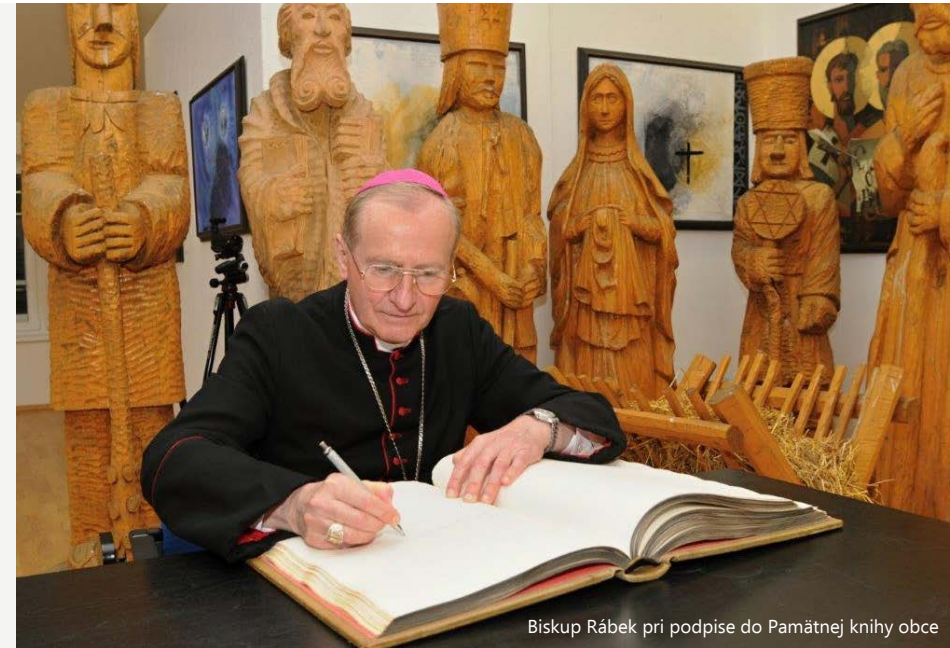
najsmutnejšiu! Okresné stranické orgány i napriek protestom miestnych veriacich direktívne „ponúkli“ schátralý interiérový roľníckemu družstvu. A tak sa v ňom najprv uskladnilo seno, neskoršie zruinovaný objekt dokonca premenili na košiar pre ovce. Nie však duchovné, ale pre tie družstevné... Sochy, obrazy či iné relikvie, samozrejme,

zmizli. (Zachoval sa organ, ktorý vyrobila firma K. Neusser z Nového Jičína. Od roku 1952 je nainštalovaný v rímskokatolíckom Kostole sv. Michala v Súľove pri Bytči.) Po zrútení strechy s klenbou prijalo vtedajšie vedenie obce necitlivé rozhodnutie „vyšších orgánov“ a ostatky chrámu boli dynamitom zrovnané so zemou. Dôsledná

likvidácia zvyškov objektu začala v predvečer vianočných sviatkov, 23. decembra anno Domini 1980 o 14.00 h. Stalo sa tak len niekoľko mesiacov pred 250. výročím postavenia Kostola svätého Martina!

Peter CABADAJ

Fotoarchív - MKS Terchová

Biskup Rábek pri podpise do Pamätnej knihy obce

Relikviár s kvapkou krvi sv. Jána Pavla II.

Oslavy svätého Martina

Počas tohtoročných svätomartinských osláv v Terchovej sme si pripomínali 285. výročie vzniku farnosti a posvätenia Kostola sv. Martina a jubilejný Rok sv. Martina, od narodenia ktorého uplynulo 1700 rokov.

Uvedené skutočnosti rezonovali najmä počas svätých omší, ktoré celebroidali spolu s našimi pátrami verbistami vzácní duchovní otcovia. V piatok, 11. novembra 2016, slúžil najsvätejšiu obetu Mons. František Rábek, ordinár Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR. Zúčastnili sa na nej zástupcovia vojakov, horských záchranníkov i hasičov. Na sv. omši sme v našej farnosti privítali a uviedli relikvie sv. Jána

Pavla II., natrvalo darované otcom kardiálom Stanislavom Dziwiszom – arcibiskupom a metropolitom krakovským. Po sv. omši udelil otec biskup František s relikviarom požehnanie a prítomný ľud si ich mohol aj osobne uctiť.

V sobotu slúžil sv. omšu varínsky dekan František Pekara, v nedeľu celebroidal slávnostnú sv. omšu páter provinciál Pavol Kruták, SVD. Po nej nasledovala až

do večera farská poklona pred vystavenou Sviatosťou oltárnou so záverečným požehnaním. Ešte v piatok predpoludním sa konala sv. omša v Kaplnke sv. Martina – v zariadení pre seniorov a DSS v Terchovej, čiže na mieste, kde kedysi „starý“ kostol stál. Po slávnostnom obede sa tu konal aj kultúrny program.

Sprievodným podujatím bola výstava Svätý Martin očami detí, ktorú pripravili žiaci ZŠ. Záujemcovia si ju mohli pozrieť na nástenkách v interiéri nášho kostola. Na záver pripomenieme, že Bratislavská arcidiecéza spolu so Spišskou diecézou, ktorých patrónom je sv. Martin, vyhlásili na území svojich diecéz až do novembra 2017 jubilejný rok. Svätý Martin, oroduj za nás!

Marián ZAJAC

Foto - Milan KOSEC, František MUČA

Biskup Rábek pri sv. omši

Horskí záchranári na sv. omši

Stopy tvorby Milana Opalku na Slovensku

Život človeka sa často prirovnáva k ceste alebo púti. Na nej stretáva ľudí, rozhoduje sa na križovatkách, prekonáva prekážky, inšpiruje sa okolím. Pri tom všetkom však zanecháva za sebou stopy. Mnohé zmiznú, mnohé ostnú. Niektoré prekryjú stopy nových pútnikov, ale sú aj také, ktoré ostávajú na ceste dlhodobo. Tými sa môžeme nechať viesť, môžeme ich prehľbovať a inšpirovať tak nasledovníkov.

Svoje stopy na ceste životom vtlača a zaznamenáva do slovenskej „zeme“ (a nielen tej) aj Milan Opalko. Akademický sochár, pedagóg na Vysokej školeýtvarných umení v Bratislave a bývalý starosta Terchovej (1990 – 1994). V druhom tohtoročnom čísle našich novín sme sa „prešli“ po Milanových stopách, ktoré vidieť i cítiť v Terchovej. Vo vianočnom vydaní sa zas pokúsime zachytiť jeho stopy na Slovensku a „jednou nohou“ si odskočiťme aj do Vatikánu.

Stopa prvá: Kaplnka Božieho milosrdenstva v areáli Skalného sanktuária na Hore Butkov v Ladcoch. Na tejto kaplnke realizoval Milan sklenené vitráže. Súčasťou areálu je tiež kinet otáčajúci sa o 360 stupňov, kde je do antikoru laserom vyrezaný názov tohto mladého pútnického miesta na strednom Považí. Na špičke kinetu sa nachádza do červena sfarbené srdce zo skla – symbolu milosrdenstva rozlievajúceho sa na všetky svetové strany.

Stopa druhá: biskupský sedes v Katedrále sv. Šebastiána v Bratislave-Krasňanoch, sídlo ordinára Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. Františka Rábeka. Tu Milan skombinoval materiály z dreva,

kovu, skla a ovčieho rúna, aby zvýraznil biblickú symboliku. Operadlo sedadla je z dreva veľmi starého olivovníka zo Svätej zeme. Na jeho hornú časť umiestnil autor do skla zakomponovaný biskupský erb. Ovčie rúno tvorí časť na sedenie. Toto všetko je pripevnené na spodnú kovovú časť v tvare pluhu, ktorá pochádza z panciera bojového vozidla pechoty (známeho „bevepečka“). Tak sa obrazne napĺňajú slová proroka Izaiáša o konci vekov, keď sa zo zbraní ukujú pluhy a kosáky.

Stopa tretia: biskupská berla biskupa Františka Rábeka. Určeného námetu o Dobrom pastierovi sa majster Opalko chopil opäť veľmi zaujímavým a originálnym. V berle je zakomponovaný kameň, ktorý si v roku 1995 na Sliezskom dome vo Vysokých Tatrách zabudol Ján Pavol II. Tam si ho doniesol z malej prechádzky v okolí Velického plesa ako drobnú pamiatku, keď bol na druhej návšteve Slovenska. Na tejto skale zachraňuje Dobrý pastier – Ježiš Kristus – ovečku v ohrození, akoby ju vyťahoval z rokliny.

Stopa štvrtá: ocenenie Fra Angelica, ktoré Konferencia biskupov Slovenska udeľuje významným umelcom a vedcom. Predlohou na spracovanie tohto ocenenia

bolo dielo talianskeho maliara a dominikánskeho kňaza Fra Angelica – patróna umelcov. Na maľbe zobrazil anjela hrajúceho na husliach. Milan tento námet pretavil do skla.

Stopa piata: pomník spoločenstvu Rodina Tomislava Kolakoviča. Na Škarniclovej ulici v Bratislave, kde sa nachádza aj legendárny internát Svoradov, je situovaný pomník ľuďom z Kolakovičovej „Rodiny“, ktorých minulý režim odsúdil v súčte na viac ako tisíc rokov. Milan zobrazil na mieste oddychu lavičku, kde sedia „basisti“. Toto symbolické miesto zatarasil väzenskými vrátami, aby im tak „zabránil“ v komunikácii s rodinou, priateľmi a so svetom. V strede väzenských dverí sa nachádza priezor, v ktorom je symbolický kríž ako východisko zo samoty.

Stopa šiesta: bohostánok v kaplnke v areáli Ministerstva obrany SR. Na pevnom kamennom korpuse autor inštaloval pokovené sklo, ktoré sa pri otvorení bohostánku symbolicky rozlamuje ako hostia.

Stopa siedma: Pomník nenarodeným deťom vo Svätom Jure pri Bratislave. Pomník pozostáva z dvoch kameňov

symbolizujúcich dvoch rodičov, medzi ktorými je znázornený ich spoločný plod, akoby bol utkaný... Tento námet vychádza z verša starozákonného proroka Jeremiáša: „Skôr, ako som Ťa utvoril (utkal) v matkinom lone, poznal som Ťa.“

Stopa ôsma (vatikánska): kríž z optického skla „Objatie“

Toto Milanove dielo daroval vtedajší primátor Bratislavy Andrej Ďurkovský pápežovi Jánovi Pavlovi II. počas jeho tretej návštevy Slovenska a našej metropoly (september 2003).

Tých stôp Milana Opalku je, samozrejme, viac. V každej sa oplatí chvíľu postáť, zahľadiť sa i popremýšľať. Nedá sa nevnímať, že

umelec pri svojej tvorivej práci „zatáhuje na hlbinu“, aby sa vlastnými zhmotnenými výpoveďami dotkol citlivých aj cítiacich strún nášho vnútra, ktoré dokážu zmeniť všednú melódiu života na nevšednú – až sviatočnú. Tak sa teda vydajme po Milanových slovenských stopách.

Marián ZAJAC
Fotoarchív - Milan OPALKA

FS Podžiaran z Papradna

Stretnutie umení, umenie stretnutí

Často rozmýšľam nad slovíčkom „keby“... Keby som mala niečo viac a tuhľa zas, nuž, o trošička menej. Keby som bola len išla na skusy do sveta, a keby bolo keby... Veru, keby, či kiezby? S istotou ale viem, že treba žiť prítomnosťou, v daný okamih, pretože pretečie nám pomedzi prsty ako i tá voda v terchovskom potoku. V dňoch 23. – 24. septembra 2016 sa konal pod záštitou predsedu Žilinského

samosprávneho kraja Juraja Blanára 2. ročník festivalu Stretnutie umení, umenie stretnutí. Na podujatí sa v plnej kráse predstavili naši mladí umelci z Divadla Gavurka, žiaci ZUŠ F. Špániho, harmonikár Tibor Lieskovský z Kuralian, členovia FS Podžiaran z Papradna, divadelníci z Ružomerského neprofesionálneho divadla Rosa Thea a Medzibrodské kočovné divadlo. Za pomoc i podporu vyslovujeme veľké ĎAKUJEM našim sponzorom, ktorými boli:

Obec Terchová, Slovenská sporiteľňa, a. s., PMGSTAV SK, s.r.o., Coba, s.r.o., Maruna, s.r.o., Hotel Bránica, Hotel Jánošík Terchová, Pizza Italy Terchová, Cukrárenská výroba Belá, Cabadajová Eva, Podarúnok Terchová a František Mucha. Nezabudnite, ak Pán Boh dá, stretneme sa už 22. – 23. septembra 2017. Veď čas tak neskutočne rýchlo beží...
Mária VRÁBLIKOVÁ JANIČIKOVÁ
Foto - František MUCHA

Hendikepovaní v južných Čechách

V dňoch 9. – 10. septembra 2016 pripravila Základná organizácia Slovenského zväzu telesne postihnutých Terchová (ZO ZŤP) zájazd pre svojich členov. Našli sme si ponuku CK Trip, ktorej súčasťou bol bohatý program v južných Čechách pre držiteľov preukazov ZŤP/ZŤPS a ich sprievod zdarma. V primeranej cene bola zahrnutá doprava, ubytovanie a raňajky. Prihlásilo sa 11 členov ZO. Vzhľadom k tomu, aby sa naplnil počet osôb požadovaný CK, spojili sme sa s kolegami z Varína a zo Strečna. Zvyšok doplnila cestovná kancelária.

Prvý deň zájazdu sme sa zastavili na zámku Telč – nazývanom renesančnou perlou. Prehliadku sme začali zámockým parkom. Potom sme sa dostali do zámku kde sme prechádzali miestnosťami ako klenotnica, kaplnky, zbrojnica, malá hodová sieň, zlatá sála. Následne sme prešli do rytierskej sály s bohatou výzdobou, obrazmi, drevorezbami, loveckými trofejami a kazetovými stropmi. Po skončení prehliadky zámku sme si spravili prechádzku historickým centrom Telča, ktoré je zapísané ako pamiatka v zozname UNESCO.

Po dobrom obede a oddychu sme pokračovali v ceste na zámok Hluboká, ktorý patrí k najkrajším a najnavštevovanejším zámkom v Čechách. Hovorí sa o ňom, že je utkaný zo snov krásnej pani.

Má rozprávkovú architektúru a výnimočne krásne interiéry, ubytovanie. Prezreli sme si aj nádherné upravený zámocký park. Po skončení prehliadky sme odišli do Českého Krumlova, kde sme sa ubytovali, navečerali a krátkou večernou prechádzkou ukončili prvý deň zájazdu.

Na druhý deň sme si po výdatných raňajkách prezreli zámok a hrad s prekrásnymi rozsiahlymi zbierkami a miestnosťami, ďalej obrazáreň, pracovňu, obývacie priestory, barokové divadlo či plášťovú chodbu. Cez zámocký park sme sa spolu so sprievodcom presunuli do historického centra mesta, ktoré je zachované v pôvodnom stave. Po obede sme navštívili grafitovú baňu a zájazd zakončili plavbou na pltiach. Počasie nám prialo, cestu tam i späť spriemňoval harmonikár. Všetci sme tak boli spokojní a tešili sa na podobnú akciu niekedy nabudúce.

Štefan DIKOŠ

predseda ZO ZŤP Terchová

Foto - Štefánia HANULIAKOVÁ

Na pozvanie vedenia Domova sociálnych služieb Nestor Zázrivá sme sa 27. októbra 2016 zúčastnili na podujatí pri príležitosti Mesiaca úcty k starším. Pre seniorov sme pripravili kultúrny program, do ktorého sa spevom aktívne zapojili i obyvatelky spomínaného zariadenia. Dojali sme ich k slzám a už teraz sa tešia, že medzi nich zavítame aj cez Vianoce.

spevácka skupina RADOSŤ

Foto - Viera HANULIAKOVÁ

RADOSŤ rozdávala radosť rumunským Slovákovi

Na pozvanie priateľov z našej partnerskej obce Nová Huta (Sinteu – po rumunsky) sa v polovici októbra 2016 zúčastnila terchovská delegácia, vedená Františkom Zichom st. s manželkou Máriou, na miestnej „Oslave zemiaka“. So sebou si z Terchovej zobrali ženskú spevácku skupinu Radosť (spieva v zložení: Eva Halasová, Viera Krištofiková, Viera Berešíková, Jana Dikošová a Štefánia Hanuliaková), ktorá svoj názov naozaj aj potvrdila. Slováci žijúci už viac ako dvesto rokov v okolí mesta Oradea (Veľký Varadín), na náhornej plošine zhruba 800 metrov nad morom, počas tejto oslavy ďakujú za úrodu, najmä zemiaky, ktoré sú tu od ich prisťahovania hlavnou plodinou. Preto sa okrem podávania zemiakových špecialít (jednu z nich je tzv. „točna“) koná tiež výstava zemiakov, kde okrem rôznych odrôd možno vidieť aj ich raritné tvary. A k tomu všetkému nesmie chýbať zábava „až do

rána bieleho“. Naše speváčky si terchovskými pesničkami rýchlo získali srdcia miestnych ľudí a ich hrdielka sa vyspievali do sýtosti. Navyše, spievali aj pri otváraň a vysvätení reštaurácie Koliba „Huta – Slávia“, za účasti honorárneho konzula SR v Oradei Miroslava Jablončíka – rodáka z Rumunska. Aby toho nebolo málo, tak v nedeľu boli pozvané do slovenskej farnosti priamo v meste na sv. omšu, ktorú pod vedením organistky Evky Halasovej celú odspievali. Mimochodom, správcom tejto farnosti je páter Ján Mlynarčík, spolužiak nášho rodáka a kňaza Róberta Hanuliaka. Terchovská delegácia sa zúčastnila na ešte jednej významnej udalosti; bola ňou vysviacka nového oltára – mozaiky v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Starej Hute, ktorá zobrazuje práve našich vierozvestov. Miestny pán farár a dlhoročný starosta Augustín Albert a nový starosta, ktorého si starostlivo „vychoval“, Benedikt

Lašák boli veľmi radi a vďační, že naša delegácia prišla medzi krajanov do Rumunska a rozdala najmä spevom veľa radosti.

Marián ZAJAC

Foto - Štefánia HANULIAKOVÁ

Vojtech Brázdovič - Ilčík (vľavo) pri nakrúcaní filmu Jánošík

Vojtech Brázdovič v súčasnosti

„Ilčík“ sa vracia do Terchovej spomínať na kamarátov

Herec Vojtech Brázdovič (82) je počas ostatných ročníkov Jánošíkových dní pravidelným návštevníkom Terchovej, kde spomína na časy a kamarátov, s ktorými v rokoch 1962/63 nakrúcal film režiséra Paľa Bielika Jánošík. Stvárnil v ňom postavu Ilčíka. Využili sme jeho prítomnosť na zachytenie niekoľkých myšlienok a spomienok na časy dávno minulé, ale i tie, ktoré prežíva v súčasnosti, keď je v Terchovej. Legendárny Ilčík sa o ne s našimi novinami ochotne podelil.

„Ako zamestnanec Štátneho filmu som prišiel k úlohe Ilčíka tak, že ma patrón, nemyslím tým nábojnicu, ale tak sme volali pána režiséra Paľa Bielika, oslovil dva roky pred nakrúcaním, či viem jazdiť na koni. Ja som už vtedy jazdil u pána Škodáčka v Slovane. Jazdil som parkúr, čiže ovládal

som, v úvodzovkách, tieto jazdecké kumšty. Pýtal som sa režiséra Bielika, prečo-začo... On na to, že píšem pre teba jednu rolu, úlohu Ilčíka. Padol som skoro na zadok. Veľmi ma to udivilo, lebo ja som chlapec z mesta, nie dediny. Nemal som až taký blízky vzťah k tým prostým záležitosťam, ako chlapci z dediny. Usiloval som sa preto jazdiť na koni viac. Nevedel som nič o rozsahu tej roboty, ale snažil som sa... Prirástlo mi to k srdcu, celá príprava filmu Jánošík. Samotný hrdina slovenský ma tak opantal, že som začal čítať rôzne literárne podoby Jánošíka. Tešil som sa na stvárnenie svojej postavy Ilčíka, a keď som zapadol do samotného filmovania, zvlášť do obce Terchová, ktorú som si nesmierne obľúbil, chcel som túto rolu urobiť čo najlepšie. A po skončení filmovania ostali iba spomienky, ktoré dnes

bolia... Všetci už totiž poodchádzali do filmového nebička a teraz si spomienky počas Jánošíkových dní obnovujem. Aj vďaka Paľkovi Micháľkovi, ktorý ma pozýva na Jánošíkove dni už tretí rok, som si to tak obľúbil a obnovil spomienky na nakrúcanie, že mi to veľmi príľhulo k srdcu. Teraz, ako 82-ročný, sľubujem, že budem k vám chodiť, pokiaľ budem žiť,“ – vyznal sa posledný žijúci člen filmovej Jánošíkovej zbojníckej družiny.

Vojtech Brázdovič na záver ešte dodal, že by bol veľmi rád, keby si mohol v Terchovej pozrieť filmového Jánošíka, v ktorom hral. Nezabudol pripomenúť, že sa blíži 55. výročie jeho nakrútenia.

Marián ZAJAC

Partizánka na stráži pod Rozsutcom

Medzi ikonické diela, ktoré sa nachádzajú v zbierkových fondoch Slovenskej národnej galérie v Bratislave, patrí aj olejomaľba Partizánka na stráži pod Rozsutcom (1954, plátno, výška 86 cm, šírka 66 cm). Autor obrazu Ján Mudroch (1909 – 1968) bol významným predstaviteľom nášho moderného umenia a kultúrneho života, okrem iného tiež prvým rektorom Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. Hoci maľiarovu Partizánku možno vnímať ako typické „dietä“ falošnej propagandistickej hry 50. rokov minulého storočia, nasledujúce obdobie sa k opusu zachovalo oveľa milosrdnejšie ako v prípade jeho súvetských obrazových druhov. Podľa kunsthistoričky Beaty Jablonskej to možno bola práve mladosť bojovníčky a z hlbokých očí

vyžarujúca odhodlanosť, ktorá presvedčila vtedajších reklamných mágov vytlačiť obraz a v tisícach kópií ho rozposlať do stovky škôl. Niekoľko generácií žiakov, ktorí si už nemohli pamätať komunistickú vulgárnosť päťdesiatych rokov, si toto dielo ako ikonu školských chodieb a tried nesú navyď vo svojej vizuálnej pamäti. „Čo viac si mohol výtvarník želať? Ján Mudroch namaľoval Partizánku rok na to, ako ho odvolali z vedenia Vysokej školy výtvarných umení. Dôvod? Nebol zárukou šírenia výučby socialistického realizmu. Pod spomenuté odvolanie sa podpísali takmer všetci jeho priatelia-kolegovia. Nebyť tejto trpkéj skúsenosti, obraz by nenamaľoval. Asi.“

-pc-

Tourfilm v Karlových Varoch, ktorý sa konal 5. – 8. októbra 2016, je najstarším medzinárodným filmovým festivalom s turistickou tematikou na svete. Členom tohtoročnej festivalovej poroty bol aj Terchovec Jozef Mičo, ktorý má ako dlhoročný staviteľ kulís bohaté filmárske skúsenosti. V tejto súvislosti sme ho požiadali o rozhovor pre naše noviny.

Prišla ponuka, ktorá sa neodmieta

TERCHOVÁ: Jožko, ako si sa stal členom poroty tak prestížneho festivalu?

Jozef MIČO: V máji tohto roku som mal prednášku na Dňoch slovenskej kultúry vo Velehrade, kde som asi „padol do oka“ jednému z organizátorov podujatia. Potom mi viac ráz telefonovali, či by som neprijal ponuku byť členom poroty a zároveň, či by som sa nezúčastnil ako prednášajúci na panelovej diskusii venovanej téme film a cestovný ruch. Takýto druh ponuky sa neodmieta. Ide o obrovské vyznamenanie nielen mojej práce. Vnímam to tiež ako ocenenie Terchovej, keďže naša obec mala tak významné zastúpenie na spomínanom festivale.

TERCHOVÁ: Koľko krajín sa na festivale zúčastnilo?

Jozef MIČO: Ako si už v úvode správne spomenul, je to najstarší festival svojho druhu na svete. Každý rok sa na ňom zúčastňuje viac ako sto krajín.

TERCHOVÁ: Aké bolo zastúpenie Slovenska, respektíve, koľko filmových diel sme tam prezentovali?

Jozef MIČO: Žiaľ, Slovensko nemalo na tomto festivale nijaký film, takže som bol vlastne jediný, kto našu republiku – ako člen poroty – zastupoval. Odvtedy som už

ale absolvoval viacero rokovaní s predstaviteľmi kompetentných organizácií (OOCR, KOOCR), aby sme na budúci rok pripravili niekoľko projektov. Slovensko je krásna krajina a bezpochyby má čo ponúknuť zahraničným turistom. Tí však musia o nás vedieť.

TERCHOVÁ: Čo ťa na festivale najviac oslovilo, aký film a z ktorej krajiny?

Jozef MIČO: V prvom rade to bola samotná organizácia festivalu, zvládnutá na špičkovej úrovni. Milo ma prekvapila návštevnosť a celkový záujem verejnosti o toto podujatie. Čo sa týka filmov, ako člen poroty som musel vidieť desiatky snímok v rôznych kategóriách a určovať konečné poradie. V niektorých prípadoch to bolo naozaj veľmi ťažké. Mňa osobne oslovili české snímky, ale prvenstvo si objektívne zaslúžil film z Turecka (Turkey – Home of Turquoise).

TERCHOVÁ: Mal si možnosť zúčastniť sa na podobnom festivale u nás doma?

Jozef MIČO: Na Slovensku som zatiaľ nebol členom poroty nijakého festivalu, ale pravidelne sa zúčastňujem na rôznych filmových prehliadkach.

TERCHOVÁ: Jožko, ako to momentálne vyzerá so stavaním kulís pre realizáciu filmov?

Jozef MIČO: V súčasnosti nakrúcame česko-slovenský televízny seriál Kriminálka Max, v hlavnej úlohe s Jurajom Kukurom. Pripravuje sa tiež jeden veľko-výpravný film, o ktorom by som ale v tejto chvíli nerád viac prezrádzal. Keď sa nám podarí aspoň časť filmu zrealizovať na Slovensku, bude to veľký úspech. Chodím tiež na mnohé ro-

kovania ohľadom výstavby filmových ateliérov, ktoré na Slovensku veľmi chýbajú. Potrebujeme presvedčiť investorov, aby sa tieto ateliéry postavili, čím by u nás konečne ožil filmový priemysel.

Za rozhovor poďakoval Ján MIHO ml.
Fotoarchív - Jozef MIČO

Dňa 24. septembra 2016 oslávil v dobrej fyzickej aj psychickej kondícii svoje osemdesiate narodeniny doc. Ing. Viliam Ján Gruska – významný slovenský scénograf, architekt, pedagóg, etnograf, dramaturg, scenárista a režisér. V mladosti bol tanečníkom i choreografom v Lúčnici a láska k folklóru mu vydržala po celý život. Meno tohto mimoriadne všestranného človeka je tiež bezprostredne spojené s Terchovou a Jánošíkovým krajom. Pripomeňme, že v našej obci bol podľa jeho architektonického návrhu postavený amfiteáter Nad bôrami, viacero terchovských muzikantov, spevákov a ľudových rozprávačov účinkovalo v Gruskových jedinečných programových celkoch a kompozíciách. Obísť nemožno ani jubilantov dôležitý ideový a dramaturgický vklad v súvislosti so vznikom tunajších Cyrilometodských dní. V nasledujúcej časti uverejňujeme krátky úryvok z textu, ktorý napísal pri príležitosti 20. ročníka tohto podujatia.

Životné jubileum Viliama J. Grusku

„...Cyrilometodské dni v Terchovej sa stali hneď od svojho vzniku periodickým podujatím novej generácie, s ekumenickým pozadím a cieľmi. Boli prvým podujatím, ktoré vzniklo po zlome v roku 1989, a trvajú! Ten zdôraznený prívlastok – podujatie novej generácie – považujem za primeraný preto, lebo sa v ňom k jednej ústrednej myšlienke prihlasujú rozmanité prejavy ľudového aj vyššieho umenia, názory a stanoviská vedy interpretované najvýraznejšími osobnosťami, náboženské obrady a pobožnosti usporiadané tiež za účasti čelných

osobností nášho duchovného života. Do ďalších desaťročí želám Cyrilometodským dňom v Terchovej veľa síl odolávať a odolávať mliaždiacemu tlaku na dušu mladej generácie, ktorá sama, bez usmernenia a pomoci, nedokáže čeliť tendenciám, čo skryte, ale aj zjavne usilujú vytrhať korene kresťanstva z nášho vedomia a budúcnosti. Rafinovanosť a silu, ktorú využívajú, môžu postrehnúť len rozhladení, v najnovších prúdoch a poznatkoch umenia, vedy i samostatného kresťanstva a jeho ekumenických úsilí zorientovaní kormidelníci skutočnej

osvety, horiacej za harmóniu ľudstva s prírodou Zeme a Vesmírom. Kormidelníci nenadradujúci hmotný blahobyt nad duchovné blaho človeka!”

Viliam J. GRUSKA
(2009)

P.S. V mene čitateľov a redakcie našich novín viňšujeme Viliamovi J. Gruskovi do ďalších rokov pevné zdravie, veľa životnej energie a neutíchajúci tvorivý elán. Ad multos annos!

Velehradčania v Terchovej

Sľubne sa rozvíjajúca spolupráca a vzájomné spoznávanie sa medzi našou obcou a moravským Velehradom úspešne pokračuje. Dňa 27. septembra 2016 nás navštívili velehradskí školáci so svojimi pedagógmi. Privítali sme ich v našej škole, kde sa oboznámili s našou históriou a súčasnými aktivitami. Následne terchovské deti spolu s pani učiteľkou Patrničakovou odohrali malý koncert, ktorý zakončili školskou hymnou. Ďalšie kroky už viedli na Veľký Kriváň. Najprv kabínkovou lanovkou a potom peši sme v príjemnom jesennom počasí vyšli na najvyšší vrch Malej Fatry. Pri návrate do doliny sme sa ešte zastavili na symbolickom cintoríne. Pod sochou Juraja Jánošíka sme sa spolu rozlúčili a zamávali si na rozlúčku – s pozvánkou a želaním opätovného stretnutia na moravskej strane. O deň neskôr nás z Velehradu navštívili, pre zmenu, jeho starší obyvatelia na čele so starostom Alešom Mergentálom. Po prijatí na

obecnom úrade zo strany vtedy ešte zastupujúceho starostu Jozefa Dávidíka sa i oni vydali, keďže počasie prialo, najmä za turistiku. Zamerali sa na Dolné a Nové Diery, spoznanie terchovskej kuchyne a v múzeu i našej histórie. Myslím si, že obe generácie Velehradčanov

si od nás odniesli bohaté zážitky aj podnety na vzájomnú spoluprácu, ktoré môžu v budúcnosti priniesť pre naše obecné komunity pekné i užitočné ovocie.

Marián ZAJAC
Fotoarchív - ZŠ Velehrad

Ziaci a učiteľka ZŠ z Velehradu na Veľkom Kriváni

Sv. omšu slúžil páter Pavol Hudák, SVD

Svätá omša na Symbolickom cintoríne

Pietna spomienka na obete horských nešťastí v Malej Fatre sa konala 23. 10. 2016 o 13:00 h. na Symbolickom cintoríne vo Vrátni. Zúčastnilo sa na nej okolo 300 ľudí.

Juraj ONDRUŠ
Fotoarchív - HZS

Náš krásny Rozsutec, po ktorom kráčať aj sv. Ján Pavol II.

4. pamätný výstup na Veľký Rozsutec

Žilinský samosprávny kraj, Krajská knižnica v Žiline, ktorá pôsobí v jeho zriaďovateľskej pôsobnosti, Obec Terchová, Horská záchranná služba, Žilinský turistický kraj, Klub slovenských turistov Žilina a Ksiaznica Beskidzka v Bielsku Bialej (Poľsko) zorganizovali 1. októbra 2016 4. pamätný výstup na Veľký Rozsutec, na počesť sv. Jána Pavla II. – jednej z najznámejších osobností našich novodobých dejín.

Približne 150 turistov, medzi ktorými boli aj knihovníci z Beskydskej knižnice z Bielsko Bialej, zdolalo pomerne náročný výstup na jeden z najkrajších vrchov na Slovensku. Podujatie začalo sv. omšou v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej, obetovanou za účastníkov výstupu. Po skončení omše mali účastníci možnosť uvidieť a pokloniť sa relikvii sv. Jána Pavla II., ktorá bola deň pred výstupom prinesená z Krakova. Žilinskí knihovníci relikviu vyniesli na vrchol Veľkého Rozsutca, ktorý pred rokmi zdolal aj Ján Pavol II.

Po sv. omši sa účastníci presunuli do Štefanovej, odkiaľ sa spoločne vydali do sedla Medziholie a potom, po červenej značke, na vrchol Veľkého Rozsutca. Tam sa nachádza pamätná tabuľa venovaná sv. Jánovi Pavlovi II., ktorá bola osadená počas pamätného prvého výstupu v roku 2013. Účastníci zostupovali do sedla Medzirozsutce a odtiaľ zelenou značkou späť do Štefanovej.

Milovníci hôr si odnášali pekné zážitky aj vďaka krásnemu počasiu, ktoré znásobilo vynikajúcu atmosféru počas výstupu a umožnilo nádherný výhľad z vrcholu na okolitú prírodu.

Božena SOBOLOVÁ
Krajská knižnica v Žiline

Príhovor účastníkom výstupu

Už štvrtý raz sa stretávame na tomto mieste, aby sme si uctili človeka, ku ktorému mal náš národ neobyčajne vrúcny vzťah. Sv. Ján Pavol II. – pokojne ho môžeme nazvať aj Veľký –, človek ekumenizmu, bojovník za mier, spravodlivosť a úctu k životu. Tento svätý muž v mnohom poznačil aj naše Slovensko. Vo svojom poslanstve a svojím životom zanechal toľko dobra, že sa mu nevyrovná žiadna iná osobnosť. Preto sa niet čo diviť, že na našom Slovensku, ale i v našich regióne nezabúdame na túto osobnosť

a naše dediny a mestá sú ešte len 11 rokov po jeho smrti posiate sochami, pamätnými tabuľami a ďalšími umeleckými artefaktami, ktoré nám a budúcim generáciám budú túto osobnosť neustále sprítomňovať a pripomínať. Aj myšlienka výstupu na Rozsutec na počesť sv. Jána Pavla II. sa už celkom v našich srdciach udomácnila a štvrtýkrát sme tu, aby sme vzdali hold človeku, ktorý roztrhol železnú oponu a v mnohom zmenil svet.

Naša generácia mala to šťastie, že Ján Pavol II. bol našim súčasníkom, bol človekom,

Relikvie sv. Jána Pavla II. na Veľkom Rozsutci

ktorého sme vnímali, ktorého sme sa dotýkali... Mal nás, Slovákov, rád a osobitne sa nám prihovára. Miesta, ktoré na Slovensku navštívil, či už počas troch oficiálnych návštev, alebo ešte aj pred svojim pontifikátom, nás budú sprevádzať našimi dejinami. Aj po našom krásnom Rozsutci kráčať Ján Pavol II. Niekoľkokrát ale zdolal i naše Tatry, Babiú horu a iné slovenské hory – sú o tom svedectvá. Preto nie nadarmo bol v roku 2012 vyhlásený za patróna slovenských horských záchranárov, ktorí zachraňujú životy práve turistom. A naši, aj tu sediaci horskí záchranári si svojho patróna nesmúrne vážia. Po zdolaní Rozsutca na jeho vrchole môžeme uvidieť malú mosadznú tabuľku so širokým úsmevom Jána Pavla II. a s povzbudzujúcim nápisom „Nebojte sa!“. Túto tabuľku nainštalovali naši horskí záchranári a myslíme si, že práve táto, pre Jána Pavla II. charakteristická veta je pre záchranárov skutočným povzbudením pri ich náročnej a rizikovej práci. Teší nás, že vždy

s ochotou a nadšením prijímajú naše pozvanie za spoluorganizátora pamätného výstupu pre zachovanie pamiatky sv. Jána Pavla II. Sú tu s nami i tento rok a sú pripravení v prípade potreby aj pomôcť. Takto môžeme naplno vnímať krásy, ktoré nám Rozsutec ponúka.

Určite aj vy poznáte myšlienku: „Ak si chceš pripomenúť lásku nášho Pána, pozoruj východ slnka, zdvihni hlavu a sleduj hviezdnatú oblohu, let vtákov alebo zrod motýľa, ktorý s nádhernými farebnými hodvábnymi krídlami vyletí do výšok pod modrou oblohou – a v tom všetkom uvidíš odraz lásky nášho Stvoriteľa.“ Nekonečná a úžasná krása prírody, veľkosť, dokonalosť a harmónia celého nášho vesmíru, našej Zeme i našej krajiny, láska, múdrosť a duchovnosť inteligentnej bytosti – človeka –, to všetko je odrazom ešte úžasnejšieho Stvoriteľa – nášho Pána. On pre nás a na svoju chválu stvoril nádhernú prírodu, ktorú môžeme obdivovať a poznávať, aj keď nikdy

neobsiahneme svojím poznaním všetko, čo pre nás pripravil náš Pán. Z nádhery a nevyčerpateľnej prírody môžeme nasávať novú energiu a silu, ktorá má byť motorom v našom živote. Tieto možnosti sa nám ukazujú aj dnes, keď máme pred sebou výstup na krásny, skalnatý a majestátny Rozsutec. Veď nie nadarmo sa mu hovorí, že je jeden z najkrajších vrchov na Slovensku. Táto nádhra je tu pre nás. A keď budeme z vrcholu Rozsutca tú nádhru obdivovať, vzdajme vďaka a uznanie aj nášmu Stvoriteľovi. Načrime si preto dnes z tejto krásy plným priehľadom a prinesme si z tejto harmónie a pokoja „kus“ aj domov, kde môžeme náš zážitok pretaviť do pohladenia a nežného úsmevu, ktorý darujeme našim blízkym. Zároveň vzdajme úctu človeku, ktorý v nás a v našich srdciach zanechal trvalú a nezmazateľnú stopu.

Text a foto – **Krajská knižnica v Žiline**
(Kostol sv. Cyrila a Metoda v Terchovej,
1. 10. 2016)

Účastníci výstupu pred hotelom Diery

Heligonkári na Rozsutci

Tak ako každú jeseň, aj tento rok sa 17. septembra pri kolibe Hotela Diery zišli heligonkári z rôznych kútov Slovenska, aby si už siedmykrát spoločne zahrali a zaspievali na „terchovskej skale“ Veľký Rozsutec. Laco Rybár, ktorý toto podujatie každoročne organizuje, povedal: „Aj keď ráno vyzeralo, že počasie nám veľmi nepraje, pozitívna energia, ktorá medzi nami vládla, búrala všetky bariéry a o 8.30 h sme vyrazili. Vyšli sme na Medzirozsutce a keď sa počasie zhoršilo, rýchlo sme nahodili spiatocku. I napriek tomu sa ale našli niektorí, čo vyšli až na Veľký Rozsutec.“

Heligónky sa potom rozoznali najmä v kolibe Hotela Diery, kde organizátori odovzdali každému účastníkovi tejto akcie malú pozornosť. Následne sa už len hralo a spievalo so sprievodom terchovskej muziky až do neskorých hodín.

Laco RYBÁR

Čas vianočný, čas radostný

Polia a stráne spustli, končiare hôr pokrýl prvý sneh. Studený vietor píska svoje piesne na tenkých konárikoch stromov. Nakoniec biela perina pokryje celý kraj. Z komínov čoraz viac sa dymí a do našich krajov prichádzajú dlhé zimné večery. V každodennom živote sa človek podriadiuje počiatku zimy, ktorá sa v rôznych zemepisných podmienkach začína skôr v severnejších oblastiach, ako v južných.

Najväčšiu radosť všetkým ale prináša čas Vianoc. Veľa tajomného a slávnostného bolo vo zvykoch zimného obdobia. Najkrajšie zvyky, obyčaje, obrady a úkony predsa len patria k Vianociam.

Narodenie nášho Spasiteľa Ježiša Krista sa aj v tej najchudobnejšej chalúpke prijímalo s veľkou úctou, pokorou a modlitbami. Zdobil sa vianočný stromček, rozvoniavali opekance s makom a maslom, varila sa kapustnica s hubami a sušenými slivkami. Na Štedrý deň sa všetko robilo s úctou. Ľudia sa usilovali vyhnúť zlej nálahe, hnevu, zlosti a plaču, aby ich všetky tieto zlé veci počas nastávajúceho roka obišli.

Každé jedlo na štedrovečernom stole má svoju symboliku. Zdravé jabĺčka a orechy veštili zdravie v rodine. Cesnak má magickú moc nad chorobami. Med je znakom lásky v rodine, znakom hojnosti je zas mak. Na slávnostne prestretom stole, čo akom chudobnom, neschýbať chlieb, jabĺčka, drobné korunky a húska obilia z vlastnej úrody.

Štedrovečerné stoly sú bohatou nádielkou rôznych jedál, na ktoré myslíme už počas celej jesene. Stretávajú sa rodiny, príbuzní a gazdiná (domáca pani) sa usiluje pripraviť čo najviac tradičných jedál a koláčov, aby sa všetci dobre cítili. A aby sa im čas Vianoc čo

najdlhšie uchoval v srdci.

V nasledujúcej časti ponúkam niekoľko odskúšaných receptov, ktoré vás môžu inšpirovať počas sviatočných dní – napríklad ako obmena pri príprave obeda alebo večere. Srdečne vás pozdravujem, želim krásne, veselé a štedré Vianoce a v novom roku hojnosť Božích milostí, dobré zdravie a čo najviac úspechov.

Oľga CHUDOVSKÁ, rodená Huličiarová

Hubová kapustnica s mäsom a klobásou

Suroviny (5 – 6 osôb): 1 konzerva 770 g kyslej kapusty, 600 g bravčového pliecka (čerstvé alebo údené), 2 cibule, 300 g tvrdých húb (kuriatka, dubáky), 2 zelené papriky, mletá červená paprika, bravčová masť, soľ, mleté korenie, rasca, 1 šľahačková smotana, 4-5 strúčikov cesnaku, 1 lyžica polohrubej múky, 2 klobásky, voda podľa potreby, bobkový list.

Postup: Na bravčovej masti osmažíme očistenú a na drobno pokrájanú cibuľu. Pridáme rascu, pokrájané bravčové plece, mletú papriku. Všetko dobre zamiešame a podlejeme vodou. Privedieme do varu a postupne pridáme kyslú kapustu, pokrájané huby, bobkový list, očistené a na štvrtky

prekrojené cesnaky. Pridáme podľa potreby vodu a všetko dusíme do mäka. Keď je už všetko uvarené, pridáme smotanú, v ktorej sme rozmiešali polohrubú múku, a necháme všetko krátko povariť. Hotovú kapustnicu ešte dochutíme pokrájanou klobásou a podľa chuti pridáme soľ. Kapustnicu podávame dobre horúcu a s tmavým chlebom.

Rybacia polievka z rybieho filé

Suroviny (4 – 5 osôb): 300 g rybieho filé, 1 cibuľa, 2-3 strúčiky cesnaku, 1 lyžička včelí, 1 očistená a postrúhaná mrkva, kúsok očisteného a na malé kúsky pokrájaného zeleru, 1 lyžica nakladaného hrášku bez nálevu, 2 očistené a na malé kúsky pokrájané zemiaky, soľ, mleté čierne korenie, olivový olej, maggi korenie, trocha mletej papriky, voda podľa potreby, 2 paradajky.

Postup: Očistenú cibuľu pokrájame na drobné kúsky a v kastrole na 3-4 lyžiciach olivového oleja necháme dobre ožltnúť. K cibuli pridáme postrúhanú zeleninu, trocha orestujeme, pridáme cesnak, mletú papriku a všetko zalejeme podľa potreby vodou. Pridáme vegetu, soľ, pokrájané zemiaky a všetko privedieme do varu. Keď sú zemiaky uvarené, pridáme do polievky na malé rezance pokrájané rybie filé a všetko spolu povaríme aspoň 8-10 minút. Nakoniec do polievky pridáme hrášok (bez nálevu) a na drobno pokrájané paradajky. Všetko ešte raz necháme prejsť varom. Ochutíme podľa potreby soľou, vegetou a maggi korením. Pridáme mleté korenie a polievku podávame s tmavým chlebom alebo bagetou.

Šalát s majonézou na trochu iný spôsob

Suroviny (5 porcií): 3 väčšie hrušky zbavené šupky, očistené od jadriec, pokrájané na drobné kocky a uvarené do polomäka vo vode s citrónom a štipkou cukru, 1 šálka (3dcl) varenej a hrubšie postrúhanej mrkvy, 1 menšia konzerva nakladaných a na plátky pokrájaných šampiňónov, 1 zeler očistený a uvarený v osolenej vode s octom. Po vychladnutí zeler pokrájame tiež na drobné kocky, 200 g tvrdého syra, ktorý pokrájame na tenké rezance, 2 cibule očistené a pokrájané na malé kúsky, 4 uvarené, očistené a vychladnuté zemiaky pokrájané na plátky. Soľ, mleté korenie, šťava z citrónu, 1 väčšia majonéza, 1 pochúťková smotana, podľa chuti trochu cukru.

Postup: Uvedené suroviny dáme do väčšej misy – hrušky, mrkva, šampiňóny (bez nálevu), zeler (bez nálevu), syr, cibule, zemiaky. Pridáme majonézu, smotanú, soľ, korenie, šťavu z citrónu a všetko zľahka premiešame. Ak je šalát hustý, môžeme pridať 1-2 lyžice nálevu z vareného zeleru. Podľa chuti pridáme cukor, soľ a šalát odložíme na chladné miesto. Šalát podávame ako prílohu k rybám rôznej úpravy, k vyprážaným a pečeným mäsám z bravčoviny alebo hydiny.

Namiesto rybieho filé pripravme krabie fašírky so zemiakovým šalátom

Suroviny (4 – 5 porcií): 400-500 g krabích tyčínok, trocha postrúhanej kôry z citrónu, 1 lyžica nasekanej petržlenovej vňate, 1-2 lyžice kyslej smotany, soľ, mleté čierne korenie, olej na vyprážanie, 1-2 strúčiky prelisovaného cesnaku (na trojbal hladká múka, 3 vajcia a strúhanka).

Postup: Rozmrazené krabie tyčinky rozmrvíme do misy. Pridáme nastrúhanú citrónovú kôru, posekanú vňat, soľ, mleté čierne korenie, prelisovaný cesnak. Ďalej pridáme smotanú, 1 vajce a všetko spolu premiešame. Ak by bola hmota príliš mäkká, zahustíme ju pridaním strúhanky. Zo zmesi vytvárame malé fašírky hrubé asi 2-3 cm. Fašírky obalíme v hladkej múke, v rozšľahaných vajciach a v strúhanke. Na dobre rozohriatom oleji v panvici fašírky vyprážame

z oboch strán do zlatožlta. Krabie fašírky podávame so zemiakovým šalátom alebo so zemiakmi upravenými na rôzny spôsob. Na porciu kladieme 3-4 fašírky na šalátovom liste.

Králičie mäso v alobale

Suroviny (4 – 5 porcií): Mäso aspoň z dvoch králikov (nohy predné a zadné, prípadne ešte výrez mäsa, ktoré môžeme získať z chrbta králika), mleté čierne korenie, rozmarín, tymian, cesnak, cibuľa. Ďalej potrebujeme bravčovú masť, alobal, slaninu (podľa potreby), 4-5 lyžíc bieleho vína, voda podľa potreby.

Postup: Každú nohu z králika presekáme aspoň na tri kúsky. Mäso dáme do nádoby aj s ďalším výrezom. Posolíme, pokoreníme, pridáme postrúhaný cesnak a všetko dobre premiešame. Slaninu pokrájame na širšie pásiky a každý kúsok mäsa zabalíme do slaniny. Na pomastený alobal kladieme aspoň 4-6 kusov mäsa obaleného slaninou a obložíme kolieskami cibule. Mäso v alobale ešte prelejeme 1 lyžicou vína a dobre zabalíme. Ukladáme na pekáč, ktorý podlejeme aspoň 3 dcl vody. Dáme piecť do rúry vyhriatej na 150°C. Asi po ¾ hodiny teplotu pridáme aspoň na 180 až 200°C a pečieme ešte zhruba 30 minút. Alobal z mäsa z vrchu poodkryjeme a zistíme, či je mäso mäkké a slanina chrumkavá. Pri podávaní mäso z alobalu opatrne preložíme aj s výpekcom na tanier. Ako príloha sú osvedčené varené zemiaky, zeleninová obloha a tatárska omáčka.

Ražniči pečené na kapuste

Suroviny (4 – 5 porcií): 1 200 g bravčového pliecka, 4-5 cibúľ, 200 g údenej slaniny, 1 väčšia klobása, 2 zelené papriky, kokteillové paradajky (aspoň 10 ks), soľ, mleté čierne korenie, rasca, 1 kg kyslej kapusty (bez šťavy). Ďalej potrebujeme bravčovú masť, alobal na zakrytie pekáča a špajle.

Postup: Umyté bravčové mäso pokrájame na kocky a dobré ich poklepeme. Mäso posolíme, pokoreníme a necháme 30 minút postáť. Slaninu, klobásu a cibuľu tiež pokrájame na plátky. Na špajle napichujeme kúsok mäsa, slaniny, cibule, polovičky malých paradajok a kúsky klobásky s paprikou. Pekač dobre vymastíme bravčovou masťou, posypeme kyslou kapustou, potom posypeme rascou a na kapustu poukladáme ražniči. Môžeme pridať približne 2 dcl vody. Pekač zakryjeme alobalom a pečieme vo vyhriatej rúre na 180 až 190°C približne 40 minút. Upečené ražniči servírujeme s kapustou na tanier. Ako príloha sa hodia zemiakové knedle, žemľové knedle alebo varené zemiaky.

Zakáľáčkové vtáčky

Suroviny (podľa potreby): Nakrájame bravčové mäso – približne 20 dkg (1 kus

na porciu) –, poklepeme z oboch strán, posolíme, posypeme mletým čiernym korením, rascou a mletou červenou paprikou. Nakrájame cibuľu s cesnakom na kolieska a kladieme na okorenené mäso. Pridáme aj sterilizovanú uhorku a kúsky klobásky. Vtáčky zrolujeme a zabalíme do bravčovej blany. Kladieme ich tesne vedľa seba na plech; po vrchu ešte vtáčky posolíme a posypeme rascou. Upečieme a podávame ich s dusenou kapustou a varenými zemiakmi.

Śvieža bábovka pre celú rodinu

Suroviny: 350 g polohrubej múky, 1 prášok do pečiva, 150 g práškoveho cukru, 1 balík pudingu s vanilkovou príchuťou, 1 vanilkový cukor, 120 g rozpusteného masla, 1 šľahačka na šľahanie, 4 vajcia, 1 biela čokoláda, 1 hrst posekaných vlašských orechov, 1 lyžica hobliniek z tmavej čokolády.

Postup: Do hlbšej misy dáme cukor, rozpustené maslo, vajcia a všetko dobre vyšľaháme do zhutnutia. Ďalej pridáme smotanú, múku, pudingový prášok, prášok do pečiva, postrúhanú bielu a tmavú čokoládu a orechy. Všetko dobre zľahka premiešame. Bábovkovú formu vymastíme bravčovou masťou, vysypeme múkou a cesto rovnomerne rozložíme do formy. Pečieme v predhriatej rúre na 180°C približne 30 minút. Polo vychladnutú bábovku z formy preklópime na tácku a pocukrujeme.

Snehové kolieska s kávovým krémom

Suroviny na jednu dávku (dávku treba znásobiť aspoň 2 x): 12 dkg jemne kryštálového cukru, 10 dkg práškoveho cukru, 2 lyžičky kukuričného škrobu, 1 lyžica octu, tuk na vymastenie formičiek a kakao na posypanie.

Krém: 80 g mascarpone, 80 g masla, 1-2 lyžičky varenej kávy, 140 g práškoveho cukru.

Postup: Rúru vyhrejeme na 100°C. V mise dobré vyšľaháme bielky, tak do polo tuha, pridáme kryštálový cukor a šľaháme, pokiaľ sa cukor nerozpustí. Nakoniec pridáme kukuričný škrob a ocot. Všetko zľahka premiešame. Na plech rozložíme papier na pečenie a poukladáme naň formičky, a to kovové kolieska bez dna, ktoré sme vo vnútri dobre pomastili. Do pripravených koliesok naplníme sneh, vrch uhladíme a dáme do rúry piecť (sušiť) na 2 ½ hodiny na 100°C. **Krém:** Maslo s cukrom a uvarenou kávou dobre vyšľaháme, pridáme mascarpone a ešte pomiešame asi 10 minút. Upečené a vychladnuté kolieska pomocou cukrárenského vrečka naplníme krémom, druhé koliesko položíme na vrch. Vrch naplnených koliesok jemne posypeme kakaom.

Dobrá chuť vinšuje **Oľga CHUDOVSKÁ**

Medovníčky vyrobila Irenka ŠPIRKOVÁ
Foto - Adriána ONDRUŠOVÁ

Zľava: Viktória Švecová, Václav Holúbek, Mária Holúbková

Jubileum Jasličkovej pobožnosti

Počas ostatných Vianoc sme si pripomenuli 40. výročie prvej Jasličkovej pobožnosti, konanej v Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej na sviatok Božieho narodenia v roku 1975. Odvtedy sa „terchovský ľudový muzikál“, oslavujúci príchod Božieho dieťaťa na svet, vyvíjal až do súčasnosti. Mnohí ľudia z prvej generácie nás medzičasom opustili a sú už na pravde Božej. Vyrástla nová generácia interpretov, pribúdala obsah, zveľaďovala sa forma. Podstata však zostáva zachovaná. V prvom rade ide o POBOŽNOSŤ, ktorou si pospolitý ľud vtedy i teraz uctieva narodenie malého Ježiška v Dávidovom meste Betleheme. Preto sme sa chceli aj na stránkach našich novín počas tohto roku venovať Jasličkovej pobožnosti, zmapovať a pripomenúť si mnohé chvíle, ľudí i príbehy späté s jej štyridsaťročnou históriou. V tomto čísle si na začiatky zaspomínáme s Viktóriou Švecovou a svoje slová i požehnanie nám adresoval aj diecézny otec biskup Tomáš Galis.

Pani Viktórii Švecovej sme navštívili u nej doma, kde sme v súvislosti s Jasličkovou pobožnosťou prebrali všakové témy. Pospomínali sme na pátra Šaba, na malé deti, z ktorých sa medzičasom stali rodičia detí, čo pokračujú v oznamovaní posolstva Vianoc celému svetu: „Sláva Bohu na výsosti a na Zemi pokoj ľuďom dobrej vôle.“ O začiatkoch Jasličkovej pobožnosti nám Viktória Švecová rozpovedala toto: „Prvý rok, čo tu bol páter Šabo, to boli také scénky s deťmi, boli aj betlehemci a speváci z „chóru“.“

Až postupne sa z roka na rok pridávali ďalšie veci. Ja som sa zapájala tak, že som skladala rôzne básničky a texty o betlehenských udalostiach na známe melódie, a tiež som prepisovala scenáre pre účinkujúcich, aby

sme sa mali z čoho učiť. Niekedy ich bolo hádam aj tridsať. A tiež som účinkovala.“ Spomínané scenáre z prvých ročníkov pani Viktória starostlivo opatruje a pre potreby tohto článku mi dva ochotne požičala. Vyznačila v nich texty, ktoré sama vytvorila. Nebude na škodu niektoré z nich spomenúť. Napríklad text pre malé dievčatko (jej dcéra Hanka), ktoré spievalo: „Maličká som, húsky pasiem, Ježiško pre Teba, pre matku, pestúna jednu nesiem, jednu nesiem.“

Pre ženy v zbore:

„Uvideli tria kráľi hviezdou jasnú, neváhali, vydali sa na cestu, kde ich jasná hviezda viedla, chceli vidieť svojho Kráľa. S dôverou tak išli k Betlehemu dary mu darovať, milosť vyprosovať, za všetko ďakovať...“

A pre mužov:

„Ježiško náš milý, zima Ti je, my Ti preto dreva prichystáme, hej hej, prichystáme. By sa Ti zohriali rúčky nôžky, by si neprechladol, bol zdravučký, hej hej, bol zdravučký.“

Tých textov je oveľa viac. Azda sa k uvedenej téme ešte niekedy vrátíme aj na stránkach našich novín. Rozprávanie pani Viktórii je totiž skutočný zážitok a jej spomienky na Jasličkovú pobožnosť zas návratom k prameňu, o ktorý sa máme starať, aby zostal čistý a na osoh tým, ktorí z neho budú čerpať.

Príhovor a požehnanie otca biskupa Tomáša Galisa k Vianociam 2016

Teším sa, že vo vašom farskom chráme už štyridsať rokov počas vianočnej Jasličkovej pobožnosti všetkým ľuďom dobrej vôle slovom i spevom oznamujete: „Dnes sa nám narodil Kristus Pán.“

Rád si spomínam najmä na už nebohého pátra Šaba, SVD, ktorý bol vedno s prvými spolunadšencami organizátorom tejto originálnej ľudovo-folklórnej pobožnosti vo farskom Kostole sv. Cyrila a Metoda v Terchovej ešte počas totalitného režimu. Ako misionár Spoločnosti Božieho Slova pochopil, že ľudová zbožnosť je prvou a základnou formou inkultúracie viery, ktorá sa má trvale usmerňovať a viesť smernicami liturgie.

Nech Kristovo narodenie v našich srdciach urobí z nás ohlasovateľov posolstva lásky, solidárnosti a pravej hodnoty života, aby sme radostne, pokorne a vytrvalo konali dobré skutky a vzájomne si slúžili.

S požehnaním Váš diecézny biskup +Tomáš.

Marián ZAJAC

Fotoarchív - Viktória ŠVECŮVÁ

Zo života ZŠ s MŠ Adama Františka Kollára Terchová

16. 09. 2016: Deň športu v rámci Európskeho týždňa športu;

23. 09. 2016: zapojenie sa do zbierky Biela pastelka – vyzbierali sme 176,72 €;

27. 09. 2016: návšteva žiakov a učiteľov zo ZŠ Velehrad;

28. 09. 2016: školský projektový Deň mlieka;

30. 09. 2016: slávnostné otvorenie nových priestorov MŠ;

27. 09. 2016: výchovný program Zemboľ, Trinásta komnata;

10. 11. 2016: beseda so spisovateľom Igorom Válekcom;

17. 10. – 21. 10. 2016: škola v prírode v Chate vo Vyhnannej;

20. 10. 2016: školský projektový deň – Deň zdravej výživy;

21. – 25. 11. 2016: Farebný týždeň zdravia;

27. 10. 2016: výchovný program Zemboľ, Trinásta komnata;

Október: škola sa zapojila do projektu Záložka do knihy spája školy;

04. 11. 2016: rozprávková noc Čertovsky dobrá škola;

08. 11. 2016: návšteva výstavy Cosmos Discovery a výstavy Hrdinovia všedných dní;

11. 11. 2016: zapojenie sa do zbierky

Hodina deťom – vyzbierali sme 303 €;

01. 12. 2016: ochutnávka medu a včelích produktov;

06. 12. 2016: Prišiel k nám Mikuláš.

Športové aktivity

- účasť v okresnom kole cezpoľného behu;

- 2. a 4. miesto: florbalový turnaj dievčat v Belej;

- 4. a 5. miesto: florbalový turnaj v Terchovej;

- 4. miesto: futsalový turnaj v Budatíne;

- postup dievčat do 2. kola súťaže Coc-Cola Cup.

Text a foto - ZŠ s MŠ A. F. Kollára

Silvestrovským atramentom

TENTO POZNÁTE?

- Vieš, čo má napísané hypochonder na hrobe?
Ja som vám to vravel...

...

Policajná hliadka zastaví nákladiak.
- Pán vodič, už siedmy raz vás zastavujeme a naposledy upozorňujeme, že vám padá náklad!
- A ja vás už siedmy raz upozorňujem, že som posýpač.

...

Dedko s babkou sa po 70 rokoch manželstva dohodli, že si dajú rande ako za mlada.
Dedko čaká na babku pod dubom hodinu, dve, tri... Keď sa zotmie, príde domov za babkou a pýta sa jej:
- Prečo si neprišla?
- Vieš, naši ma nepustili...

...

Na brehu mora stojí zarastený bradatý muž a máva rukami na neďaleko plávajúcu loď. Jeden z pasažierov sa pýta kapitána:
- Kto je to?
- Nevie, ale vždy sa takto teší, keď plávame okolo.

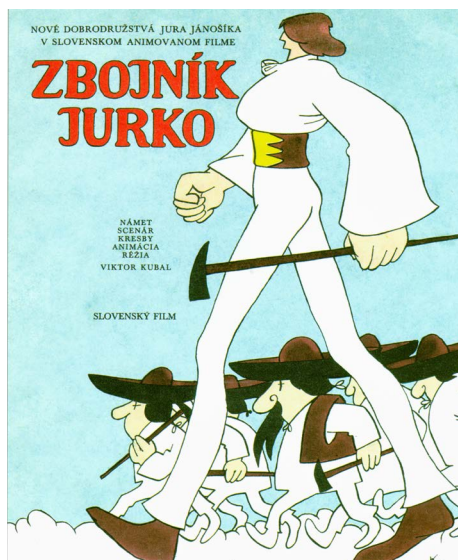
...

Príde chlap do krčmy a hovorí barmanovi:
- Rýchlo nalej pivo, lebo to príde.

Takto mu povie asi päťkrát a potom sa ho barman pýta:
- A máte vôbec čím zaplatiť?
Chlap na to:
- Už to prišlo.

...

Hovorí podnikateľ svojmu zamestnancovi:
- Vy ste, pán Novák, veľká opora našej firmy. Nevie, ako by sme bez vás vydržali, ale od budúceho mesiaca to chceme skúsiť...

Pred niekoľkými týždňami uplynulo 40 rokov od nakrútenia prvého slovenského celovečerného kresleného filmu Zbojník Jurko. Toto jubileum sme si v Terchovej dôstojne pripomenuli počas Jánošíkových dní 2016.

ČO SI O TOM VŠETKOM MYSLÍ...

Tvorit' bez nadania, to je ako česať plešinu. Robiť to možno, ale účes z toho nebude nikdy.

Život mi síce nevyšiel, ale počasie som mal celkom pekné...

Lahko ti stúpa sláva do hlavy? To preto, že tam zakaždým nájde veľa miesta.

Nejeden by upísal dušu diablovej. Len keby vedel jeho adresu!

Recept na šťastné manželstvo existuje. Len suroviny nezoženiete...

Na verejnosti sa snažím ukazovať len z tej peknej strany. V tej škaredej sa Kochám doma výlučne sám.

Neboj sa hovoriť pravdu. Málokto počúva a ešte menej je tých, ktorí rozumejú.

Cesta je možno spoločná, ale nohy ma bolia vlastné.

Čudujete sa, že si neviete nájsť svoje miesto v spoločnosti? Veď všetky dobré sú už obsadené.

Keby rozhodoval o tom politik, bez určitých úprav by ani slnko nevyšlo.

Každý z nás prinesie niečo na oltár doby. Ibaže niekto život a iný – sviečku.

Nemyslím, že peniaze kazia charakter. Kým sa človek k nejakým dostane, zvyčajne ho už nemá.

Peter GREGOR

EPITAFY

Celý svet bol jedna krčma hriešna – zbohom, vínko, krčmáročka driechla! Pobral som sa hľadať takú krčmu, kde nebude nikdy záverečná.

Dohnal som sa až do hrobu pitím – bez pitia sa nedalo ísť žiť. Miláčik, aj hrob mi vínom krop! Nasucho aj v hrobe zle sa cítim.

Och, s vínečkom zábava vždy bola – pod stôl spadnúť, objat' nohu stola. Museli tú nohu so mnou pochovať – možno sa raz vrátim na nej zdola.

Dopil som a spustili ma do hrobu ako vínom naplnenú nádobu. Nad hrobom mi vínne mušky tancujú – nijaký hrob nemá krajšiu výzdobu.

Ľubomír FELDEK

A EŠTE DO DRUHEJ NOHY...

V obchode:
- Dobrý deň! Prosím si kilo pomarančov.
- Budete si ich želať aj zabaliť?
- Nie! Budem si ich kotúľať až domov.

...

Chlapík sedí na elektrickom kresle. Popravca už stláča vypínač, keď sa odsúdenému začne čkať.
Popravca sa pýta:
- Máte nejaké posledné želanie?
- Áno... (hik). Mohli by ste (hik)... Mohli by ste niečo urobiť, aby ste ma (hik) vystrašili?

...

Medzi manželmi:
- Drahý, chcela by som ísť do ZOO.
- A nebudeš sa v tej klietke nudiť?

...

- To je ale riadne škaredá nevesta.
- No dovoľte, to je moja dcéra!
- Prepáčte, nevedel som, že ste jej otec.
- No dovoľte, ja som jej matka!

...

- Vieš, čo urobí bezdomovec ako prvé, keď nájde notebook?
- Pozrie sa, čo je v koši...

...

Pýta sa jeden policajt druhého:
- Počuj, bol si ty už na Štrbskom plese?
- Nie, ja chodím len na náš a na hasičský.

...

Muž leží na smrteľnej posteli a zrazu cíti, ako sa k nemu z kuchyne nesie vôňa čerstvo upečených pagáčikov. Z posledných síl sa zosunie z postele a doplazi sa do kuchyne. Ako sa tak načahuje po pagáčku na sporáku, zbadá to žena, rýchlo priskočí, buchne ho po ruke a skrikne:
- Necháš to! To je na kar...

...

Dve blondínky chodia po lese a hľadajú vhodný vianočný stromček. Po dlhom a únavnom hľadaní si jedna z nich vzdychne a povie:
- Tak vieš čo? Vezmeme nejaký neozdobený.

...

Ján Sorád z Mládežníckej ulice a jeho gigantická úroda

Zaujímavé tvary príroda nám tvorí (foto - Marián Zajac)

HISTORICKÉ OKIENKO - HÁDANKA

Kto je na fotografii?
50. roky minulého storočia

(Fotoarchív - Kamila Kvasňáková)

Pomôcka: Zľava: Terezia Laurencíková, Ľudmila Paštrnáková, Anna Chvasteková, Alžbeta Hanuliaková

Napísali návštevníci

Do začiatku októbra 2016 navštívilo vysunutú expozíciu Považského múzea Jánošík a Terchová 12 000 osôb. Niekoľko návštevníkov zanechalo po sebe aj písomné reakcie, ktoré pravidelne uverejňujeme vo vianočnom čísle našich novín.

Ďakujeme.
Lucia a Ami Cvangrošová
6. 1. 2016

Obec Kolačkov
29. 4. 2016

Ďakujeme za krásnu prehliadku a za to, že ste nám ukázali taký nádherný film o zbojníkovi Jánošíkovi, ktorého zavesili na hák. Je nám ho veľmi ľúto, chudák.

Rodina Holákovcov a Gruskovcov

Ďakujeme za prehliadku a film. Veľmi pekný film. Pani, čo tu dnes bola, je veľmi milá!

Rebeka Lamperová
31. 1. 2016

Ďakujeme za peknú prehliadku a film

.Martinka, Peter a Danka Rusnákovci z Košíc
18. 2. 2016

Bolo to krásne.

Vaneska, Peter, Sofinka a Andrea
25. 2. 2016

Krásna príroda, krásny kraj, krásna kultúra na pamiatka.

Cibulky
3. 3.2016

Krásne, úžasné, nádherné, pozoruhodné. Obohatené veľmi zaujímavým a zmysluplným filmovým dokumentom. Sme nadšené! Ďakujeme. Želáme vám väčšiu propagáciu tohto múzea na Slovensku i vo svete.

Eva s dcérou zo Spišskej Novej Vsi
26. 3. 2016

Ďakujeme! Prídeme určite zas.

Riško, mama a tato
23. 4. 2016

Ďakujeme za krásne priblíženie našej histórie.

Koncoročný výlet žiakov 9. ročníka ZŠ s MŠ Súrovce
29. 4. 2016

Ďakujeme za príležitosť vidieť toto prostredie oplývajúce krásnou prírodou.

Byli sme tu, Lenka a Milan z Plzně. V múzeu se nám líbilo a jedeme dál na východ za babičkou do Čahľova.

5. 7. 2016

Mne sa najviac páčilo kino, dereš a Jánošík na háku.

Paulína Krivoš-Bellušová, Melánia Krivoš-Bellušová
30. 7. 2016

Bol to pre mňa nádherný zážitok. Našla som tu spomienku na mojích starých rodičov ktorí sú stále s nami a ochraňujú nás. A Jurko je náš anjel chudobných!!!

Jana Danišková, Jozefína Urminská
9. 7. 2016

Mincu sme si vyrazili, Jánošíka sme si pokukali a s radosťou sme odchádzali. Pozdrav zo Smolníckej Huty.

Žužu, Matúš, Lukáš, Sajmon
10. 7. 2016

Účastníci krajaňského leta ďakujú za prehliadku a tvorivé dielne (USA, DE, RO, UK, IT, AT, HU + SVK).

Slováci žijúci v zahraničí. Janko Vallovic, Rumunsko, Matilda, Danka, Natália, Boris, Lora, Dominik, Romanka, Nikola.
6. 8. 2016

Velice poutavý život Jánošíka, hezké expozice a film. Moc se nám zde v Terchově líbilo. Jak muzeum ,tak i město.

Zdraví Vašek, Příbram, Michaela, Praha, ČR

Moc děkují, že jsem se mohla dovědět o vaši historii víc, než jsem dosud věděla. A díky Vaší průvodkyni. Určíte se vrátím.

Eliška H., Frýdek Místek
8. 9. 2016

Přišel som si to sem pozrieť.

Juraj Jánošík s priateľkou Gabikou z Brezna
16. 9. 2016

Vikol a Jarko. Bolo tu krásne.

Ďakujeme!
2. 10. 2016

Libilo se nám tu. Pozdravy z Leipzigu a Libčic nad Vltavou.

Nikolka Dudášová s tátou Štefanom Dudášom
6. 10. 2016

Text a foto - František MUCHA

Rozprávajú sa Američan, Rus a Slovák o tom, kto čo dostal na Vianoce.
Američan hovorí:
- Vidíte toho červeného Mustanga?
Ostatní: Áno, pekný kúsok.
Tak toho som dostal na Vianoce.
Rus hovorí:
- A vidíte to žlté Porsche?
Tak to som pre zmenu dostal na Vianoce ja.
Ostatní: Tiež pekné.
No a Slovák hovorí:
- Vidíte tam to modré Maserati.
Ostatní:Tak to je paráda, skutočne nádherné. (Tajnička)

Autor: Juraj Mitošinka	človek, ktorý smrká (zried.)	1. časť tajničky	skratka obrneného transpor-téra	ozdobná obruba obrazu	kúsok dreva odštiepený pri rúbani	týkajúca sa šiat	Pomôcky: El, saban, Alarod, RI, RPM	opera Bedřicha Smetanu	semitský boh	vzorec sulfidu vápena-tého	štát v jz. Ázii	2. časť tajničky	plátený ručník, odievačka
sliediš, stopuješ (expr.)							rozhodne, odhodlane (hud.)						
opakovane namotáva							člen starého národa tamtá						
skratka rádio-telefónu			druh fot. vývojky dokončil vítie					osamotení laserový lokátor (tech.)					
dym, čmud (bás.)				vypúšťal slzy okrídlený kôň					kam prenasle-doval, duril				
zákop					lákaš, priťahuješ búral (kniž.)						okresný výbor vodca Ar-gonautov		
vlečie, s náma-hou nesie							odtlačok (zastar.) kmotrik						
Pomôcky: metol, NSB, kyta, lídar	ostro (hud.) skr. strep-tomycinu					viazanka Elemír (dom.)							
nesplním očaká-vanie								plemeno nepraskol					súhrny všetkých písmen
značka prvku telúr			syntetické vlákno mužské meno						Alojzia (dom.) naležato				
skratka majora				cestoval lietadlom prekopá-vajú, hlbia						žel. správa Nórska zľúčenina céru			
	slovný vtíp (hovor.) sútok				menší vrch EČV Ná-mestova						skr. vodnej elektrárne kobra indická		
primitívny drevený pluh						mariánska modlitba rozhl. sp. Filipín							
bezpeč-nostná schránka, sejf							druh seba-obrany MPZ Indonézie						
rozprávko-vé bytosti mohutné-ho vzrastu					látka pôsobiaca proti účin-kom jedu								
zväzok ľanu alebo konopí					male dary na podpo-ru niekoho								

Pod'akovanie

Chceme sa poďakovať všetkým ľuďom, ktorí sa aj tento rok rozhodli darovať našej dcére Lucii podiel zo svojich daní na liečbu v špecializovanom neurorehabilitačnom zariadení Neurorehab v maďarskom meste Šopron, na terapie, kúpu liekov, výživových doplnkov... Naše veľké **ĎAKUJEME** patrí spoločnosti COBA Automotive, s. r. o., a jej zamestnancom, ktorí znova preukázali obrovské nasadenie a chuť nám pomáhať a každoročne majú zásluhu na tom, že tieto liečenia môžeme absolvovať. Za kolektívnu snahu ďakujeme tiež zamestnancom spoločnosti Decon, s. r. o., Žilina, zamestnancom Hotela Skalka v Rajeckých Tepliciach a všetkým známym i neznámym, ktorí nám pomáhajú

opakovane, alebo pomohli tento rok prvýkrát. Takisto ďakujeme tým, ktorí chceli pomôcť, ale nespĺňali zákonom stanovené minimum, a všetkým, ktorí nám pomohli nielen finančne, ale i dobrými radami, milým slovom, ľudským prístupom, modlitbou... Finančné prostriedky budú dokladované neinvestičnému fondu Naše Včielky, Rajecká Lesná, ktorý nám tento rok umožnil vykonať túto zbierku a rozhodol sa nám pomôcť aj v roku 2017.

„Boj je podstata života. Kto nebojuje, nemôže ani vyhrať.“ (Tomáš Baťa)

Vďační rodičia Mária a Pavol Vojtekovci
Foto - rodina Vojteková

Andel Igor, RNDr., Košťany nad Turcom
Andelová Eva, Mgr., Košťany nad Turcom
Babiš Martin, Žilina
Bačinská Jana, Dolná Tižina
Bačinský Roman, Dolná Tižina
Bačinský Tomáš, Belá
Baďová Anna, Belá
Bajanová Irena, Belá
Balážová Anežka, Terchová
Baránek Stanislav, Rajecké Teplice
Baránková Barbora, Rajecké Teplice
Barthánusová Mária, Mgr., Martin
Beňová Natália, Kysucké Nové Mesto
Bobáňová Mária, Terchová
Boka Karol, Varín
Boková Anna, Varín
Bugán Stanislav, Kysucké Nové Mesto
Buchová Janka, Rajecké Teplice
Cabadaj Jozef, Dunajská Lužná
Cabadajová Mária, Terchová
Cabadajová Zdenka, Belá
Cibuľková Mária, Terchová
Cigánik Dávid, Krasňany
Cigánik Ľubomír, Krasňany
Cigániková Helena, Krasňany
Cigániková Mária, Krasňany
Cingel Jozef, Terchová
Coba Automotive, s. r. o., Terchová
Čecho Miroslav, Žilina
Čepelová Zuzana, Terchová
Dikoš Pavol, Terchová
Dikošová Danko, Terchová
Dolník Ladislav, Kunerad
Dudžík Peter, Terchová
Ďugelová Alena, Žilina
Duračinská Emília, Rajecké Teplice
Ďurajka Ladislav, Žilina
Fondrková Miroslava, Terchová
Gabčíková Lenka, Rajecké Teplice
Gajdošíková Monika, Bc.,
Hrnčiarovce nad Parnou
Gerová Katarína, JUDr., Terchová
Guláš Pavol, Belá
Habánková Číliková Jana, Žilina
Hanuliak Ján, sv.Martina, Terchová
Hanuliak Jaroslav, Terchová
Hanuliak Jozef, Terchová
Hanuliak Miroslav, Terchová
Hanuliak Vladimír, Terchová
Hanuliaková Anna, Terchová
Hanuliaková Iveta, Terchová

Hanuliaková Katarína, Terchová
Hanuliaková Michaela, Terchová
Hanuliaková Tatiana, Terchová
Hanzelová Mária, Terchová
Harnas Ján, Lutiše
Hollý Jaroslav, Nesluša
Holúbková Alena, Terchová
Hrnková Janka, Terchová
Huličiar Miroslav, Varín
Hulín Miloš, Ing. Rajec
Hurta Michal, Belá
Chabada Jozef, Belá
Chabada Milan, Belá
Chovanec Ján, Terchová
Ivoriková Helena, Veľké Rovné
Jánošík Juraj, Ing., Varín
Jánošíková Helena, Ing., Žilina
Jánošíková Helena, Terchová
Jenei Patrik, Dolný Pial
Kaňa Jaroslav, Krasňany
Knapcová Alena, Rajecké Teplice
Komperdová Ľubica, Ing.
Konštiaková Janka, Terchová
Kopáč Martin, Rosina
Košútová Andrea, Mgr., Varín
Kováčik Jozef, Hôrky
Kováčová Renáta, Dolný Hričov
Krajčík Radoslav, Krasňany
Krištofik Štefan, Lysica
Krištofiková Anna, Terchová
Krištofiková Viktória, Terchová
Križka Jozef, Nová Bystrica
Kromka Milan, Rajec
Krúpa Marián, Terchová
Krúpová Jana, Terchová
Kubala Miroslav, Stráža
Kubíková Lenka, Ing.,
Lacúch Miroslav, Belá, Vyšné
Kamence
Lacúchová Martina, Belá, Vyšné
Kamence
Lančaričová Zuzana, Ing., Zvončín
Laurenčík Štefan, Terchová
Laurenčíková Anna, Terchová
Lesko Kamil, Lysica
Letková Anna, Krasňany
Lodňan Jozef, ml., Dolná Tižina
Lodňan Jozef, st., Dolná Tižina
Lodňanová Margita, Dolná Tižina
Longauer Miroslav, Bytča
Lúčan Ján, Terchová

Lúčanová Mária, Terchová
Macangová Veronika, Krasňany
Mahut Kamil, Belá pri Varíne
Malich Štefan, Žilina
Marián Vojtek, Varín
Martinček Jozef, Terchová
Matláková Jolana
Mažgút Miroslav, Terchová
Meško Martin, Terchová
Mešková Alena, Terchová
Mešková Janka, Krasňany
Mešková Oľga, Terchová
MIBA CAR Insurance Group, s. r. o.
MIBA CAR, s. r. o., Žilina
Mičianová Dana, Terchová
Mihaliaková Monika, PaedDr. Belá
Miho Štefan, Terchová
Michalcová Marianna, Mgr., Žilina
Michalková Martina, Terchová
Michalková Viktória, Terchová
Miko Roman, Rajec
Milo Štefan, Ing., Žilina
Mrázik Ľubomír, Teplička nad Váhom
Muráň Pavol, Terchová
Muráňová Katarína, Terchová
Murínová Michaela, Belá
Noga Juraj, Gbeľany
Nogáčková Monika, Krasňany
Novosadová Renáta, Varín
Oberta Stanislav, Gbeľany
Ondruš Jaroslav, Terchová
Ondrušová Anna, Terchová
Paštrnák Peter, Terchová
Patrničáková Edita, Terchová
Patúš Róbert, Žilina
Pavličko Slavomír, Kežmarok
Pavol Šulgan, Ing.
Petková Jana, Krasňany
Pichnarčík Milan, Kežmarok
Polet' Martin, Terchová
Poliak Peter, Ing., Žilina
Pučková Marcela, Terchová
Remenár Peter, Varín
Remenárová Anna, Varín
Rogoň Štefan, Terchová
Rogoňová Mária, Terchová
Romančík Miroslav, Terchová
Romančík Peter, Terchová
Romančíková Jana, Terchová
Romančíková Mária, Terchová
Rusnák Ján, Nededza

Sekerka Pavol, Terchová
Schutz Marián, Revúca
Sičová Simona, Rajecké Teplice
Skokan Vladimír, Nesluša
Smolková Jolana, Mgr., Varín
Solár Milan, Varín
Solárová Monika, Mgr, Varín
Spišská Alena, Terchová
Staňová Helena, Varín
Staňová Michaela, Terchová
Stráska Anna, Varín
Stráska Katarína, Ing., Varín
Strásky Peter, Ing., Varín
Struhárňanská Mária, Terchová
Suriak Peter, Kysucké Nové Mesto
Svoren' Ivan, Žilina
Svoren' Miroslav, Žilina
Svrček Štefan, Kysucké Nové Mesto
Šoková Renáta, Žilina
Štalmašková Anna, Belá
Štefková Jaroslava, Terchová
Švec Ľubomír, Terchová
Švecová Kamila, Terchová
Tichá Marta, Svederník
Ticháková Ľubica, Varín
Ticháková Monika, Krasňany
Tomka Jozef, Bratislava
Trnka Marek, Varín
Trnka Pavol, Krasňany
Trnka Stanislav, Krasňany
Trnka Šimon, Krasňany
Turanec Pavol, Žilina
Uhlarik Juraj, Rajec
Valeník Jozef, Nesluša
Val'ko Martin, Kežmarok
Vallo Martin, Belá
Vicianová Martina, Mgr., Liptovské
Sliače
Viček Peter, Belá
Vičková Irena, Belá
Vojtek Vladimír, Ing., Varín
Vojteková Margita, Mgr., Varín
Vráblová Jarmila, Krasňany
Vráblová Lucia, Mgr., Bratislava
Walderová Mária, Terchová
Williger Martin, Varín
Zicho Jozef, Krasňany
Zuziak Ján, Terchová
Zuziaková Eva, Belá
Žák Michal, Varín
Žideková Anna, Belá

Zdravie bez liekov

Hrubé črevo je podľa TČM párovým orgánom pľúc. Čas jeho najväčšej aktivity pripadá na december. Aktuálne je preto vhodné obdobie na jeho dôkladnú preventívnu očistu.

Spojnica pľúca, hrubé črevo, sa dá pokladať za úplne zásadnú orgánovú dvojicu, pretože celý proces vstrebávania distribúcie energie začína práve tu – v spojení dychu a tráviacich procesov. Dcériným orgánom pľúc je teda podľa čínskej medicíny hrubé črevo. V praxi to znamená, že ľudia s vážnym ochorením pľúc by mali veľmi dôsledne sledovať stav svojho hrubého čreva. Platí to, samozrejme, aj opačne. Ložiská v hrubom čreve môžu existovať nezávisle od ložísk v pľúcach, ale nezávisle od nich však nemôžu vzniknúť.

Pľúca ďalej ovplyvňujú stav hrubého čreva tým, že riadia distribúciu tekutiny v organizme a vytvárajú tak príliš suchý, alebo príliš vodnatý črevný obsah (zápchy, hnačky). Slepé črevo a konečník sú však ovládané ešte pečenu a ritný otvor slezinou, čo znamená, že zbaviť sa problémov s menovanými časťami čreva (napr. nafukovanie, hemoroidy) sa dá len vyčistením všetkých spolupôsobiacich orgánov.

Hrubé črevo je husto osídlené mikrofórou; dochádza tu asi k 80% tráviacich procesov. Strávené sú tu predovšetkým živočíšne bielkoviny a tuky. Oblasť slepého čreva obsahuje najdôležitejší imunitný orgán – Peyerské plaky. Imunitnými orgánmi sú tak tiež miazgový systém čreva a jeho sliznice. K porušeniu črevnej sliznice môže prísť niekoľkými spôsobmi: v detstve býva najčastejšia potravinová alergia (kravské mlieko, biela pšeničná múka, vajce), neskôr potom lieky, obzvlášť antibiotiká, a konečne strava s nedostatkom minerálov a vitamínov. Tento povrchový zápal črevnej sliznice obvykle nemá žiadne vonkajšie prejavy, ale o to je nebezpečnejší. Funkcia črevnej steny okrem iného spočíva v tom, že oddeľuje znesiteľné od neznesiteľného. Poškodenie črevnej sliznice (zápal, divertikly – výčlipky, dysbióza – premoženie nežiaducich organizmov) znamená, že orgán prestáva plniť svoje úlohy. Výsledkom je znížená priepustnosť čreva a problémy celého organizmu. Jednotlivé choroby a problémy sa nedajú izolovať, pretože organizmus funguje ako celok. Veľkým problémom v čreve sú zvyšky nestrávenej potravy, ktoré sa ukladajú v črevných záhyboch. Vytvárajú tam zátky, ktoré môžu v organizme pretrvávajú dlhé roky. Spomenuté zátky ukrývajú celé kolónie plesní, vírusov a baktérií, ktoré sú tak stálym zdrojom otravy organizmu. Tieto vyschnuté zvyšky jedla ďalej vytlačujú zo svojich miest okolité orgány; tlačia hlavne na bránicu – dýchací sval, močové a pohlavné orgány. Nie je výnimkou nájsť u ľudí niekoľko kilogramov takýchto zvyškov.

Infekčné ložiská v čreve mávajú obal z tukov, mliečnych hlienov, cholesterolu, nestrávených zvyškov potravy. Uložené sú buď priamo v záhyboch čreva, alebo podsliznične. Pri mechanických očišťach čreva sa dajú vidieť črevné kamene rôznej veľkosti, napr. pri hydro-colon-terapii boli nájdené zvyšky igelitu, alobal, semienka z exotického ovocia konzumovaného pred rokmi. Tieto ložiská nepretržite chrlia do organizmu toxíny, ktoré sa môžu dostávať do stien ciev, žíl, do kĺbov, obličiek, na kožu, do dýchacieho traktu, lymfatického systému, močového a gynekologického systému, do centrálneho nervového systému...

Najhorším dôsledkom črevnej dysbiózy býva porucha trávenia tukov a živočíšnych bielkovín. Z vyššie uvedených látok totiž vznikajú tzv. črevné karcinogény, ktoré sú zásadným pôvodcom každého onkologického ochorenia. V spojení s pečenu, žlčníkom a slezinou tak vznikajú poruchy v nervovom systéme čreva, a následne nedostatočný alebo prílišný pohyb jeho steny (hnačky, dráždivý tračník, zápchy). Východný lekár hodnotil kvalitu čreva podľa pevnosti pier, najmä podľa dolnej pery, podľa vachkov pod očami, podľa stuhnutosť krčnej chrbtice a podľa napätia svalov medzi palcom a ukazovák. Emocné prejavy nerovnováhy okruhu pľúc a hrubého čreva sú depresívne stavy – smútok, podceňovanie, nedôvera vo vlastné sily. Nie náhodou tieto prejavy prichádzajú vo väčšej miere v období jesene, ktorá je podľa čínskej medicíny priradená k zmienenej okruhu.

Črevo oslabuje a poškodzuje:

- strava bohatá na živočíšne tuky, smotanu, mlieko, múku;
- stres, psychické záťaž;
- vedľajšie účinky liekov, antibiotík, injekcií;
- soľ, najmä pri dosoľovaní na tanieri;
- nedostatok vitamínov, najmä vitamín C;
- prejedanie, obzvlášť po 50. roku života;
- častá konzumácia kysnutého cesta.

Črevo posilňuje a chráni:

- ľahká strava bohatá na zeleninu a vlákniny;
- vyvážený pitný režim;
- dostatočný prísun ovocia a zeleniny (vhodné sú ovocné a zeleninové šťavy);
- ochrancom črevného prostredia je cesnak.

Ako môže príroda pomôcť črevu? Puškvorec obyčajný

Zbierame ho na jar alebo neskoro na jeseň. Podzemok puškvorca sa používa nielen pre jeho posilňujúce účinky pri všeobecnej slabosti zažívacích orgánov, pri plynatosti (vetroch) žalúdka a čriev, kolikových

záchvatoch, ale veľmi pomáha aj pri ochorení žliaz a dne. Podzemok prispieva k otepleniu a odhlieneniu flegmatického žalúdka a čriev. Možno ho tiež odporúčať pri malátnosti čriev a slabej látkovej výmene, ako aj pri anémii. Puškvorec odstraňuje nechut' do jedla, pomáha pri poškodení obličiek a je dobrým prostriedkom na prečistenie celého tela. Čaj dokonca pomáha deťom, ktoré neznášajú obilniny, čo sa v poslednom období vyskytuje dosť často. Fajčiari, ktorí pomaľujú prežúva suchý podzemok, sa môže odnaučiť fajčiť. Kúpele pomáhajú aj pri studených nohách a rukách; vtedy ich používame čo najteplejšie. Podzemkom puškvorca možno liečiť žalúdočné a črevné poruchy. Zoberieme šálku studenej vody, dáme do nej zarovnanú lyžičku puškvorca, necháme cez noc stáť, ráno trochu prihrejeme, zamiešame a pijeme pred a po každom jedle dúšok. Teda šesť dúškov za deň – viac sa nemá piť. Čaj treba zohriať vo vodnom kúpeli. Táto liečba sa vzťahuje i na celkový žalúdočný a črevný trakt, vrátane pečene, žlčníka, sleziny a brušnej slinivky.

Martina HOMOLOVÁ

Foto - Internet

Najmenší „maratónci“

Oceňovanie pretekárov

Terchovský polmaratón 2016

Ubehlo už niečo vyše dvoch mesiacov od štartu druhého ročníka Terchovského polmaratónu (8.10.2016). Organizátorský tím pod vedením riaditeľa pretekov Vlada Šveca sa opäť ujal neľahkej úlohy pripraviť stanovenú trať pre stovky pretekárov. Na trať sa postavili bežci nielen zo Slovenska, ale aj z iných európskych, ba dokonca mimoeurópskych krajín, akou je Vietnam. Podujatie malo aj tento rok medzinárodný rozmer. Športovo založení ľudia (vyznávači behu) mali príležitosť zdolať dve dĺžky trate – Terchovskú desiatku a polmaratón (21 km). Oproti minulému roku počet zúčastnených narástol o niekoľko tuctov, čím sa prekročila méta 300 súťažiacich. Vecné ceny čakali víťazov v niekoľkých kategóriách. Sponzori podujatia a organizátori vecne ocenili prvé priečky v ženskej, mužskej kategórii, ako aj najlepšieho Terchovca/Terchovku v danej disciplíne. Myšlienku propagovať zdravý životný štýl a predovšetkým beh sa organizátori rozhodli aj v kategórii deti a mládež do 15 rokov. Naše ratolesti čelili výzve vo forme detského behu ulicami Terchovej na 770 metrov. Najmenších sprevádzali prvými športovými krokmi rodičia a blízki. A víťazi? Víťazi boli všetci, ktorí sa v daný deň postavili na štart a s chuťou si spoločne zabehali. Okrem dobrého pocitu z prekonania metrov a kilometrov mohli športovci a sprevádzajúci návštevníci umocniť dobrý pocit aj vďaka charitatívnemu rozmeru akcie. Druhý ročník niesol rôzne prívlastky, mimo iného aj „stačí ľúbiť“. Zakúpením reklamných predmetov vznikol finančný výťažok smerujúci „Združeniu na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím“ v Slovenskej republike, na rekonštrukciu zariadenia určeného na vzdelávanie postihnutých detí. Zámerom organizátorov bolo dopomôcť tým, ktorí boli znevýhodnení osudom a vytvoriť im lepšie podmienky pre život. Fair play na trati, ale aj mimo nej, aj o tom bol Medzinárodný beh solidarity – 2. ročník Terchovského polmaratónu. Rastúca početnosť bežcov, benefičný rozmer a všeobecná spokojnosť s organizáciou pretekov – aj

to slúžilo organizátorom ako zadostučenie a motivácia pripraviť nasledujúci (tretí) ročník. Dúfame, že sa zrealizuje aj na budúci rok. Sľubujeme, že bude o kúsok lepší a populárnejší ako tento.

A teraz niekoľko faktov:

- organizátori:** Obec Terchová, Terchová pre všetkých, n.o., Reštaurácia Kultúrny dom, Terchovské národné divadlo, Horská záchranná služba Terchová – Malá Fatra.
- 2. ročník Terchovského polmaratónu a Terchovskej desiatky bol pod záštitou poslanca Národnej rady Slovenskej republiky – Milana Laurenčíka.
- organizačný výbor** pracoval pod vedením Vlada Šveca (riaditeľ pretekov) v zložení: Martin Marcinek (technický komisár, kontakt pre komunikáciu, realizátor trate), Pavol Jančo (komisár pretekov, organizátor dobrovoľníkov), Tomáš Dikoš (komisár pretekov, realizátor trate), Milan Laurenčík (člen výboru, sponzori a prezentácia), Katarína Laurenčíková (člen výboru, manažér projektu)
- partneri pretekov:** **COBA Automotive, s.r.o.** – generálny partner;
- Nadácia Kia Motors Slovakia** – projektový partner;
- reklamní partneri - Terchovský vláčik, Apartmány Skalka, Vrátna – Free Time Zone, beh.sk, Podarúnok – suveníry Terchová, Maruna, s.r.o. Terchová, IPK, s.r.o. Terchová, Garni hotel Fatra, PLAT4M Distribution, N-sport Terchová, Velky voz.sk – požičovňa karavanov, OOCR Malá Fatra, Kompava, Hotel Rozsutec, RONA a.s. Lednické Rovne, Drevenice Resort Terchová, RAJEC, a.s., Fittich, s.r.o., Chata vo Vyhnaní, Chata na Grúni, Varínska tlačiareň, Hotel Diery, Penzión Apartmany Terchová, Terchova.info – Terchová pre všetkých, Prvý horský pivovar Vřšky Terchová, SUZUKI – A-auto Žilina, Urbár Terchová, RAW Vrátna, Reštaurácia Turčan.

Milan LAURENČÍK

Foto - František. MUCHA

VÝSLEDKY

TERCHOVSKÝ POLMARATÓN - MUŽI

1.miesto - Matej Pechota (obhájil víťazstvo z roku 2015 a obhájil aj putovnú cenu starostu obce Terchová)
2.miesto - Radovan Chupaň
3.miesto - Miroslav Letko (v roku 2015 bol druhý)
 Najlepší Terchovec bol **Martin Bárdy**, skončil na 4. mieste v celkovom poradí.

TERCHOVSKÝ POLMARATÓN - ŽENY

1.miesto - Anna Pitlová Balošáková (v roku 2015 prvá)
2.miesto - Monika Halúsková (v roku 2015 druhá)
3.miesto - Mária Smolinská
 Najlepšia Terchovka bola **Lucia Káčerová**, ktorá skončila na 5. mieste v celkovom poradí.

TERCHOVSKÁ DESIATKA - MUŽI

1.miesto - Július Korčok
2.miesto - Jozef Kasman
3.miesto - Juraj Švík (v roku 2015 bol tretí)
 Najlepší Terchovec bol **Tomáš Bobáň**, skončil na 10. mieste v celkovom poradí.

TERCHOVSKÁ DESIATKA - ŽENY

1.miesto - Silvia Ďungelová
2.miesto - Monika Chovanová
3.miesto - Soňa Gavulová
 Najlepšia Terchovka **Eva Marunová** skončila na 12. mieste v celkovom poradí.

Najmladším pretekárom bol **Dodo Šupica** (2007), ktorý štaroval v kategórii mužov na 10 km a najstarším pretekárom bol **Marián Ďuratný** (1952), ktorý sa popasoval s polmaratónskou traťou.

Zľava: Tomáš Dikoš, Jozef Šupica, Roman Akantis

Tenisový turnaj Terchovskej doliny

Po aktívnej letnej tenisovej sezóne sme sa rozhodli s partiou, ktorá má blízko k tomuto krásnemu športu, zorganizovať záverečný turnaj v dvojhrách. Podujatie sa uskutočnilo v sobotu 1. októbra 2016 v Rajčula parku vo Veličnej na dvoch antukových dvorcoch s umelým osvetlením, ktoré bolo potrebné pre odohratie všetkých zápasov v jeden deň. Pozvanie prišlo 12 tenistov z Belej a Terchovej. Hralo sa v dvoch skupinách po šesť hráčov, pričom z každej skupiny postúpili štyria tenisti. Jedenásť hodín tenisu v krásnom

a príjemnom športovom areáli, kde bolo o nás dobre postarané, vyvrcholilo finálovým zápasom medzi Tomášom Dikošom a Jozefom Šupicom (2:6, 1:6). V budúcom roku by sme chceli zorganizovať celosezónnu ligu Terchovskej doliny, do ktorej sa, dúfame, prihlási veľa tenistov. (Ak chcete vedieť viac Informácií o lige, volajte na telefónne čísla 0903 624 189, 0903 624 292.) Športu zdar!

Text a foto - **Jozef ŠUPICA**

Lukáš (vpravo) so spoluhráčom Tomášom Hrnčom

Premiérový gól Lukáša Cingela

Slovenskí hokejisti sa stali víťazmi prestížneho Nemeckého pohára – po víťazstvách nad domácim Nemeckom 3:1, Kanadou 4:3 po predĺžení a Švajčiarskom 4:1. V poslednom zápase na turnaji, proti Helvétom, si reprezentačný strelecký účet otvoril náš rodák a hráč Sparty Praha Lukáš Cingel. Gól dal vo vlastnom oslabení ukážkovým „vinklom“ brankárovi Stephanovi, keď otváral skóre duelu. Po jeho skončení sa pre TASR k zápasu a triumfu na turnaji vyjadril slovami: „Je to skvelý pocit, najmä

keď sme hrali tri ťažké zápasy za tri dni. Nemali sme k dispozícii dostatok regenerácie, ale boli sme dobre pripravení. Hrali sme výborne v obrane, dodržiavali taktiku. Od začiatku bola v partii zábava aj pohoda, preto sme mali dobré výsledky,“ uzavrel 24-ročný Lukáš, ktorému želáme, aby sa mu reprezentačné i klubové štarty a góly množili ako huby po daždi.

Marián ZAJAC

Foto - Internet

Jaroslav Romančík s pohárom

Úspešní terchovskí „ofrouďáci“

Na rozrastajúcu sa offroad komunitu na Slovensku zareagovali aj terchovskí vyznávači terénneho adrenalínu na štyroch kolesách, ktorí si z pretekov vozia domov cenné trofeje. Naposledy sa v Sučanoch pri Martine tešili z vynikajúcich výsledkov Jaroslav Romančík a Pavol Pažitný. Jaro v kategórii vozidiel „špeciál dlhé“ zvíťazil, Paľo si v kategórii „špeciál krátke“ vybojoval druhé miesto. Ešte v máji na pretekoch v Lúkach pod Makytou sa na bronzovom pódium umiestnil Jozef Bobáň. Gratulujeme!

-zaj-

Fotoarchív - Jaroslav ROMANČÍK

Budúci Sagan

Dávid Brežný (na fotografii) sa pravidelne zúčastňuje na pretekoch „Detská Tour Petra Sagana“. Doteraz absolvoval deväť pretekov. A snáď raz predbehne aj svoj vzor Petra Sagana.

Marián ZAJAC

Fotoarchív - Dávid BREŽNÝ

V drese s vlkom pravidelne nastupuje náš Filip Ondruš

Dvadsaťročný mladík Filip Ondruš sa pomaly dostáva do povedomia širšej hokejovej obce od minulého roku, keď nastupoval v Tipsport lige za slovenskú „20“-tku. Po MS tejto vekovej kategórie, na ktorých sa, žiaľ, kvôli zraneniu nezúčastnil, dokončil sezónu so žilinskými vlkami. V klube, ktorého je odchovancom, pokračuje pod vedením trénera Jančuška aj v tejto ligovej sezóne. Ako vidí svoje pôsobenie v drese s vlkom náš rodák Filip? „Hrávam centra štvrtej formácie. Zatiaľ

nastupujem pravidelne a dúfam, že to tak bude aj naďalej. Som jeden z najmladších v tíme a som rád, že hrávam práve centra. „Máme dobrý kolektív a starší hráči mi vedia dobre poradiť,“ zhodnotil hráč s číslom 23 svoju pozíciu v mužstve. My len dodáme, že Filip má na konte v tejto sezóne zatiaľ dva góly, pričom ten premiérový za seniorov vsietil do bránky popradských kamzíkov.

-zaj-

Fotoarchív - Filip ONDRUŠ

Stolní tenisté z Terchovej, Velehradu a Dunajskej Lužnej spoločne

Stolnotenisový turnaj družstiev

Dňa 17. septembra 2016 sa v telocvični ZŠ U Gregušov konal 4.ročník stolnotenisového turnaja družstiev, na ktorý prijali pozvanie aj hostia z partnerských obcí Velehrad (CZ) a Dunajská Lužná. Domáci STK Jánošík Terchová poslal do súťaže dve družstvá. Po celodennom zápelení si celkové prvenstvo premiérovu vybojovali domáci stolní tenisti v zostave: Peter Herud, Dagmar Gallová, Miroslav Pakoš a Ján Štefko.

Konečné poradie: Terchová „A“, Dunajská Lužná, Velehrad, Terchová „B“

-zaj-

Róbert Boženík desiaty sprava medzi hráčmi Manchesteru United

Róbert Boženík si zahral proti Manchesteru United!

Nebýva každodenným zážitkom zahrat si proti svetovej futbalovej značke, akou MUFC bezpochyby je. Mužstvu žilinských juniorov, medzi ktorými nechýbal od novembra ešte len 17-ročný Róbert Boženík, sa to na štadióne NTC v Poprade podarilo. S anglickými rovesníkmi síce prehrali mladí „šoňoni“ 4:1, skúsenosti zo zápasu sa však v budúcnosti iste zúčastia.

V tomto roku sa Róbert vo futbalovom raste opäť posunul. V klube ho začiatkom roku vytiahol tréner Guľa na zimnú

prípravu s „A“-mužstvom a v lete tiež nazrel do šatne áčka, kde mohol s Pečovským a spol. rozvíjať svoj talent. Nadobudnuté skúsenosti odovzdával v zápasoch s klubovou 19-kou a od jesene aj v druhej lige, kde pod vedením trénera „rezervy“ Kentoša absolvoval súťažný „krst“ medzi mužmi vo viacerých zápasoch; proti Pohroniu strelil premiérový „mužský“ gól.

Na reprezentačnej úrovni absolvoval kvalitne obsadený Memoriál Václava Ježka. Tréner slovenskej 19-ky Milan Malatinský

dal nášmu rodákovi šancu, za ktorú sa mu odvdčail gólom do ruskej siete vo víťaznom zápase 3:1.

Z uvedeného je zjavné, že mladý Róbert naznačuje svoj potenciál na viacerých úrovniach. Verme, že prirodzený talent terchovského rodáka sa bude postupne rozvíjať a prejavovať aj v novom roku 2017.

Marián ZAJAC

Fotoarchív - Róbert BOŽENÍK

Klub	Z	V	R	P	Skóre	B	+/-	FP
1 FK Terchová	13	11	0	2	36:15	33	12	65
2 FK Rajec	13	9	3	1	48:12	30	12	70.25
3 FK Štremo	13	9	0	4	31:16	27	6	61.5
4 FK Predmier	13	8	2	3	31:16	26	8	67.25
5 TJ Slovan Skalitz	13	6	2	5	31:23	20	2	69
6 ŠK Beľa	13	6	2	5	30:22	20	2	63
7 TJ Višňové	13	6	2	5	26:22	20	-1	65.5
8 OŠK Rudina	13	6	2	5	26:23	20	2	64.25
9 ŠK Čierne	13	6	1	6	32:34	19	-2	72
10 TJ Tatran Varín	13	4	1	8	26:31	13	-5	59.25
11 TJ Snaha Zborov nad Bystricou	13	3	4	6	19:33	13	-8	63
12 ŠK Štiavnik	13	3	0	10	18:40	9	-12	59.25
13 TJ Slovan Rudinská	13	2	1	10	13:42	7	-14	64.5
14 TJ Tatran Bytča	13	2	0	11	16:54	6	-12	63.5

5. liga MUŽI

Klub	Z	V	R	P	Skóre	B	+/-	FP
1 OŠK Kamenná Poruba	13	11	2	0	50:12	35	14	0
2 TJ Divina	13	11	0	2	69:16	33	12	0
3 FK Ďurčiná	13	9	1	3	50:27	28	7	0
4 TJ ŠTART Veľké Rovné	13	9	0	4	61:20	27	6	0
5 TJ Tatran Krasňany	13	8	1	4	31:15	25	4	0
6 TJ Považský Chlmec	13	7	1	5	48:40	22	4	0
7 OFK Kotešová	13	7	0	6	34:37	21	3	0
8 FK Terchová	13	5	1	7	26:41	16	-5	0
9 ŠK Cementáren Lietavská Lúčka	13	4	2	7	34:41	14	-4	0
10 TJ Tatran Bytča	13	3	2	8	30:36	11	-10	0
11 TJ Rozvoj Moji	13	3	2	8	17:44	11	-7	0
12 ŠK Lietava	13	3	1	9	13:75	10	-8	0
13 TJ Družstevník Bitarová	13	2	2	9	17:41	8	-10	0
14 TJ VTJ Ražec Teplice - Kónská	13	1	1	11	20:55	4	-14	0

1. trieda DORAST

Klub	Z	V	R	P	Skóre	B	+/-	FP
1 MŠK Kysucké Nové Mesto B	13	12	1	0	75:6	37	16	0
2 FK Polom Raková	13	12	0	1	62:19	36	18	0
3 ŠK Javorník Makov	13	10	0	3	59:27	30	9	0
4 OFK Teplička nad Váhom	13	7	2	4	50:21	23	5	0
5 FK Tatran Turzovka	13	6	2	5	49:49	20	-1	0
6 AKADÉMIA JUVENTUS Žilina B	13	6	1	6	56:38	19	-2	0
7 TJ Snaha Zborov nad Bystricou	13	5	3	5	20:38	18	-3	0
8 FK Rajec	13	5	1	7	31:33	16	-2	0
9 TJ Tatran Varín	13	4	2	7	13:45	14	-7	0
10 TJ Slovan Podvysoká	13	4	1	8	20:40	13	-8	0
11 ŠK Radola	13	3	3	7	16:32	12	-6	0
12 FK Terchová	13	2	5	6	14:30	11	-4	0
13 FK Čadca B	13	2	4	7	23:34	10	-11	0
14 TJ Jednota Bánová	13	0	1	12	5:81	1	-17	0

3. liga STARŠÍ ŽIACI

Opäť jesenní králi

A opäť pred Rajcom! Aj minulý rok o takomto čase sme konštatovali, že naši muži majú sľubne našliapnuté za postupom z piatej ligy o jedno futbalové poschodie vyššie. Tam, kde sa dvaja bili, však vyhral ten tretí. Postúpila Bánová... Tento rok je situácia obdobná. Máme však na konte oveľa

viac bodov; celkom 33, z toho plus 15 v „tabuľke pravdy“. Pozoruhodná je šnúra jednástich víťazných zápasov za sebou – od druhého po dvanáste kolo. Premožiteľov naši „jánošíci“ len v prvom a poslednom kole na ihriskách Rudiny a Rajca. Dúfajme preto, že po zimnej prestávke budú v jarnej časti naši futbalisti pokračovať v kvalitných výkonoch z prvej polovice sezóny. A že sa

na jej konci budeme spoločne tešiť z postupu do štvrtej ligy.

-zaj-

Kompletný reklamný servis

COMPLETE
REKLAMA

Eventy

Public
relations

Reklamné
kampane

Svetelná a
3D reklama

Reklamné
predmety

Tlačoviny

Prezentačné
systémy

Foto &
video

Grafický
dizajn

Polepy

www.completoreklama.sk

Plánované podujatia v roku 2017
PRETEKY GAZDOVSKÝCH KONÍ

(16. ročník) - 25. február

POĎAKOVANIE ZA LÁSKU

(13. ročník) Veľkonočný koncert venova-

ný sv. Jánovi Pavlovi II. - 23. apríl

MAJSTROVSTVÁ SVETA VO VARENÍ
A JEDENÍ BRYNDZOVÝCH HALUŠIEK

(5. ročník) - 27. máj

CYRILOMETODSKÉ DNI

(28. ročník) 2. - 5. júl

MFF JÁNOŠÍKOVE DNI

(55. ročník) - 3. - 6. august

TERCHOVSKÝ BUDZOGÁŇ

(14. ročník) - august

TERCHOVSKÝ POLMARATÓN

(3. ročník) - 7. október

JASLIČKOVÁ POBOŽNOSŤ

(43. ročník) - 25. december

Jozef Pribilinec sa zapisuje do Pamätnej knihy obce Terchová.

Nová tribúna na Sihle

Počas tohtoročnej jari sa podarilo na Sihle dokončiť peknú zastrešenú tribúnu, ktorá poskytuje divákovi 130 miest na sedenie. O jej dokončenie sa svojou podporou zaslúžili: Obec Terchová, Róbert Boženík, Peter Berešík, Jovabow, Cobaaautomotive, Bratia Marunovci. Pomohli aj ďalší podporovatelia tohto diela, tí však nechceli byť menovaní. Všetkým ale patrí naša veľká vďaka!

**POVAŽIE
KLASIK**

 festival
klasickej
hudby

www.povazieklasik.sk
www.slovakartagency.com
 [povazieklasik](https://www.facebook.com/povazieklasik)
Klasika nehryzie

hostia večera:
Cappella Istropolitana

Komorný orchester mesta Bratislavy

**kedy?
kde?**
piatok 16.12.2016 o 18:00 hod.
Terchovská galéria umenia, Terchová

Campaigns
Your Best Choice s.r.o.

 Miestne kultúrne
stredisko Terchová

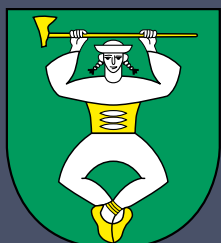
16. 10. 2016 sa uskutočnilo 4. kolo slovenského pohára v Cyklokrose.

Aj tento rok sa uskutoční individuálny **silvestrovský výstup na Veľký Rozsutec**. Stretneme sa...

Terchovská galéria umenia

Od Mikuláša do Troch kráľov

výstava od 6. 12. 2016 do 27. 1. 2017

TERCHOVÁ

 Vydáva:
IČO vydavateľa:
Šéfredaktor:
Redakcia:
Redakčná rada:

 Jazyková úprava:
Tlač:
Grafická úprava:
Adresa redakcie:

 Miestne kultúrne stredisko Terchová, ul. sv. Cyrila a Metoda č. 96, 013 06 Terchová
IČO 00364 886
Ján Miho ml.
Helena Laščíaková, Katarína Halapiová
Mgr. Peter Cabadaj, Rudolf Patrňák, Ing. František Kadaš, František Mucha,
Mgr. Renáta Opalková, Ing. Marián Zajac
Mgr. Peter Cabadaj
Varínska tlačiareň, Varín
Adriána Ondrušová
MKS Terchová, tel. č. 041/5695129, 0911 924 189, mks@terchova.sk
Obecný úrad Terchová, tel. č. 041/5695 138, fax. 5695 310
ISSN 1338 - 8827, evidenčné číslo: 3548/09 Vyšlo v decembri 2016.